

İRŞAD DERGİSİ

Hazretî Mevlana'da Kur'an

2015
Şeb-i Arus Sayısı

OSMANGAZİ
BELEDİYESİ

İÇİNDEKİLER

EDİTÖRDEN sy.2

MUSTAFA ÖZBAĞ BEYEFENDİ'DEN GÜL DESTESİ sy.3.4.5.6

DOSTLAR GECELERİ UYUMAZLAR "Meftun AY" sy.7.8.9

RASULULLAH'IN NURUNDA KURAN VE SÜNNETE UYABİLMEK "Hatice Kübra" sy.10

AYNADAKİ BEN "Hamuş" sy.11.12.13.14

İLK RÜCU "Sare Şüheda BAŞAK" sy.15.16

ZİKREDELİM EVVELA "Ecrin TUNA" sy.17.18.19

MÜNACAT "Muezza" sy.20

ÖLÜM-İKİNCİ SÜRGÜN "Nergis" sy.21.22

GURBET MAKANI "Karia ECRİN" sy.23

AH BENİM SESSİZ YOLCULUĞUM "Kelebek" sy.24.25

HASRET "Fatma Meryem AK" sy.26.27

RENKSİZLİK ÂLEMİ "İkra NUR" sy.28.29

SÖZÜN ÖZÜ "Ömer NAZİF" sy.30.31

HAZRETİ MEVLANA'NIN TÜRK VE MOĞOL TARİHİNE ETKİSİ "Dihye IŞIK" sy.32.33.34

SURELERİN İSİM ANLAMLARI sy.35

UZAK YILDIZLAR YAKIN HAYALLER "Gülbahar AY" sy.36.37.38.39.40

ÇAY SOHBETLERİ "HİFA&HAVLE" sy.41

FIKHI EKBER "Talha Ali CÖMERT" sy.42.43

İSLAM'A GÖRE TİCARET HUKUKU "Yağmur DAMLA" sy.44.45.46.47

ZEYD BİN HARİSE "Erva YAREN" sy.48.49

İBRAHİM ETHEM HAZRETLERİ "Esmâ YOLCU" sy.50.51

SEN BENİM SONSUZ SADAKATİM HİSSİYATIMSIN "Sıddıka AMİNE" sy.52.53

ERGENLERDE KİMLİK GELİŞİMİ "Aişe YEŞİL" sy.54.55

ÇOCUK GELİŞİMİ VE AİLE "Bengisu UMMAN" sy.56.57

BURUN "Beyza ÇELİK" sy.58.59

ÖZLEM'İNİ DUYDUĞUNUZ LEZZETLER "Hafsa KEVSER" sy.60.61

BİTKİLERDEKİ ŞİFA "Sare Şüheda BAŞAK" sy.62

GÜNLÜK VİRD sy.63

EDİTÖRDEN

KUR'AN'IN BENDESİ

Sevgili okur,

Bir Şeb-i Arus'ta daha bizleri buluşturan Allah'a hamdolsun.

Bu sayıda tamamız Mevlana'da Kur'an olarak belirlendi. Yazarlarımız siz değerli okuyucularımıza kendi alanlarındaki konuları Kur'an, sünnet düsturuyla Mesnevi ışığında aktarmaya çalıştılar. Ummandan katre sunabildiysek ne mutlu bizlere!

Hz. Mevlana "Ben yaşadığım sürece Kur'an'ın bendesi, kölesi ve kuluyum; Muhammed-i Muhtar'ın yolunun toprağıyım." buyurarak yolunun Kur'an ve sünnetle örülü olduğunu, bunlardan ayrı bir Mevlana olamayacağını belirtmiştir. Bununla birlikte Mevlana'nın izinde Kur'an ve sünnet ile Hak yolda ilerlemek olan Mevlevilik de öyledir. Özünde sünnet incileriyle bezenmiş Kur'an denilen öyle bir hazine vardır ki onu yalnız hoşgörü ve pozitif enerji bağlamında değerlendirmek özündeki zenginliklerden mahrum etmek, yavan bırakmaktır. Hz. Mevlana'nın hoşgörü, sevgi gibi insani duyguları bu kadar zirvede yaşayan biri olması hiç şüphesiz bu duyguların Kur'an tarafından emredilen, sünnetle yöntemi gösterilen insanı insan yapan vasıflar olmalarından kaynaklanır: "İslam, güzel ahlakıdır." Ancak İslam terazisinin öbür kefesinde de Peygamberimizin gözümün nuru dediği namaz vardır. İslam'ın ve imanın şartları vardır. Mümin, teraziye dengede tutan kişidir. Hz. Mevlana'nın da mümin bir kul olduğu ne yazık ki unutuluyor. Onun öğretisinden dem vuran insanlar, elini bağrına vurup "Benim kalbim temiz!" diyerek dinin farzlarını "Yaşlanınca..." sözleriyle yastık altı yapıyor. Pirimiz, bu vartaları önceden sezmiş olacak ki yukarıda belirttiğimiz sözün devamında "Biri, bu sözlerimden başka bir söz naklederse nakledenden de o sözden de şikayetçiyim." diyerek duruşunu belirtmiştir.

Hz. Mevlana'nın çağlara meydan okuyan Mesnevi'sinde bir çalışmaya göre 400, başka bir çalışmaya göre 700 ayet tefsiri tespit edilmiştir. Bunun yanında fıkıh, kelam, tarih, tıp, felsefe ve psikoloji gibi ilimler de mevcuttur. Ayetler bazen olduğu gibi metin içinde aktarılmış bazen ise işaret yoluyla sezdirilmiştir. Her hikaye bir ya da birkaç ayetin tefsiri niteliğindedir ve pirimiz, bu tefsirlerde yalnız zahiri manayı değil batını manayı da irdeleyerek işari anlamlara ve gizli sırlara yer vermiştir. Bu bakımdan Mesnevi, dinin aslının aslının aslıdır, Kur'an-ı Kerim'i açıklayıcıdır. Ruhani rızıkların bolluğuna, ahlakın güzelleşmesine sebep olur.

Hz. Mevlana, birinci cildin önsözünde Mesnevi'nin Allah c.c. tarafından indirildiğini dile getirmiş, bu sözü sebebiyle ise sapkın olarak addedilmiştir. Halbuki bu söz, pirimizin tevazuda ne kadar derin olduğunun bir göstergesidir. O, ben yazdım demeyip iyilikleri Rabbinden bilmiştir. Yine pirimiz " Bu kitap, Alemlerin Rabbinin ilhamıyla, hayır sahibi katiplerin elleriyle yazdırılmıştır. Temiz kişilerden başkasının dokunmasına, içindeki ilahi sırların inceliklerini anlamayıp inkar ederler diye mani olunmuştur." diyerek bu hususta da seli baştan önlemeye niyet etmiştir. Bu sözülle güçsüz olanı güçlüye benzetip yalnız benzeyen unsuru (güçsüzü) yüzey yapıda bırakarak istiare adlı söz sanatının güzel bir örneğini vermiştir.

O, "Biz pergel gibiyiz. Bir ayağımız Şeriat-ı Ahmediye'ye bağlı. Öbür ayağımızla yetmiş iki milleti seyran ederiz." diyerek İslam'ın esaslarını yetmiş iki millete, tüm milletlerin anlayacağı şekilde ulaştırma gayretini beyan etmiştir. Biz de her Şeb-i Arus'ta bir araya gelerek onun vazifesini ifa ettiğine şahitlik ediyoruz.

Ne mutlu Kur'an'a bende, Rasulullah'ın yoluna toprak olana!

MUSTAFA ÖZBAĞ BEYEFENDİ'DEN GÜLDESTESİ MEVLANA' DA İNSAN

"Öldüğümde beni yerlerde arama, beni arayacaksan aşıkların gönlünde ara." diyen Hz. Mevlana'nın dostuna, maşukuna vuslatının 741'ci gününe hoş geldiniz. Ne büyük bir gönül insanı ki 741 yıl öncesinden bu günleri işaret etmiş. Velilerin kerametleri haklıdır. Bir kimse velilerin kerametini inkar ederse küfre düşer. Bu topraklar bu velilerin kerametleriyle hamurlaşmış, hemhal olmuş. Ben sizi 800 yıl önceye götürüyüm; 800 yıl önce yukarı Mezopotamya dediğimiz şimdi Irak, Suriye, İran'ın bir kısmını ve Lübnan'ı içine alan o bölgede keşmekeşlik vardır. Anadolu keşmekeşliğin içindedir. Bir tarafta Baba İlyas ve Baba İshak isyanları, Selçuklu'nun son dönemleri, bir tarafta Moğol istilası. Ne yazık ki bu yukarı Mezopotamya ve Anadolu'nun büyük bir kısmında kan, gözyaşı, yokluk, fakirlik, zorluk, anarşi kol gezmektedir. Dört büyük insan vardır; önce bu bölgeyi Muhyiddini Arabi dolaşır, büyük pir... Endülüs'ün yetiştirdiği aşk insanı... Orada yetişir, Anadolu'yu gezer Şam'da medfundur. Tohum eker. İkinci, sırasıyla gidiyorum, büyük zat Hazreti Mevlana'dır. Ta Belh'ten kopup gelmiştir manevi işaret rüya ile. Konya'ya yerleşir ve kutup olur Şemseddini Tebrizi ile. Aynı dönemdedir; Hacı Bektaşî Hazretleri gelir o da Karahöyük'e yerleşir, aynı dönemin bir sonrasındır Yunus Emre; koca Yunus, bizim Yunus... O da bu atmosferin içerisinde yoğrulmuş büyür. O bataklıkta, o keşmekeşliğin içerisinde, o toz dumana bulanmışlığın içerisinde. Onlar habire hamur yoğururlar. Yoğurdukları hamur insandır.

İnsan, çünkü siz insanı yoğuramazsanız yol yaparsınız, yolu birisi bombalar. Siz insanı yoğuramazsanız 112 acil ambulansı yakar. Siz park yaparsınız, insanlar çocuklarıyla eşleriyle dolaşsın diye, eğer insanı yoğuramadıysanız o insanlar gelir parka çadır kurar ve orada anarşi üretir. Siz insanlara hastane yaparsınız tedavi olsunlar diye, sıra beklemesinler diye, birisi gelir hastanenin içerisinde doktorları hemşireleri katleder. Okul yaparsınız okulu yakar. Siz bir hizmet yapmaya çalışırsınız o sizin hizmetinizi bir başka yerlere peşkeş çekmeye çalışır. İşte bu dört büyük gönül adamı hamur yoğurdular. Yoğurdukları hamur insandı. İnsan yetiştirdiler. Öylesine insanlar yetiştirdiler ki o insanlar bir medeniyetin doğmasına öncülük yapıp temel oluşturdukları ve ardından tarihçilerin Osmanlı medeniyeti dediği bir medeniyet oluştu. Bu medeniyetin temelinde insan vardı. Belki de çok zengin değildiler, çok arabaları yoktu, katları yatları yoktu ama insandılar ve o medeniyet 500 yıl boyunca insanlığa hizmet etti. Kıymeti bilinmedi, yıkıldı, ardından kocaman bir kaos bıraktı. Şimdi yıkanlar saçlarını başlarını yoluyorlar. Bakın Suriye'ye, bakın Irak'a, bakın Ortadoğu'ya. Bu millet dirayetle ayakta durmasa Güneydoğu da aynı olacak, Doğu da aynı olacak. Aynı o fitne ve

kaos bizi de içine çekecek.

Kıymetli Dostlar, o dört büyük insan zaman içerisinde, o muhteşem Anadolu'nun bağrından bir medeniyet doğmasına sebep oldular. Şimdi kendi yaşadığımız dünyaya bakın, ülkenin içine bakmayın. Ülkenin içine bakın deseydim bundan 14-15 yıl öncesini anlatacaktım size. Aslında vakit olsa da ben genç arkadaşlara bundan 10 yıl önce 15 yıl önce neler çektiğimizi anlatsaydım. Buhari okumaktan dolayı savcılıkta ifade verdiğimi size anlatsaydım. Sohbet yaparken kimlikleri bağrımızda tutup karakola gidişimizi anlatsaydım. Evlerde sohbet ederken evin polisler tarafından basılıp herkesin götürüldüğünü anlatsaydım. Bunları geriye dönük söylüyorum ki dersimizi alalım. Nimetin şükrünü eda etmeye çalışalım. İşte bu dört insanın içerisinde Hazreti Mevlana insan dedi. Hacı Bektaşî Veli Hazretleri "Yetmiş iki milleti sevmezsen kemale eremezsin." dedi. Koca Yunus "Yaratılanı severiz yaratandan ötürü." dedi. Hazreti Mevlana "Sen cihanın temelisin, sen cihanın cevherisin." dedi. İnsanı oturttu başköşeye. Önemli olan insandı, hiçbir şey yok idi, anlamsızdı ve Allah tanınmayı istedi. Allah bilinmeyi istedi, zikredilmeyi, tesbih edilmeyi istedi. Bir şey yarattı, yaratmış olduğu şey Allah'ı zikretti, Allah'ı teşbih etti, tenzih etti. Tanınmış olmak Allah'ın hoşuna gitti ve Cenab-ı Hak ondan yarattı her şeyi. O yarattığı şey, Hazreti Peygamber s.a.v.'in hadisiyle kendisiydi. "Ben yaratılmışların evveliyim, ben peygamberlerinde evveliyim ve ahiriyim. Benden sonra ne bir nebi ne bir peygamber gelmeyecektir, gelecek olanlar yalancı deccal peygamberleridir. Benden sonra kıyamete kadar, kıyamete yakın 33 tane yalancı peygamber çıkmadan kıyamet kopmaz." Demek ki ondan sonra yalancı peygamberler çıkacak. Bu sözüne teyit, Müseymeletül Kezzab, ilk yalancı peygamber. Şimdi de var mı, evet. Şimdi de peygamberliğini ilan edenler, peygamberliğe özenenler var. İşte onlar yalancı peygamberler, deccal! Peygamber s.a.v. hazretleri yaratılmışların evveli; ne insan! Allah'ı tesbih eden, tenzih eden, teşbih eden, sıfatlandırılan insan. O yüzden insan yaratılmışların en şerefli. O yüzden Cenab-ı Hak diyor ki insanla alakalı "Biz insanı ahseni takvim üzerine yarattık, en güzel şekilde, en hayırlı şekilde, en mükemmel şekilde, en kemaliyat noktasında insanı yarattık." İnsan alemlere halife olarak yaratıldı. Alemlere, aleme değil. Cenab-ı Hak Elhamdülillahi Rabbilalemin diyor. İşte o alemlerin Rabbi olan Allah, insanı kendisine halife yarattı. Hepiniz Allah'ın yaratmış olduğu halifesiniz. Birbirimizden bir farkımız yok, birbirimizden bir fazlalığımız yok. Bizim tenimizin rengi, dilimiz ne olursa olsun birbirimizden farkımız yok. Hepimiz de insanız. Cenab-ı Hak hepimizi özene bezene yarattı, hepimizi ahseni takvim üzerine yarattı. Bizi birbirimizden üstün veya birbirimizden alçak yaratmadı. Tenimizin rengi önemli değil, dilimiz önemli değil. Newyork'un metrosunda fukaralık çeken kimse de insan, Varşova'da yaşayan da insan, Pekin'de yaşayan da insan, İstanbul'da yaşayan da insan, Paris'te yaşayan da insan, aç olanlar da insan. Dünyanın yedide biri aç. Anarşinin içerisinde boğulanlar da insan. Dünyanın yedide biri anarşinin içerisinde; ölüyorlar, öldürüyorlar, canlı bombaların altında inim inim iniyorlar. Kendi ülke vatandaşlarını kendi bombalarıyla öldüren bir sistem var dünya üzerinde. O ölenlerin hepsi de insan. Siz burada rahat koltuklarınızda oturabilirsiniz, tefekkür edin; Suriye'de kendi ülkelerinden ayrılanlar nerede? Filistin'de bombalanan insanlar, Lübnan'da bombalanan insanlar, düne kadar Güneydoğu'da bombalanan öldürülen şehit edilen askerlerimiz polislerimiz de insan...

Kıymetli Dostlar iman ettiyseniz Muhammedi Mustafa'nın yolundan gidiyorsanız ve onun ümmetiyseniz eğer ki Afrika'nın bir ucunda bir kimse açlıktan ölüyorsa sorumlusunuz. Eğer ki Ortadoğu'da bir çocuğun başına 300 tane 400 tane bomba düşüyorsa bundan sorumlusunuz. Şunu diyemez bu ülkenin insanları: "Orada öldürülenlerden bize ne?" Niçin? Sen insansın, o eğitimi aldın, diyemezsin. Ortadoğu bataklığıdır giremeyiz, diyemezsin. Eğer bir Budist'in başına bir şey geliyorsa sen ona da elini uzatmak zorundasın. Bir Hristiyan da aç ise elini uzatmakla mükellefsin. Haksız yere bir Yahudi öldürülüyorsa sen ona da karşı durmak zorundasın. Elini uzatmaya elin muktedirse uzatacaksın, Allah'ın eli olmak odur. Sen elini uzatmakla mükellefsin. Tasavvufta bir ibare vardır ya "Kul Allah'ı sever Allah da kulu sever. Allah kulunu severse onun tutan eli olur. Biz hep böyle tefekkür ederiz. Biz gözümüzü kapatacağız, elimizi uzatacağız, onu tutacağız. Bu, işin batini tarafı. Orda zulmü durduracak olan kim? Haksızlığı durduracak olan kim? Zalime dur diyecek, hainin

hainliğini söyleyecek, mazlumun yanında duracak olan bir el lazım. O, Allah'ın eli değil mi, o kim? Biz bunu tekkenin köşesine çekilip zikir yapmakla halledeceğimizi düşündük; eskiler... Hayır, bu sadece sizi aldatır. Siz Allah'ın eli olacaksınız dünya üzerinde nerede bir zulüm var ise kötülükleri mümkünse elinizle, mümkün değil ise dilinizle o da mümkün değilse kalben buğz ederek önlemeye çalışınız, düsturunu edinmek zorundasınız. Siz o toprakların çocuğusunuz. Sizin ecdadınız, atanız, eskiniz, yeniniz o.

Kıymetli Dostlar, bayanlar, şairin dediği gibi fatihler doğurmanız lazım. Fatihler yetiştirmeniz lazım. Oğullarınızı ve kızlarınızı dünyaya yeniden düzen katacak ahlak, samimiyet, ihlas ve mefkure sahibi olarak yetiştirmeniz lazım. Eğer evlerinizde akşama hangi diziyi izleyelim diyorsanız Amerika'daki, Rusya'daki, Ortadoğu'daki vahşeti durduramazsınız. Afrika'daki açlığı durduramazsınız. Siz öyle bir ecdadın, öyle toprakların çocuğusunuz ki sizin içinizden çıkmış Mevlanalar, Yunuslar, Hacı Bektaşlar, Hacı Bayramlar. Sarı Saltuklar sizin içinizden çıkmış onu siz yetiştirmişsiniz. Onları yetiştiren de anneler, onları yetiştiren de babalar, onlar da bir dergahtan yetiştiler, onlar da bir üstadın elinden yetiştiler. Duramazsınız siz, yeniden yeni Mevlanalar yetiştirmek zorundasınız. Siz yeniden yeni Yunuslar yetiştirmek zorundasınız, yeni Fatihler yetiştirmek zorundasınız. Bunları yetiştirirken insan açısından alıyorum. İnsan yetiştirmek zorundayız. insan... O insan ki en güzel ahlakla ahlaklanmış... İnsan denebilmesi için o kimsenin kemal bir ahlaka sahip olması gerekir. İnsan dediğimizde seven, aşık olan bir varlık gelir önümüze. Çünkü o Allah'ı sevdi, onu Allah sevdi. Hz. Mevlana insana hitap ederek der ki "Allah seni sevdi. Sıra sende. Sen niçin Allah'ı sevmiyorsun? Allah'ı sevecek olan insandır, melek değildir, hayvanlar değildir, otlar Allah'ı sevemez. Melekler Allah'a aşık olamaz. Yaradılışları onun üzerine değildir. Allah'a aşık olmak için yaratılan bir tek insan vardır. Ancak insan Allah'ı sınırsız bir şekilde tanıyabilir, ancak insan Allah'ı sınırsız bir şekilde zikredebilir, ancak insan Allah'ı sınırsız bir şekilde teşbih edebilir. Çünkü insanın yaradılışı buna müsaittir. Hiçbir şey yok iken Allah var idi ve Allah insanı yarattı. O insana kendisini tanıma, bilme, kendisine aşık olma, kendisinin yolundan gitme hususiyeti verdi. Cebrail aleyhisselam miraçta bir yere kadar geldi, orda durdu ve dedi ki "Ya Resulallah, bundan sonrası sana ait, ben bundan sonra gidersem yanarım. Ondan sonrasına giden Resulallah (s.a.v.), bir tarafı insan. İşte o insan Allah'ı nedensiz, niçinsiz, şekilsiz, şemalsiz tanıyabilir. İnsan tanır.

Kıymetli dostlar, insanlar insanı unutmuşlar ve insanlar insan yiyici olmuş. Sakın dışarıdan bir kurtarıcı beklemeyin, sakın. Vay oralarda şöyle insanlık var, demeyin. Japonya'ya el bombalarını atan

benim insanım değil, sivil insanları katleden benim insanım değil. Bombaları patlatan benim insanım değil ama onları da yapan insan. Eğer onlar o eğitimi almış olsalardı sivil insanları katledemeyeceklerdi. Dünya yeniden harmanlanıp yeniden yoğrulurken ve ülkemiz yeniden yoğrulup yeniden yapılanırken bir şeyi yerli yerine koymak zorundayız; biz Hz. Mevlana gibi insan yetiştirecek sistemler, insan yetiştirecek mekanizmalar üretmekle mükellefiz. Eğer biz o değerde, o kıymette insanlar yetiştiremezsek ne yazık ki bizim kalkınmamız, siyasetimiz, ekonomimiz yine dibe batmakla karşı karşıya kalacak. Onu ayakta tutacak, daha ileriye götürecektir ve bayraklaştıracak olan insan. Hz. Mevlana'nın deyişiyle "Bu dünya yarım arpayı değil. Sen kainatın hazinesisin." der. Bu dünyayı yarım arpayı değiştirecek insanlar yetiştirmeliyiz. Eğer yetiştirdiğimiz insanlar yarım arpayı bakacaksa, yarım arpayı satılacaksa, yarım arpayı yıkılacaksa işte o zaman biz bir medeniyet kurmaktan uzak oluruz.

Kıymetli Dostlar benim kendimce isim koyduğum bir şey var; Anadolu'dan bir sevgi medeniyetinin çıkması gerekir. Bu Anadolu dünyaya eğer önderlik edecekse ancak bir sevgi medeniyeti kurarak bu önderliği yapabilir. Bunun temeli insanı sevmek, insana değer vermek, insanın insanca yaşamasını sağlayıp insanca eğitiminin verilmesinden geçer. Dostlar, eğer ki biz yetişen neslimize değerler eğitimi veremiyorsak, insanca yaşamının, insanca nefes almanın, insanca yürümenin yolunu anlatamıyorsak ne yazık ki biz sınıfı geçenlerden olamayacağız.

Bugün Hazreti Mevlana'nın Şeb-i Arus'unda insan denilince, dünya üzerindeki insanların ve kendi içimizde yaşadığımız insanların problemlerini anlatmakla geçti. Oysa ben size bugün aşktan, sevgiden, meşkten bahsedirdim. Bilirsiniz sabaha kadar da konuşsak konuşuruz. Ama buradan çıkıp eve gittiğinde bir erkek karısının gözüne yumruğu vurup şişiriyorsa sevgiden bahsetmenin bir anlamı yok. Eğer çocuğunun kafasına bir yumruk vuruyorsa sevgiden bahsetmenin bir anlamı yok, eğer kapı karşısındaki hasta olan bir kimseye bir tas çorba götüremiyorsa anlamı yok. Hazreti Mevlana'nın deyişiyle aşk yazmakla yaşanmaz cancağızım. Aşk su, ekmek gibidir. Aşk yazmakla yaşansaydı her yazan aşık olurdu. Yaşamak gerekir, sevmek gerekir. Bir insanı sevmek gerekir. Önce çocuklarınızdan başlayın, eşlerinizden başlayın. Hani sorardı Hazreti Aişe annemiz "Ya Resulallah beni nasıl seversin?" Ne derdi? "Kördüğüm gibi..." Sizin peygamberiniz benim de peygamberim, kördüğüm gibi sevdi. Eşini kördüğüm gibi sevmek... Sorardı Hazreti Aişe annemiz "Ya Resulallah kördüğüm ne alemde?" Cevap muhteşem: "İlk günkü gibi." Eğer eşlerinizi, çocuklarınızı, annenizinizi, komşularınızı, mahallenizi, ilinizi, ilçenizi ilk günkü gibi sevmiyorsanız; topraklarınızı, tarihi değerlerinizi, tarihi mekanlarınızı sevmiyorsanız ve oturduğunuz yerde sizden en uzak bir insanın burnu kanadığında içiniz acımıyorsa, din ayrımı yapmaksızın nerede bir aç var ise içiniz acımıyorsa, din ayrımı yapmaksızın nerede bir zulüm var ise onu durduramıyorsunuz; içiniz acımıyorsa insana değer vermekten çok uzağınız. Kim Allah için birbirini severse hiç bir gölgenin bulunmadığı o mahşer yerinde benim gölgede gölgelensinler, diyen Hazreti Allah birbirimizi sevmeye, birbirimize Allah için kol kanat germeye çağırır.

Kıymetli Dostlar, bugün Şeb-i Arus. Hepimiz Hazreti Mevlana'yı severiz, sevdiğimiz için buradayız. Onun sevgisi Allah sevgisidir. Kendi lisanıyla "Ben Kuran'ın kuluyum, Muhammedi Mustafa'nın yolunun tozuym, bunun haricinde kim bir söz söylese o sözden de söyleyenden de uzağım." der. Biz o sevgiyle toplandık ve o sevgiyle dağılıp gideceğiz. Bizim tekkemizde, sufi anlayışımızda hizmetin karşılığı ücret değildir, bunun talebi yok. Öyle istiyoruz ki herkes birbirini Allah rızası için sevsin, Allah için sevsin. Siz de buraya gelirken bu sevgiyle geldiniz. Bu topluluğun, bu adabın, bu erkanın, bu kültürün devam etmesini istiyoruz hep beraber. Hazreti Mevlana'nın sevgisinde, muhabbetinde, aşkında, yolunda berdevam olmak istiyoruz. Eğer biz o sevgiyle sevgilenmeseydik burada toplanmamız mümkün olmayacaktı. Buradan giderken de boş gitmeyelim, affolunmuş olarak gidelim.

Bu yazı, Üstad Mustafa Özbağ Beyefendi'nin 2014 Bursa Şeb-i Arus Programı konuşmasından derlenmiştir.

UYANIKLIK

DOSTLAR GECELERİ UYUMAZLAR

“Ey iman edenler! Sabredin. Sabırda yarışın. Uyanık olun. Sınırlarda nöbet bekleyin, hazırlıklı olun ve Allah’tan korkun. Ümutlar ki kurtuluşa gersiniz.”
(Al-i İmran/200)

Peygamberimiz sallallahu aleyhi vesellem bir hadisi şeriflerinde “Uyanık olunuz! Şüphesiz dünya değersizdir. Dünyada olan mal mülk de kıymetsizdir. Ancak bunlardan Allah Teâlâ’nın zikri ve O’na gıklaştıran şerhler, öğretici ve öğrenici olmak müstesnadır.”¹ buyurmuştur. Başka bir hadisi şeriflerinde de “İnsanlar uykudadırlar. Öldüklerinde uyanırlar.” buyurmuşlardır. Yani insanlar ekseriyetle gaflet uykusundadırlar. Bu uykudan uyananlar ise kalplerini hakikate açanlar olmuşlardır, demişti. Bu yüzdendir ki Efendimiz sallallahu aleyhi vesellem: “Benim gözlerim uyuşa bile kalbim uyuşa ve ruhum Rabbimden haberdar ve uyanıktır.”² buyurmuşlardı. Yine bu sebeple eski sufiler tasavvuf yoluna giren salikin, yolcunun ilk mertebesinin gafletten uyanma; “Yakaza” olduğunu hata ve günahlarına karşı uyanan sufünün ise tövbeye yöneleceğini söylemişlerdir. Pimiz Hazreti Mevlana da Rahman’a uyananlardan olduğu için bizleri de gaflet uykusundan uyandırmak amacıyla Mesnevisinde bu konu üzerinde titizlikle durmuştu. Mesnevîde geçen bir hadisi kutside Cenabı Hakk Davut Aleyhisselam’a hitaben şöyle buyurmuştu:

“Ey Davud! Beni sevdiğini iddia eden kimse, nasıl bütün gece yatar, uyar? Herkes sevgilisini tenhada arayıp bulmak istemez mi? İşte ben, gece vakti beni arayanlar için hazırım.”

“Ey Davud! Uyanık ol, kendine dost ara. Beni sevmekte, sana uymayanlarla da arkadaşlık yapma. Çünkü bu gibiler senin düşmanıdır, kalbini karartır ve seni benden uzaklaştırırlar.”

“Ey Davud! Beni talep eden birini, gördüğün zaman, ona hizmetçi ol!”

Rabbimiz, Davut Aleyhisselam’a uyanık olmasını emrederken Allah dostlarının yanında olmasını bir tane Veliyullah bulunca ona hizmetçi olması gerektiğini bildirmişti. Pimiz bu sözlerinde Efendimiz sallallahu aleyhi vesellem şu hadisi şeriflerine işaret etmiştir: Resûl-i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem yanında, bütün gece sabaha kadar uyuyan bir adamdan söz edilince Peygamber aleyhisselâm şöyle buyurdu: “Öyleyse o adamın kulaklarına şeytan işemiştir.”³ Gece kendisini arayanlar için Allahu Teala’nın hazır olduğunu bildirirken de “Ey insanlar! Birbirinizle selâm veriniz, yemek yediriniz, insanlar uykuya geçerken geceleyin namaz kılınız. Böyle yaparsanız selâmetle cennette gersiniz.”⁴ hadisine işaret buyurmuşlardı. Hadislerden öyle anlaşılıyor ki manevi uyanıklığın yolu ise ilk olarak zahiri uykuyu azaltıp geceyi rabbimize ibadetle geçirmekten geçmektedir.

Pimiz bizleri gaflet uykusundan uyandırmak için adeta yalvarmış. Divan-ı Kebir adlı eserinin 106-143 beyitlerinde mübarek ağzından şu incileri saçmıştır:

"Bir gece de sevgilinin hatırı için uyuma! Senin canın hakkı için hayırlı işler yapmaktan vazgeçme, bir gece olsun uyuma! Gaflette dalma!

Bir geceyi ömründen azalmış bil, eksik sağ, uyanık kal, uyuma!

Kendi heva ve hevesine uydun, rahatını düşündün, binlerce gece uydun.

Ne olur bir gececik de sevgilinin hatırı için uyuma!

Eşi benzeri olmayan, geceleri hiç uyumayan o lütuf sahibi, o güzellik güzeli sevgiliye uyu!

Gönlünü ona ver! Onu kendi gönlünde bul da, sen de uyanık kal, bir gece olsun uyuma!

Sabaha kadar uyanık kaldığın "Ya Rabbî, ya Rabbî!" diye feryat ettiğin o hastalık

gecelelerini hatırla, o gecelerden kork da bir gece olsun uyuma!

Cenab-ı Hakk "Dostlar, geceleri uyumazlar." diye buyurdu.

Bu âyeti duyup, hatanı anlayarak seni yaratandan biraz utandınsa artık uyuma!

İşitmişindir. Allah dostları isteklerine, muratlarına geceleyin kavuşurlar, dostlarının muratlarını veren padişahlar padişahının aşkına, sen de bu gece uyuma!

Gece gelince gayb aleminin güneşi doğar.

Ey ay yüzlü sevgili! Bir gece olsun uyumazsan, gönlünü tamamıyla candan ona verirsen, sana ölümsüzlük hazinesi görünür.

Akşam olup da dünyayı aydınlatan güneş battıktan sonra gece gelince, gayb nurunun güneşi doğar da gönülleri aydınlatır, gözleri nurlandırır. Bedenleri manen ısıtır.

Sevgili bu gece kendini zorla da, uyumak için yastığa başını koyma!

Ne olur bir gece yatma da Cenâb-ı Hakk'ın lütuflarını, ihsanlarını gör!

Bütün manevî güzelliklerin, ihsanların kendilerini gösterdikleri zaman gece vaktidir.

Uyuyan bu güzellikleri göremez. Aklını başına al! Sen de bu gece uyuma!

İmran oğlu Musa Allah'ın nurunu geceleyin gördü. Geceleyin o ağaca doğru gitti de "Gel!" sesini duymadı mı?

Hız. Musa geceleyin on yıllık yoldan daha fazla yol aldı da, baştan başa nurlara gark olmuş bir ağaç gördü.

Hazreti Ahmed sallallahu aleyhi vesellem de Mîraç'a geceleyin çıkmadı mı?

Burak o büyük peygamberi geceleyin göklerin ötesine götürmedi mi?

İnsanlar gündüz rızık peşinde koşarlar, didinir dururlar. Gece ise sevgili ile buluşma zamanıdır, aşk zamanıdır.

Bu yüzdendir ki âşığı kem gözden korumak ve sevgili ile buluşmasını gizlemek için, gece, karanlığı ile her tarafı kaplar, perdeler gerer.

Gece gelince insanlar dinlenmek için yataklarına girerler, kendilerini uykunun kucağına bırakırlar, uyurlar.

Fakat âşiklar gece uyumazlar. Cenab-ı Hakk'la onların işleri vardır. Onlar manen Hak'la buluşurlar, konuşurlar.

Âşık olan gece uyur mu ? Buna imkan var mı? Hem âşık olmak, hem de uyumak hiç görülmemiştir.

Çünkü âşık içinin yanışını, derdini söylemek için sevgili ile yapayalnız kalmayı ister.

Bütün geceler de Cenab-ı Hakk'tan şöyle hitaplar, sesler gelip durmada: "Ey kulum! Herkes uykuya daldı, kalk! Seninle manen buluşalım. Bu fırsatı kaçıрма! Bu fırsat her zaman ele geçmez.

Öldüğün zaman bu can bedenden ayrılınca, bu gecelere çok hasret çekersin, özlem duyarsın."

Allahu Teala bizlere gecelerimizin kıymetini bilmeyi nasip eylesin. Gayb alemine uyanabilmeyi ikram eylesin.

Mesnevi'de geçen bir hikayede Hazreti Aîşe-i Sıddîka annemiz, o gün yağmur yağmadığı halde yağmur yağdığını görmüştü. Hikayede onun da uyanıklık şerbetini içtiği anlatılıyordu.

"Mustafa, bir gün, dostlarından birinin cenazesıyla ve dostlarla mezarlığa gitti. Onun mezarına toprak doldurdu, tohumunu yeraltında diriltti. Peygamber, mezarlıktan dönünce Aîşe-i Sıddîka'nın yanına giderek konuşup görüşmeye başladı. Sıddîka'nın gözü, Peygamber'in yüzüne ilişince önüne gelip elini onun üstüne, sarığına, yüzüne, saçına, yakasına, göğsüne, kollarına sürdü. Peygamber, "Böyle acele acele ne arıyorsun?" dedi. Ayşe "Bugün hava bulutluydu, yağmur yağdı. Elbisende yağmurun eserini arıyorum. Gariptir ki üstünü, başını yağmurdan ıslanmamış görmekteyim." dedi. Peygamber "O sırada başına ne örtmüştün, başörtün neydi?" diye sordu. Ayşe senin ridanı, cübbeni başıma örtmüştüm." dedi. Peygamber dedi ki: "Ey yeni yakası tertemiz Hatun! Allah onun için temiz gözüne gayb yağmurunu gösterdi."

O yağmur, sizin bu bulutunuzdan değildir. Başka bir buluttan, başka bir göktendir. Gayb âleminin başka bir bulutu, başka bir yağmuru, başka bir göğü, başka bir güneşi vardır. Fakat o, ancak havasa görünür, diğerleri " Öldükten sonra tekrar yaratılıp diriltileceklerinden şüphe ederler."

Yağmur vardır, âlemi beslemek için yağar. Yağmur vardır âlemi perişan etmek için yağar. Bahar yağmurlarının faydası, şaşılacak bir derecededir. Bunun gibi gayb âleminde de bu çeşitlilik vardır. Bazısı zararlıdır, bazısı faydalı. Bazı yağmurlar berekettir, bazıları ziyan. Abdalın bu nefesi de işte o bahardandır. Canda ve gönülde bu nefes yüzünden yüzlerce güzel şeyler biter. Onların nefesleri, talihli kişilere bahar yağmurlarının ağaca yaptığı tesiri yapar. (Mesnevi 2010-2040)

Hazreti Mevlana bu beyitlerinde, velilerin sözlerinin gayb aleminden gelen yağmurlar gibi olduğunu söylemiş. Velilerin insanların gönlünü bahara çevireceğini fakat bunun da -bu rahmet yağmurlarını kaçırmamak için- uyanık olmakla sağlanacağını bildirmiştir. Rabbim bizleri de hak ve hakikate uyanık olup tevbe ile kalp gözünü temizleyip bir veli kulunun ridası altına girip Rasulullah Efendimizin yolundan gidenlerden eylesin. Amin.

O nedenle bir gece olsun uyuma!

Hazırlayan: Meftun AY

KAYNAKÇA

1 Tirmzî, Zühd 14. İbni Mâce, Zühd 3.)

2 Buhari, Teheccüd

3 Buhârî, Teheccüd 13, Bed'ü'l-halk 11; Müslim

4 Buhârî, Teheccüd , Bed'ü'l-halk 11; Müslim

HZ. MEVLANA'DA İTAAT

İtaat kelimesi, birine uymaktan gelmektedir. İtaat bir otoritenin talebini yerine getirmek, bir emre boyun eğmek, yasaklanan bir şeyi terk etmektir.

İnsan; yaratılmışların içinde akıl ve irade sahibi olduğundan en mükemmeli temsil etmektedir. Bu vasıflarından dolayı insanlara, hatırlatmak ve yol göstermek amacıyla peygamberler gönderilmiştir. Allah (c.c.) insanları, gönderilen peygamberlere uymakla yükümlü kılmıştır. Allah Teala; “De ki: Eğer siz Allah’ı seviyorsanız hemen bana uyun ki Allah da sizleri sevsin ve suçlarınızı mağfiretle örtsün, Allah gafurdur, rahimdir.”(1) Buyurmaktadır. Ayet-i kerimede de ifade edildiği gibi Allah’ın sevgi ve rahmeti, Rasulüne olan sevgiden ve ona itaatten geçmektedir.

Hz. Mevlana Mesnevi’de, “Allah mihnet ve ıstıraplarla hasetler meydana çıksın diye yani bir imtihan vesilesi olarak peygamberleri gönderdi. Çünkü Allah’tan kimse arlanmaz, Allah’a kimse haset etmez. Fakat halk peygamberleri de kendisi gibi bir insan sanır; bu yüzden ona haset eder fakat peygamberlerin büyüklüğünü tahakkuk etti mi artık ona kimse haset edemez ve herkes ona uyar!”(2) diyerek peygamberlerin gönderiliş amaçlarını ve insanların bunu idrak ederek onlara ve getirdiklerine itaat etmeleri gerektiğini ifade etmiştir.

Mevlana insanlara peygambere uymalarını tavsiye ettiği gibi kendisi de Allah’a ve Rasulullah (s.a.v.)’e itaat konusunda ciddi bir hassasiyete sahipti. Hz. Mevlana bu hassasiyetini şöyle dile getirmiştir: “Ben yaşadıkça Kur’an’ın bendesiyim, Hz. Muhammed Mustafa’nın yolunun tozuym; biri benden bundan başkasını naklederse ondan da şikayetçiyim, o sözden de şikayetçiyim!”

Gerçek bir itaat ancak gerçek bir sevgi ile mümkün olabilir. Mevlana Mesnevi’sinde ve Divanı Kebir’de Hz. Muhammed’e olan sevgisini, aşkını defalarca dile getirmiştir. Rasulullah’a Mesnevi’de “her iki alemin imdadına yetişen”(3), “eşi bulunmaz tek inci ve bizden olduğu halde bize benzemeyen kimya”(4), “gönülleri birleştiren halife”(5); Divanı Kebir’de de ; “Muhammed! Sevgilim, tabibim, edebim, tek çarem, muradım, isteğim, arzum, kalbim, sancağım, bayrağım.”(6) diye hitap eden Mevlana’nın aşkına, bağlılığına şahit olmamak mümkün değildir. Bu muhabbet, samimiyet ve içtenlik; aşığın sevgilisinin söylediği her kelimeye, onun her davranışına tabi olma halinin kendiliğinden gerçekleşmesini sağlar. Bu durumda itaat; zorunluluk hissi değil, tamamen teslim olma isteğinden kaynaklanır. Allah ve Rasul’e sevgi besleyenler için Hz. Mevlana’da nice öğütler vardır. O hakikate ulaşmak için Muhammed Mustafa’nın ayak izini her daim takip etmeyi tavsiye etmiştir. Mesnevi’de geçen “Madem peygamber değilsin ümmet ol, sultan değilsin tebaa ol, velhasıl susup kendi reyinle hareket eyleme.”(7) beyiti bu tavsiyelere örnektir.

Hz. Mevlana bütün peygamberlerin Muhammed Mustafa’nın geleceğinin habercisi olduğunun inancını taşımaktadır. Hz. Muhammed’i de tüm insanlığa hayır ve iyiliği tavsiye eden bir yardımcı ve önder olarak görmektedir. Mesnevi’de “O bu dünyada da şefaattir öbür dünyada da; bu dünyada insanı dine götürür, öbür dünyada cennetlere.”(8) demiştir. Bu inançları doğrultusunda Hz. Mevlana itaatin ve teslimiyetin en zirve örneklerinden biridir. Allah (c.c.) cümlemize hakiki aşk ile itaat edip Kur’an ve sünnete uyan affa ve şafaate layık müminler olabilmeyi nasip eylesin. Amin.

Hatice KÜBRA

- 1) Al-i İmran/31
- 2) Mesnevi, c.2, s.62
- 3) Mesnevi, c.3, s.255
- 4) Mesnevi, c.4, s.82
- 5) Mesnevi, c.2, s.285
- 6) Divan-ı Kebir, 2, 1163
- 7) Mesnevi, c.4, 3348
- 8) Mesnevi, c.6, s.15

AYNADAKİ BEN

Bir sabah uyandığında, ertelenmiş hüznlerle dolu heybemin ağırlığının yırtıldığını gördüm pencereden. Anladım, öğrendiklerimin bildiklerimin eksikliğinde çoğalacağını ve bildim bu günün ömrümün en başka günü olacağını. Gündüze gebe düşlerimin en derin karanlığında, zihnime kazınan bir isimle uyandığım o günle, bu başka gün aynıydı. Taha bin Nazif diye fısıldamıştı bir ses uykuda. Taha bin Nazif...

İsmin peşine düşüşümün ertesinde, bir gölgeli koridorda buldum kendimi. Yuvarlak bir salonun kat kat dolmuş balkonlarında, tanımadığım ve bilmediğim yüzlerce yüzün arasında kaybolmuştum, düşle gelen ertesi gecenin ucunda. Siyah cübbeli bir derviş belirirken uzun, kadim sütunlu koridorun içinde, dışta kalmanın endişesiyle düşüverdim peşine. Heybetli adımlarına yetişmeye çalışırken, aramızdaki duvarı fark etmemiştim bile. Zira duvarın ötesindeki görebilmenin saadetiyle nereye ve kime gittiğimi ve arada bir duvar olduğunu bilmeksizin ilerliyordum ve aralanıyordu evvel-ahir kapılar, kırmızı cüppesi yeşil sarığı ile parıldayan bir nur sultanının kucaklayışında.

Düş yorgunu bu gecenin nihayetinde, düşülen yolların sonunda kavuştuğum nur sultanın dergahında bulurken kendimi, yüzyıllık hasretliğin vuslatına erdim sanırken, ayrılık kelimesinin manasının derinliklerinde kaybolacağımı bilmiyordum. Bu koskoca dergahta tanıdığım ve bildiğim tek kişinin, o muhteşem "sultan" ın misafiryken, bu denli sevenin sadece ben olduğumu sanıyordum. Düş ertesi gecelerin, hayal meyal aralanan sayfalarından, gerçeğe süzülen ruhun mahmurluğu ile aralanan gözlerim, aynı sevgiyle bakan yüzlerce yüzün bakışlarına şahit olduğunda bildi. Bildi ve anladı ki seven meğer ne çokken, sevilen bir imiş ve anladım; yuvarlak salonun etrafında sıralanan yüzlere, ne vakitten bu yana aşına olduğumu. "Elestü bi Rabbiküm?" "...Belaaaa, belaaa..." Yuvarlak salonun ise Karabaş 1 Veli Tekkesi kubbesi altında gizlendiğini... HUUUUUU...

Yüzlerce suretin arasında O'nun emaneti olup da soluklanınca, bildim bu suretlerle tanışıklığın ancak bir kardeşlik halakasının zincirleriyle bağlandığını. İşte o vakit her suretin bir surete kayan rayihalarının arasında bir olup daldım yeniden hayalin koridoruna...

İlk gözümü açtığımda bir gemide buldum kendimi. Bir gemi dolusu insan yan yana sıralanmış, gözlerini kapamış fısıldıyordu “HAY !” diye:

Bülbülden bir nida geldi güllere, sefasın sürmeden geçti gidiyor,
Üftadeler yalın ayak yollarda, ağlayu ağlayu düştü gidiyor.”

Allah diye coşan yüreğim hemen karışmak istedi aralarına, ama gölge beni ne görüyor ne de duyuyorlardı. Karanlık denizde yol alan gemide bir ışık parıldayarak yardı “Hay” diye zikreden koridoru. Beyaz sakallı, nur yüzlü bir insana hepsi hürmetle ve birbirinin aynı bakışlarla hayran hayran bakmakta idiler. O an gölge koridorundan ve gölge benden sıyrılıp karışmak istedim aralarına ve hepsinin ortak arzusu olan o beyaz mübarek elleri tutmak ve hiç bırakmamak arzusuyla yandım. Anladım ve bildim o vakit, gemide kendilerini kaybedip “Hay” diye haykıran yüzlerin hepsinin kardeşlik düsturuyla bir arada oluşlarını ve bir baba gibi evlatlarını omuzları altında toplayanın, bir babadan çok daha ötesi olduğunu.

Gözümü tekrar açtığımda bir billuriye dükkânında buluverdim kendimi. Harikalar diyarında idim sanki. Çünkü ömrümde, hiç bu kadar güzel cam eşyanın bir arada bulunuşunun ahengine kapılmamıştım. Birbirinden güzel fincanlar adeta bir kahve seremonisine başlamışken, çay bardaklarının ihtişamlı güzelliğini takip eden rengârenk kaşıklar ve tabaklar bu çok sesli senfoninin dilsiz kahramanları olmuşlardı sanki. Köşede duruveren ahşap eski radyo, tüm nağmeleri karnında biriktirirken, bir kış masalı anlatan arkadaşlarının arasında bilgece gülümsüyordu ruhuma ve raflarda duran çiçekler sanki bahar dallarından daha mutlu bir neşeyle salınıyorlardı etrafa. Yükseklerde asılı kalan tablolar arasından dükkânı seyreyleyen minyatürler, manzara resimleri ve siyah beyaz fotoğraflar billuriye dükkânının en okkalı konuklarıydı. Derken raflar arkasındaki bir kapıdan, yüzündeki kocaman gülümseme ile çıkan beyaz saçlı, billur bakışlı adamın suretinden dökülenler olduğunu anladım billuriye dükkânındaki tüm aydınlığın menşeinin. Koşa koşa yanına vardığımda Mesnevi ve Edeb’ül Müfred ciltleri arasındaki masada oturanın, bir billuriyeciden çok daha başkası olduğunu anladım.

Gözümü tekrar açtığımda bir sokakta buldum kendimi. Güm güm bendir seslerinin uzaklardan saçtığı nağmelerin peşine düşmüştüm bu sefer. Hemen sese doğru koşup, aradığının demir kapının arkasındaki ıslak yeşil halının kokusunda saklandığını anladım. İçeri vardığımda bir anda duran bendircilerin araladığı koridordan süzülüp gelen deri yelekli, gri yün pantolonlu beyaz sakallı bir sultanın munis bakışlarında buldum tüm sorularımın cevabını.

Tekrar gözümü açtığımda, bir spor salonunun eteklerinden yayılan ney seslerinin dibindeydim. Aman Ya Rabbim! Yıllardır merak ettiğim ney sesinin çağırışı bu kadar mı nazenin ve cezbedici olurdu. Peşine düştüğüm sesin ardında bulduğum salona vardığımda, yüzlerce semazenin arasında kendinden geçmiş adeta başka alemleri seyreyleyen mavi cübbeli, beyaz sakallı insanı fark etmemek mümkün müydü acaba? Herkes benim gördüğümü görmüş ve kilitlenmişti. Arkamda durup neşeyle gülüşen iki sevgilinin sesiyle soluklandım. Duvardaki kocaman Mevlana posterini sevgilisine hayretle gösteren çocuk “Bak!” diyordu, “Şu ortadaki dedeye bak, sanki resmin canlanıp semaya durmuşu, ne kadar da benziyorlar değil mi?” Cilveli gülüşleriyle sevgilisinin dediğini anlamasa da arkamdaki sevdalı, ben çoktan gölge varlığımla dalmıştım semazenlerin tam da ortasında salına salına kendinden geçmiş simanın çekim gücüne ve görmüştüm ki o sadece sema eden bir ihtiyar değil, semanın ruhunu soluyan mekansız bir can.

Tekrar uyandığımda belki de uyuduğumda yani ki hangisinin hayal, hangisinin gerçek olduğunu artık bilmediğim, bilmek de istemediğim bir anın sonrasında, yeniden genç olmuş, fakülte koridorlarında dolaşıyordum. Merkezi amfinin camakanlı çıkışında, tam kapının yanında bir poster ilişti gözlerime. Gözlerime derken gönlüme, gönlüme derken ruhuma... Akşam büyük salonda idiler. Semazenler, neyzenler... Aylardır belki de yıllardır arayıp da bir tanesine bile ulaşamadığım, hep kitaplarda okuyup filmlerde gördüğüm semazenler fakülteye geleceklerdi... Akşam olur muydu? Oldu... Geldi... Semazen beklerken o idi gelen... Ney dinlemeyi umarken ummandı diyen. Daldım deryanın coşkun sularına, aktı Mesnevi’den bir şerh aklıma.

Deryada dalgadan olunca sarhoş, daldım yeniden ummana bir hoş. Baktım semazenler, ortasında denizin, semaya dalmışlar göklerde gibi. İnanamadım baktım bir daha baktım, sultanı görünce divane kaldım. Hiç suda sema olur mu diye şaşıp da kalan aklıma, göklerde olur da olmaz mı suda diye güldü avare gönlüm. O zaman artık hayrete varmadan, şaşırdım kaldım işte.

Şaşırp da hayretten düşünce aklım, uçtu kanatlanıp ırağa gönlüm. Baktım da görmedim neredeyim nasıl. Bildim kırmızı semazenin eteğindeyim. Kosova’dan dünyaya haykırmada derviş, ‘hu’ sesine aşına kalmada Bosna, ah Bosna... Priştine’de sen miydin ağlayan yoksa ben mi? Kanayan yaran mıdır mahşerde, yoksa semazenin eteğinden damlayan feryat mı? Ya Fransa, Almanya, Çin’den geçerken Beyoğlu’nda sokakta sema ederken, ben miydim hayretle semayla şaşan, yoksa gölgemin seminde kor olup yanan, bir başka can mıydı kardeşlik kokan!

Bilmedim kurşunlar sıkılırken göklere, buldum kendimi koca bir yaylanın yamacında avare. Coştum çağladım “Koca Efe” nin kanadında şahin olup sekerken, boz yaylada kurt olup haşmetiyle koşarken. Konduğum kürşatın otağıydı yaylada, konuğum bir gazi Osman ile Ertuğrullar, Yavuzlar, Süleymanlarla bitmedi. Dolup taşarken “sultan” ın otağı sultanlarla o bahar, uyandım ben cephele tevhitlerle Seyyid’e. Koca çavuş ağlardı sönen her Mehmet kaparken gözlerini, Mehmetler gülerdi Bedre bakarken gözleri. Zira Bedr’in aslanları almaya gelirken onları, vardıkları son nokta olurdu peygamber otağı. Peygamber kokusu ile uyanırken hayale, baktım aynada yüzlerce ben ile bakmaktayız sultana. Sultanım, üstadım bakarken aynadaki benlere, her beni kardeş etmede yüreğindeki aşeka ile... O aşkı anlayıp, avunup, uyananlar; sarılıp kucaklaşıp kardeş olur dergahta.

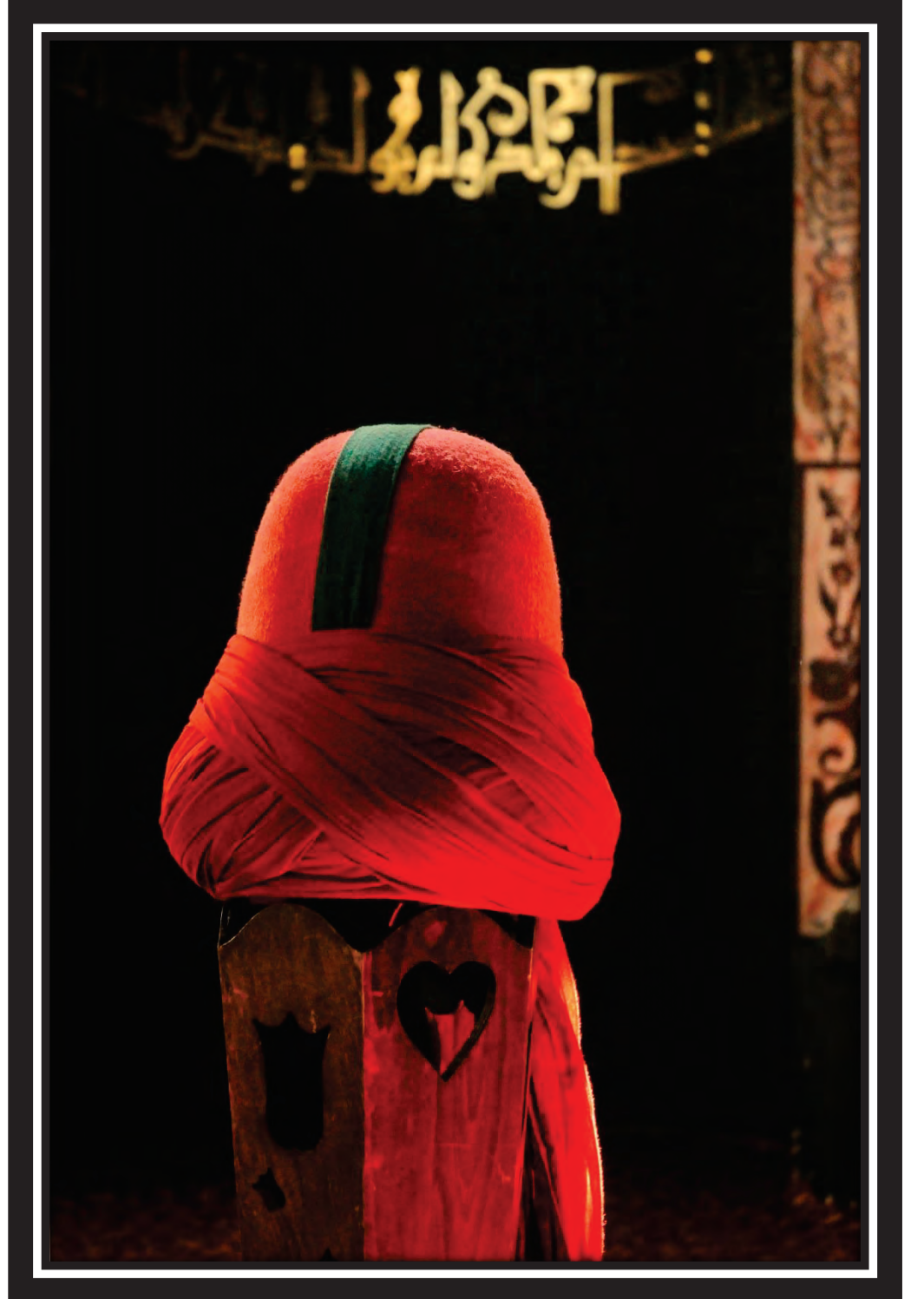
Bir bir her yüz aynadan sıyrılıp sırda bulunca kendini, tutunup kalmada asude kederinin hep özlemekle hükümlü fermanına amade. Her gece zikirinde kavuşurken sultana, her sabah uyanmakta bağında tüten hasret ile firaka.

Aynadaki tüm yüzler yıldız olup kayıp da bir yüzün nurunda toplanmada semada ve dahi tekkede, dergahta, yaylada, cephede, suda...

Her yerde; arayıp da kaybettiğini taaaa eleste bulan dervişler tutunmada eteğe. Bir müşfik babanın cübbesinden azade, üstatlarının ardında tane tane dizilmekteler meydana.

Meydan ki aşk meydanı sırat gibi keskince, gayya gibi kızgınca... Yitip, düşüp kaybolur kardeşçe buluşmayan yürekler karanlıkta. Daha binlerce yüz var aynada üstadına koşan, lakin üç sayfada bitecek bince, on bince dervişin hikayatı. Bir hüma gibi ney sesine koşanlar, buluşur anka olur otuz kuşun neslince. Otuz kuş gibi varıp da Kaf Dağı'nın ardına, sabreden dervişler ererler muradına...

Hamus

TEVBE

PEYGAMBERLER TARİHİ

İLK RÜCU

“Hazreti Adem gibi tövbe et de cennete geri dön.
Yeryüzünde birbirleri ile didişip duran ademoğullarını terk et.”

Divanı Kebir

Allah Teala Adem’i yaratıp bütün meleklere secde etmelerini emredince, şeytan kendi yaratılışını üstün görüp secde etmedi ve asilerden oldu. O, ademoğullarını yollarından saptırmak için Allah’tan müddet istedi. Kibri gözünü kör etti. Huzurdan kovuluşunu unuttu, tövbeyi unuttu. Şeytanlığını ortaya çıkararak Adem’e yöneldi. Onun da huzurdan kovulması için Adem’e fısıldadı. Adem de verdiği sözü unuttu, nefesine zulmetti ve cennetten kovuldu. Ancak şeytanın başarı sevinci uzun sürmedi. Çünkü Adem onun düştüğü hataya düşmeyecekti. Rabbine “Biz kendimize zulmettik, artık bize mağfiret ve merhamet etmezsen hüsrana uğrayanlardan oluruz.” (Araf-23) diyerek yalvarıp yakardı. Suçunu itiraf etti ve tövbe yolunu seçti. “...Allah da tövbesini kabul etti. Çünkü o tövbeyi çok kabul eden, çok esirgeyendir.” (Bakara-37)

“Ömür defterini karartınsa önce yaptıklarına tövbe et.
Ömrün geçtiyse kökü bu demdir, tez ömür ağacını tövbe suyuyla sula.
Ömrünün köküne ab-ı hayat dök de ömür ağacın yeşersin.”
Mesnevi (5-2221)

Yüce Allah tövbe ile ilgili Nur Suresi'nde,
-“Ey iman edenler, hepiniz Allah'a tövbe edin. Umulur ki kurtuluşa erersiniz.” buyurur.

Tövbe, dini bakımdan haram sayılan ya da uygun görülmeyen suç veya davranışlardan dolayı kişinin pişman olması, bir daha yapmamaya karar vermesidir. Tövbenin içeriğini incelediğimizde önemli noktalar ve hususlar buluruz. Bunlardan biri kişinin yaptığı hata, kusur ve günahları bilmesidir. Bunu için İslam'ın haram çizgilerini, farzlarını ve en azından günlük hayatını idame ettirecek bilgiye sahip olması gerekir. Çünkü farz olan bir ibadeti yerine getirmemek de haramdır, suçtur ve tövbe gerektirir. Uygun olmayan bu fiil ve davranışlardan sonra ise kişi, atası Adem'in yolunu tutmalı ve günahlarını itiraf etmelidir. İnsanların bu noktalarda da kaderiyeciliğe kaymaları ve fiillerini Allah'a atfetmeleri onları hem tembelleğe itecek hem de tövbeden uzaklaştıracaktır. Tövbede bir diğer husus da yapılan günahlardan pişmanlık duymak, geri dönmeye niyetlenmektir. Mevlana'nın Mesnevi'sinde de yer alan Nasuh tövbesi, yani tövbesi yapılan günaha bir daha geri dönülmemesi, bunun akıldan dahi geçirilmemesi tasvip edilen ve övülen bir durumdur. Böyle bir tövbe ile Yüce Allah bağışlamakla kalmayıp, geçmiş günahları da hayra çevirir.

Kuranı Kerim'de Allah, kullarına,

-“Ey kendi nefisleri aleyhinde haddi aşan kullarım! Allah'ın rahmetinden ümit kesmeyin. Çünkü Allah bütün günahları affeder. Şüphesiz o çok bağışlayan, çok esirgeyendir.” (Zümer-53) diye seslenir. Böyle ayet ve hadislerde de bildirildiği üzere kişi tövbesini birçok kez bozmuş olsa dahi Allah'ın rahmetine sığınmalı ve kendisini tövbeden geri çekmemelidir. Zira tövbe eden hiç günah işlememiş gibidir. İnsanoğlu beşerdir, acizdir. Hatasız ve günahsız olması beklenemez. Bu konuyla ilgili bir hadisi şerifte de

-“Eğer siz hiç günah işlemeseydiniz, Allah sizi helak eder ve yerinize günah işleyecek ve tövbeleri sebebiyle kendilerine mağfiret edecek kimseler yaratırdı.” (Müslim) buyrulur. Tövbe kul için bir temizlenme vesilesidir. Ona düşen de bunda geç kalmamasıdır. Çünkü başka bir hadiste de

-“Allah gündüz günah işleyenin tövbe etmesi için gece elini açar. Gece günah işleyenin tövbe etmesi için de gündüz elini açar.” (Müslim) buyrulmuştur. Dinimizi yaşama ve Allah'a kulluk etmede bize en iyi örnek sallallahu aleyhi ve sellem Efendimiz de

-“Yemin olsun ki ben Allah'a günde yetmişden çok, diğer bir rivayette de yüz defa tövbe ederim.” (Buhari-Müslim) demiştir. Kendisinin geçmiş ve gelecek günahları affedildiği halde, tövbe yolunu seçmiş ve ümmetini de buna teşvik etmiştir.

Kişi, tövbe ile onu yaratanı hatırlar. İşlemiş olduğu hata kusur ve günahlardan ötürü Allah'tan af ve bağışlanma dileyerek ona yönelir. Kulun Rabbini hatırlaması da onun çok hoşuna gider. Bunu bir hadisi şerifle şöyle bildirir.

“Allah, tövbe eden bir kulun kendisine tövbe etmesinden, çölde içeceği ve yiyeceği bulunan bineği kaçıp da onu bulmaktan ümidini kesen ve bir ağaca gelip gölgesine uzanan; tam bu esnada hayvanının yanında olduğunu gören, sonra da yularından tutup sevincinden paniğe kapılarak; “Allah'ım ben senin kulunum, sen benim Rabbimsin.” diyeceği yerde “Allah'ım sen benim kulumsun, ben de senin Rabbinim.” diyen kulundan daha çok sevinir.” (Buhari)

Allah, cümlemizi günahlarının farkına varıp Nasuh tövbesiyle Rabbine rücu edenlerden eylesin.

Hazırlayan
Sare Şüheda BAŞAK

TEBLİĞ

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ

ZİKREDELİM EVVELA

Zikir, sözlükte “anmak, hatırlamak, yad etmek” anlamına gelir. İstilahta Allah’ı anmak ve hatırlamak, onu unutmamak, gaflet halinde olmamak; Allah kelimesini ve tekbir (Allâh’u ekber (Allâh en büyüktür)), tehlil (lâ ilâhe illallah (Allâh’tan başka ilâh yoktur)), teşbih (Subhânallah (Allâh’ı noksan sıfatlardan tenzih ederim.)), tahmid (Elhamdulillâh (Hamd Allâh’a mahsustur.)) cümlelerini tekrarlamak demektir. Zikir, Allah’ın yüceliğini dile getirmek ve manevi yetkinliğe ulaşmak amacıyla yapılır. Zikir, aynı kökten gelen kelimelerle birlikte Kuran’da üç yüze yakın yerde geçmektedir ve “Allah’ı zikir” emredilmiştir.

“Ey iman edenler Allah’ı çokça zikredin ve onu sabah akşam teşbih edin.” (Azhab 41-42) ayetinde de iman etmiş kimselere sesleniliyor. İman eden kişilerin Allah’ı çok zikretmelerinin farz olduğu bildiriliyor. Sabah akşam teşbih etmekten kastedilen, her daim Allah’ın zikriyle hemhal olmaktır.

Bir hadis-i kudside şöyle buyrulur: “Kulum beni تنها yerde zikrederse, ben de onu kendi zatımda zikrederim. Cemaatte zikrederse, ben onu beni andığı cemaatten daha iyi bir cemaatte anarım. Kulum bana bir karış yaklaşırsa, ben ona bir arşın yaklaşıyorum. Kulum bana bir zir’a yaklaşırsa, ben ona bir kulaç yaklaşıyorum. Kulum bana yürüyerek gelirse, ben ona koşarak gelirim. (Yani onun isteklerine süratle icabet ederim.)” (Buhari, Tevhid,15,50; Müslim, Zikr, 20,21,22)

“Sana vahyolunan kitabı güzel güzel oku ve namazı kıl, sahih namaz edepsizlikten ve uygunsuzluktan nehyeder ve her halde Allah’ın zikri en büyük iştir ve Allah her ne işlerseniz bilir.” (Ankebut 45)

Ayette Cenab-ı Allah, Kur’an-ı ilk ayet olan ‘oku’ ile güzel güzel okumayı ve namazı kılmayı emrediyor. Sahih namazın ise edepsizlikten, uygunsuzluktan koruyacağını, aynı zamanda en büyük

işin -namaz değil, oruç değil, zekat değil, hac değil- kendisini zikretmek olduğunu ve Cenab-ı Allah'ın her şeyden haberdar olduğunu bildirmektedir.

Hz. Muhammed Mustafa (s.a.v.): “Zikretmek, cihattan da üstündür. Zikir, Kur'an okumaktan da üstündür.” demiştir. (K.Sitte:6/208)

“Sizden, hayra çağıran, iyiliği emredip kötülüğü meneden bir topluluk bulunsun. İşte onlar kurtuluşa erenlerdir.” (Âl-i İmrân, 3/104).

İslâm uleması: “İyiliği emretmek ve kötülükleri önlemeye çalışmak farz olan bir ameldir. Çünkü bu işle meşgul olan bir cemaatin bulunması emredilmiştir. Hiç kimse bununla meşgul olmazsa farz olan bir amel topluca terk edildiği için, bütün müminler mesul olur.” hükmünde müttefiktir. (El Enbiya Suresi: 22)

Hz. Muhammed Mustafa (s.a.v.) 'in: “Nefsimi yed-i kudretinde tutan Allah'a andolsun ki siz ya iyiliği emredip, kötülükten vazgeçirmeye çalışırsınız, ya Allah kendi katından sizin üzerinize bir azap gönderir. O zaman dua edersiniz; fakat duanız kabul edilmez buyurduğu bilinmektedir.” (Sünen-i Tirmizi)

Şurası muhakkaktır ki insanları hayra çağırmak, iyiliği emretmek ve kötülükten vazgeçirmeye çalışmak; ilim ve ihlâs isteyen bir (sahih) ameldir.

Allah'ın dinine davet etmek, tebliğ demektir. Değerli Üstad Mustafa Özbağ Efendi, tebliğ ile ilgili olarak bir sohbetinde şunları dile getirmiştir:

“Herkes kendince tebliğden sorumludur. Tebliğ edecek kişilerde aranılacak özellikler vardır. Bu kişilerin tebliğ metotlarını bilmeleri gerekir. Tebliğ metodunu bilmeyen insanlar kaş yapayım derken göz çıkarıyorlar. Tebliğcinin yüz, ağız, vücut, kıyafet temizliğinden tutun usturuflu görüntüsünden, kendi iç dünyasındasinda hilm ehli olmasından yumuşaklıktan, ilimden, ferasetten, belagattan nasiplenmesi gerekir. O kimsenin insan psikolojisinden karşısındakini analiz etmekten haberdar olması gerekir. Siz karşıdaki kimsenin belini kırarsanız cephenize alırsanız asla o kişi sizi dinlemez, dinliyormuş gibi görünebilir. Her mesele her yerde her şekilde olduğu gibi konuşulmaz. Tebliğ edecek olanlar ince anlayış sahibi olmalı, feraset ehli olmalı, karşıdakiyle kavga etmemeli, atışmamalı. Dövüşmemeli, sert konuşmamalı, kırıcı yıkıcı olmamalı. Ne yazık ki bunlara, büyük bir çoğunluk, hiçbir şekilde uymuyor.

Nasihatin ve tebliğin en alası fiili nasihat ve tebliğdir. Yunus'un sözüyle “Ele geleni yersin, dile geleni dersin, böyle dervişlik dursun, sen derviş olamazsın.” Sufi ele geleni yiyip, dile geleni demeyecek; dilini muhafaza edecek, sürüye kurt getirmeyecek, kendini koruyacak ve muhafaza edecek.

Tebliğin ilk adımı nefsimize. Önce biz kendimize tebliğ edelim. Haram işlemeyelim. “Eşhedü en lâ ilâhe illallah ve eşhedü enne Muhammeden abdühü ve resûlühü.” Biz iman ettik, imanımızın gerektirdiği gibi yaşayalım. Biz Hz. Muhammed Mustafa (s.a.v.)'e ve getirdiklerine de iman ettik. O zaman Hz. Muhammed Mustafa (s.a.v.)'in ahlakıyla ahlaklanalım. Önce sen zikrullah ile kalbini çalıştır, güzel ahlakla ahlaklandır. Herkes o tebliğden nasibini alır o zaman.”

Hz. Mevlana da Mesnevi Şerif'te tebliğcinin tebliğdeki faktörüne şöyle dikkat çekmiştir:

Bayezid zamanında bir kafiri, kutlu bir Müslüman çağırıp ona;

“İslam ile nurlansan, hem de necat ehli olup sürur bulsan.” deyince,

Kâfir dedi ki “Eğer bu iman, âlemin şeyhi Bayezid'in ki gibiyse,

Bende şüphesiz öyle imana güç ve takat yok. Onun gayret ve himmeti, benim tahammülümünden fazladır.

Gerçi din ve imandan uzağım
ama onun imanına inanmışım.

Onun herkesten yüce, Hakk'a
sadakatinden dolayı pek lâtif ve nurlu
olduğuna iman etmişim.

Gerçi ağzım, muhkem bir şekilde
mühürlüyse de onun imanına gizlice
inanmışım.

Yok eğer sizlerin imanı iman ise
ona arzum meylim yoktur!

Kimde imana bir meyil zuhur
etse sizi görünce ona bir gevşeklik
gelir.

Zira sizin imanınızın adı kalmış,
mânası yok olmuştur! Çöle, kurtuluş
yeri demek gibidir bu!

Sizin imanınızı görenin iman aşkı
söner.”

Bu beyitlerde kâfir olan bir kişiye Müslüman olan ama tebliğ etme vasfına sahip olmayan kişinin dini tebliğ ettikten sonra başarılı olamadığını görüyoruz. Çünkü hikayedeki Müslüman'ın ve onun etrafındakilerin davranışlarıyla yaptıkları bir değildir. Şeyh Bayezid Hazretleri buyuruyor ki **“Dilini, Allahu Teâlâ'nın ismini anmaktan başka işlerle uğraşmaktan ve başka şeyler konuşmaktan koru. Nefsini hesaba çek. İlme yapış ve edebi muhafaza et. Hak ve hukuka riayet et, ibadetten ayrılma. Güzel ahlâklı, merhamet sahibi ve yumuşak ol. Allahu Teâlâ'yı unutturacak her şeyden uzak dur ve onlara kapılma.”** Şeyh Bayezid' in imanı o kadar kuvvetlidir ki kâfir bile onun imanını övmüştür. Hatta kalben ve dil ile Bayezid' in imanına iman ettiğini bildirmektedir.

Tebliğ etmeye ehil olan kişi Müslüman olmayan birine ilk olarak **“La ilahe illallah, Muhammedün Resulullah (Allah'tan başka ilah yoktur. Hz. Muhammed Mustafa (s.a.v.) Allah'ın peygamberidir.)”** demek tebliğ edilmelidir.

Çünkü bunu dil ile söyleyip kalp ile tasdik etmek İslam'ın ilk şartıdır ve Müslümanın her fırsatta söylemesi gerekir. Kelime-i tevhidin faziletleri çoktur.

“Zikrin (Allah'ı anmanın) en faziletlisi ‘La ilahe illallah demektir.’” (Nesai)

“Benim ve diğer peygamberlerin dediği en üstün şey, ‘La ilahe illallah’ sözüdür.” (Tirmizi)

“İhlâsla ‘Lâ ilahe illallah’ diyeni Allah ateşe haram kılmıştır.” (Buhari, Müslim)

Allah cümlemizi hakkıyla zikreden ve zikri tebliğ edenlerden eylesin.

Selam ve dua ile...

Hazırlayan:Ecrin TUNA

KAYNAKLAR:

*Dini Kavramlar Sözlüğü

*Hak Dini Kur'an Dili-Elmalılı Hamdi Yazır

*Emanet ve Ehliyet-İslâm İlmihali-Yusuf Kerimoğlu

*Rûhu'l Beyân-Kur'an Meâli ve Tefsiri- İsmail Hakkı Bursevî

*Mesnevî-i Şerif - Mevlânâ Celâleddîn-i Rûmî- Mütercim:Süleyman Nahifi

* www.ehlisunnetbuyukleri.com tr. *wiktionary.org* www.tevhididavet.com(TEKBİR, TEHLİL, TESBİH VE TAHMİD ZİKİRLERİ)

MÜNACAT

Er Rahman (Rahmanu). (O) Rahman'dır.¹

*“Ey bir eşi ve benzeri olmayan Rabbim, mademki kulağımızı bu sözle küpelendirdin, ondan saç!
Kulağımızı o küpeye nişan eyle! Ta ki halis şarabınla bu sarhoşlar şan bulsunlar.
Mademki bize ondan bir koku eriştirdin, aman o tulumun ağzını kapama!
Ey lütfu keremine esirgemeyen, ey kendisine sığınılan Allah'ım,
kadın erkek bütün herkes senin şarabından içmede.
Ey söylenmedik duaları, bile kabul eden Rabbim, her nefes senden gönle yüzlerce kapı açılır.”*

Günlük yaşantımızda Allah-u Teala'nın isimleri insanların üzerinde her manada tecelli eder. Yapacağımız her işin başında “BİSMİLLAHİRRAHMANİRRAHİM” diyerek besmele-i şerifi okuruz. Rahman olan Allah'tan hayrı dileyip teselli isteriz. Rahman; Allah'ın ezelden beri sevdiği sevmediği her şeye sınırsız hayır ve nimet vermesidir. Bu ismi şerifin zevkini hisseden gönüllere ümitsizlik girmez, o gönüller Rahmaniyete selamete çıkacaklarından emin olur.

Rahmaniyet de Cenabı Hakk'ın Rahman oluşudur. Yani gözümüzle görüyoruz; biri var ki etrafımızı rahmetin binlerce çeşidi hediyelerle doldurmuş. Bir ziyaretgah yapmış ve Rahmaniyetin yüz binlerce ayrı ayrı lezzeti içine dizilmiş bir sofraya kurarak Hakimiyeti ile kıymettar ihsanlarını bir araya toplamış. Bir ticaret gemisinin mal yüklenişi gibi her sene insanın ve hayatın ihtiyaçlarını hazinesinin en güzellerinden seçerek her an bizlere gönderir. Bizi gayet Rahimane besler ve bütün o hediyelerden o nimetlerden istifade etmemiz için bize yüz binlerce ihtiyaç, duygu ve his verir. İçinde Rahmeti, merhameti sunar.

Ebu Hüreyre anlatıyor :

"Rasulullah buyurdular ki : " Allah rahmeti 100 parçaya böldü. Bundan 99 parçayı kendine ayırdı. Yeryüzüne geri kalan bir cüzü indirdi.(Bunları da cin, insan, hayvan mahlukatı arasında taksim etti.)

Bu tek cüzden nasibine düşen pay sebebiyledir ki mahlukat birbirlerine karşı merhametli davranır. At (hayvan) yavrusuna basmamak endişesiyle ayağını bu sayede kaldırır." [(Buhari, Edeb 19, Rikak 19 ; Müslim 17 (2752, Tirmizi) (Daavet 107.108 (3585_3536))]

Ebu Said (radıyallahu anh) anlatıyor:

Rasulullah (a.s.) buyuruyor ki: "Aziz ve Celil olan Allah semavat ve arzı yarattığı gün, yüz rahmet yaratmıştır.

Bunlardan birisi arza indirilmiştir. İşte bunun sayesinde bir anne çocuğuna karşı şefkat duyar; hayvanlar, kuşlar birbirine şefkat duyarlar. Allah geri kalan 99 rahmeti, Kıyamet günü için (kendine) saklamıştır. Kıyamet gününde onları bu rahmetle yüze tamamlayacak."

Rahman olan Allah, canlı ve cansız her şeyi sınırsız emin kılarak kuvvetli bir nur ile kucaklar. Bu isme vakıf olabilmek, aciz ve fukaradan ibaret olduğumuzu bilmemiz ile mümkündür. Bu farkındalığımız ise o sevgilinin haliyle hallenerek her şeye karşı şefkatli merhametli olma gayretine girmemizi sağlar ki böylece rahmaniyeti üzerimize çekebiliriz hatta çekmekle kalmaz ona bürünebiliriz.

Hazırlayan: Muezza

ÖLÜM İKİNCİ SÜRGÜN

*Ey şu ruh âleminden bu dünyaya doğup gelenler.
Ölüm gelince ürkmeyin, korkmayın, bu ölüm değil ikinci bir doğumdur.
Haydi, doğun, doğun; bir başka âleme doğun.
(Divanı Kebir 1/455)*

Ölüm, bu dünya hayatının sonu olup ahirete açılan bir perdedir. Bizim ihtiyarımızda olmayan, ruhun bedenden dönmek üzere ayrıldığı, hadisi kutside de belirtildiği gibi, vakti geldiğinde beden kafesinden çıkıp Rabbine uçmasıdır.

“O, kulları üzerinde yegâne hâkimdir ve size, koruyucular yollar. Nihayet herhangi birinize ölüm gelince elçilerimiz bir eksiklik yapmaksızın onun canını alırlar. Sonra onlar, gerçek Mevlalarına döndürülürler. Dikkat edin; hüküm onundur ve o hesap görenlerin en süratlisidir. “ (En’am 61-62)

İbn Abbas’tan rivayet edilir ki Hz. Peygamber s.a.v. şöyle buyurmuşlardır: *“Her insanla birlikte bir melek vardır. Uyuduğu zaman onun nefesini alır. Sonra ona tekrar geri verilir, Allah Teâlâ onun ruhunu kabzetme (canını alma) izni verirse canını alır, değilse ona geri verir. İşte «O'dur, geceleyn sizi kendinizden geçiren.»* ayetinin delâlet ettiği mana budur.

Bir ölüm daha vardır; insanın insan olabilmesi için gerçekleştirmesi istenen ölüm. Farzlarla Allah'a en sevimli işi yapıp nafilerle Allah'a yaklaşıp Allah'ı severek adım atacağımız insanı kâmillik yolu... Nefsimizi heva ve heveslerden alıkoyup, Resulullah sallallahu aleyhi ve sellem'in *“Size iki şey bırakıyorum, bunlara tutunursanız asla delalete düşmezsiniz.”* buyurduğu Kur'an ve sünnetin ipine sınıksız yapışarak uykudan uyanmak, hakikat kapısından içeri girmek, emredildiği gibi ölmek...

Ölmek için nefsini bilmek gerekir. Zira nefsini bilen Rabbini bilir. Allah bizleri bir imtihan olarak iyilik ve kötülükle dener. Her nefis ölümü tadıcı oluşu gibi yine döndürüleceğimiz odur.

İmanın tadını almış olanlar için belki de ölüm tatlıdır. Hz. Mevlana'nın Rubailer'i'nde bahsettiği gibi: *“Ölüm tatlı geliyor bana, bu yurttan göçüşüm, kuşun kafesi bırakıp uçuşması sanki.”* (Rubailer 1594)

Kurtuluşa ermek için son merhalenin ölüm olduğunu da şöyle dile getiriyor koca pir:

Can çekişip duruyorsun, ölmekten önce sana kurtuluş yok, o halde öl de kurtul. Nasıl ki yüz basamaklı merdivenden iki ayak eksik olsa dama çıkamazsın. Yüz arşınlık iptede de biraz eksik bulunsa kuyudan su çekemezsin.

Gemi, kaldırma gücünü aşan o son yük de yüklenmeden batmaz. Ölmediğin için can çekişmen uzadı. Ey Taraz mumu, sabah olunca öl. Ama seni mezara sokan ölümler değil, nura ulaştırın, kemale erdiren bir ölümler öl. Toprak altın kesilince nasıl topraklığından eser kalmazsa böyle bir ölümler ölenin gamı da neşe ve ferahlığa döner. (Mesnevi 6/28)

Nefsini bilmek ölmek, ölmek kul olmaktır. Kul olmak, Cenab-ı Hakk'ın *“Peygamber size ne veriyse onu alın. Size neyi yasakladıysa ondan kaçının.”* (Haşır/7) emrine uymaktır.

Aklı, zekayı sat da hayranlığı satın al. Akıl ve zeka zandır, hayranlıksa bakış ve görüş! Aklı Mustafa'nın önünde kurban et. Hasbiyallah de, yani “Allah bana yeter.” (Mesnevi 1405)

Hasbiyallah...

Nergis

GURBET

GURBET MAKAMI

Gurbetin Türkçe karşılığı, doğup yaşanılan yerden uzaklık.

Gurbetlik; gariplik, yabancılık, yad el...

Arapça garb kökünden türemiş.

Türk edebiyatına konu olmuş, üstünde binlerce beyit yazılmış. Kimi zaman sevgiliyi bulmak için çıkılan yolda, kimi zaman sevgiliden ayrı kalınan toprakta yazılmış.

Karacaoğlan, gurbet için "Ölsem gurbet elde gözüm yumulmaz. Anam, atam bir ağlarım yok benim. " derken Serdar Tuncer "Gurbet neresidir diyene, O'nun olmadığı yer diyessim, O'nun olmadığı yer mi var diyene, Kalkıp sarılasım var ." demiş.

Yunus Emre ise asıl alemin ahiret yurdu olduğunu, yaşadığımız bu yeryüzünün gelip geçici bir yurt olduğunu söyleyip bu yurdu gurbet saymış. "Ben yürürüm ilden ile / Dost sorarım dilden dile / Gurbette halim kim bile / Gel gör beni aşk neyledi. " Diyerek gurbetten dem vurmuş.

Tasavvufta asli vatan ruhlar alemidir. İnsan buraya misafir olarak gelmiştir. İnsan bu alemde gariplerdendir, ruhu daima melekut ve ruhanîler alemini özlemektedir. Garip ise vatanından ayrı düşen, sözünden halinden anlamayanların arasında yalnız kalan kişidir. Cahiller arasında alim gariptir. Makamı yüksek olan arifler hem bu dünyada hem o dünyada gariptirler. Hallerinden anlayan bulunmaz. Üstadımız Mustafa Özbağ da bir şiirinde şöyle der: "Düştüm gurbete belim bükük / Gönül harap her yanım dökük / Ne dosttan ne kardaştan yok ümit / Gurbet acımasız, gönül kırık."

Seyrani de vurur kendini hüzne: "Hicranlar mı çöktü içime benim / Gözyaşımı kimse silmez ağlarım / Mezarım olsaydı keşki vatanım / Sılamdan hiç haber gelmez ağlarım / Aşkın mızrağını engine saldım / Diyar-ı gurbette ben garip kaldım / Unuttum kendimi deryaya daldım / Kimseler halimden bilmez ağlarım / Seyrani'nin yare düşmez yolları / Başına zindandır Halep çölleri / Talihim yüzüme gülmez ağlarım."

İslam'ın zarif yüzü Mevlânâ hazretleri de Divân-ı Kebir'inde gurbet için, " Biz vatanımızdan ayrılmışız, bu yüzden yorgunuz, sınanmadayız. Vatandan ayrı düşen nasıl kendine güvenebilir." derken Mesnevi'de ise şöyle der: "Her kim ki kendi aslından uzak kalır, daima o asla dönmeye çalışır."

Gurbetin tanımı böyle farklı farklıyken, herkesin gurbeti de birbirinden farklıdır. Hal dervişi'nin gurbeti, müminin gurbeti; cahillerin arasında alimin gurbeti; sevenin gurbeti, annenin gurbeti, asker ocağındaki yiğidin gurbeti, yüksek yüksek tepelere gelin olmuş kızın gurbeti... Her birinin hali farklıdır. Gözyaşı vardır ortak, hüznü vardır. Nereye gidersen git, nerede kalırsan kal içinde taşınan gurbet vardır, kopup geldiğin aleme.

O yüzdendir ki sevgililer hep şöyle der:

"Ey sevgili!

Uzatma dünya sürgünüümü benim."

Hazırlayan: Karia ECRİN

AH BENİM SESSİZ YOLCULUĞUM

Ah benim sessiz yolculuğum,

Sırtımda yolluğum aşk,

Yarına ekmeğim aşk.

Gidiyorum sesinin geldiği yöne,

Muhammedi Mustafa (s.a.v.)'in gül kokusuna,

Yok yürüdüğümü bilen.

Öyle görünmez bu yolun adımları

En çok da geceleri yol çeker canım

Varıp ötelere uçam gelirim

Kırık kanatlarımla

Uçamam,

Kaçamam,

Yazarım...

Yalnız kelimelerin sessiz sessiz gelip bir tenhada buluşma vakti gece.

Nefesimin sesi

Kurşun kalemin kağıda değişiminin o tatlı cızırtısı...

Günden geriye bunlar kaldı.

Bir kalem, bir kağıt şahitler şimdi kelimelerin buluşmasına.

Ne gariptir ki onca kelime buluşup aslında 'sessizliği' anlatmak ister sadece.

Bir yer bulup uçmak sessizliğin diyarına.

Kalemle kağıttır kanatlarım

Hep ondandır elime kalem alışım.

Hayal kuruşum.

Aşkın dilidir sessizlik...

İçten içe yanarken dudaktaki tebessümdür sessizlik.

Sessiz bir gidiştir Şeb-i Arus da.

*Hep anlatsa da;
Susup dinlemiş,
Durup beklemiş
Hamken pişmiş sonra oluştur.
Güvenmektir sevgiliye.
Sustuğunda bile seni dinlediğini bilmektir.
Böyle bir şey yaşamak da;
Konuşurken susmak
Sustuğunda konuşmak.
Ey benim sustuklarımı duyanım!
Ey benim gülssem de gözyaşımı bilenim!
Ey en gizlim,
Ey en görünenim...
Ey zaman içinde zaman, mekan içinde mekan yaratanım.
Düğün bayram değildi yaşadıklarım,
Benim düğünüm sensin.
Şimdi bu fani dudaklar kapanıp söylemez olacak
Lakin aralanacak gönül dillerim
İnanırım söyleyecek sevdiğiyle.
Bir ömür neyin sesinden dinledim sesini.
Hayali yaşadım susarak.
Ey hayal içinde hayal;
Can içinde can!
Gözyaşım da umudum...
Sayfalar tükendi.
Bu gece de Şeb-i Arus'u düşünme vakti geldi...*

KELEBEK

اللَّهُ
وَالصَّلَاةِ
وَالصَّلَاةِ

HASRET

DİN DUYGUDUR

Aslından uzak düşen kişi, yine vuslat zamanını arar. (1)

VUSLAT

TDK'yı bile duygulandıracak kadar tesiri yüksek bir kelimedir vuslat. Öyle ki TDK sözlüğünde dahi "sevgiliye kavuşma" anlamı çıkar karşınıza. İnce bir söylem. "Sevdiği kişiye" diye kabaca bir tabir kullanmadıkları için tebrik etmek gerek.

Ne güzel yazıyor öyle; “Sevgiliye...” diye.

Nedir vuslat? Nedir kavuşmak sevgiliye?

Öyle zannediyorum ki buraya her ne yazsam “kendimcesi” olacak. Hepsini toparlayıp sonunda bir “Kendimcesi...” diyeceğim, bitecek. Çünkü üzerine neler yazılırsa yazılsın, neler söylenirse söylensin, hangi vuslat nasıl hayal edilirse edilsin hepsinin; her birinin o duygunun sahibine ait ve kendisine özgü olduğuna inanırım ben. Başka nasıl olacak ki? Benim sevgilimin yerini kim alabilir? Benim sevgilimin elinden başka kim tutabilir? Benim sevgilimin gözünde başka kimin gözü olabilir? Kim buna cesaret edebilir?! Kim benim sevgilimde vuslat yaşayabilir? O’nun o oluşuna başka kim kurban olabilir? Hiç kimse...

Herkes kendi sevgilisine kurban olmak ister, herkes kendi sevgilisini “kendince” sever. O yüzden ne yazsam bana ait olacak. Bencesi olacak. Hoş, yazı bana aitse elbette öyle olacak. Ancak şu var ki buradan sonrası onunla benim aramdadır. Mahremdir. Kim ne derse desin, burası Hz. Cebrail’in bile sınırını geçemediği Miraç gecesi gibidir. Haşa, ne ben Peygamberim, ne de sizler Cebrail. Ne var ki her sevgilinin yine bir habibi vardır Hz. Peygamber gibi, bir de iki sevgilinin kapısını bekleyen bir kıymetli Cebrail’i...

Ve siz kıymetli okurlarım, sizler de kendi habibinizin size bir Burak üzerinde büyük bir ihtişamla geldiğini hayal edin. Ya da durun! Vazgeçtim. Siz öyle bir sevin ki deyin:

“Dur sevgilim, sen kıpırdatma o güzel tenini, yorma kendini. Ben sana habib olur koşar gelirim. Kendime bir Burak alır gelirim. Sen nasıl istiyorsan sana öyle gelirim. Sen çağır, ben sana sen olur gelirim. Sevgili! Sen kılını dahi kıpırdatma, yorma kendini. Bir Cebrail bulur sana öyle gelirim. An gelir, Cebrail’siz; Burak’ımın üstünden iner de gelirim. Sen yorma kendini. Sen “Gel.” de, ben hemen geleyim. Hatta “Gel.” demekle de yorma kendini. Dön bak! Ben zaten senin kapındayım sevgili...”

Sonra her şey bittiğinde şairden mırıldanın: “Kavuşmak özgürlükse özgürdük ikimiz de...”

Velhasıl dostlar, kendimcesi... Bundan sonrası işin bilinmezliği, gizliliği ya da mahremiyeti. İsmi neyse artık.

Çok bile kelimeler ettim. Tüm bunları yazarken dinlediğim parçayı siz değerli okurlarıma armağan etmek istiyorum. Bizim de bir şarkımız olsun isterim. Gerçi ne siz beni tanırırsınız, ne de ben sizleri. Ama bırakın böylesi daha samimi...

Nasıl diyordu radyo spikerleri?

Sıradaki parça tüm sevip de kavuşamayanlara gelsin!

Müslüm Gürses’ten “Adını sen koy.” geliyor.

Vuslat mı, hasret mi? Adını sen koy.

Hazırlayan: Fatma Meryem AK

(1) – Mesnevi 1. Cilt, 4. Beyit.

RENKSİZLİK ALEMİ

RENKLERİN DİLİ

YEŞİL

Yeşil renk, insanın en çok hoşuna giden renklerin başında gelir. Doğanın, tabiatın rengidir. Dinlendirici huzur veren bir renk olarak bilinir; insanları olumlu etkiler. Yapılan araştırmalarla yeşilin insan gözü için en sakinleştirici renk olduğu sonucuna varılmıştır.

Yeşilin sakinleştirici etkisine Londra'nın Blackfriars köprüsünün yeşile boyandıktan sonra köprü üzerinden atlama yoluyla intihar oranının azaldığının gözlemlenmesi örnek gösterilebilir.

Yeşil rengin dinimizde de ayrı bir yeri vardır. İslamiyet'in rengi olarak benimsenir. Bolluk bereket canlılık anlamlarına gelmektedir. Kuran-ı Kerim'de ise 8 ayette geçmektedir.

Bazı ayetler şunlardır:

"Yeşil ağaçtan sizin için ateş çıkaran O'dur. İşte siz ateşi ondan yakıyorsunuz." (Yasin36/80)

"Üstlerinde ince ve kalın ipekten yeşil elbiseler vardır." (İnsan76/21)

"Onlar Adn cennetlerinde tahtlar üzerine kurularak orada altın bileziklerle bezenecekler ince ve kalın yeşil elbiseler giyeceklerdir." (Kehf18/31)

Ayetlerde de geçtiği üzere yeşil renk bir ayette tabiatın canlılığını güzelliğini temsil ederken diğer bir ayette ise Cennette giyilecek elbisenin rengi olarak belirtilmiştir.

Yeşil renk hadislerde de yer almaktadır:

"Renklerin kendisine en sevgilisi yeşildi." (Hz. Enes r.a)

"Rasulullah aleyhissalâtu vesselam'ın üzerinde iki yeşil elbise gördüm." (Ebu Davud)

"Hz. Peygamber Kâbe'yi tavaf ederken üzerinde yeşil bir elbise vardı." (Ebu Davud)

Bu Hadisi şeriflerden anlayacağımız üzere yeşil renk Peygamber Efendimiz (s.a.v.)'in sevdiği renktir.

"Müminlerin ruhları Cennet ağacında sakin olan yeşil kuşlardandır." (Hz. Kaab İbni Malik) hadisi şerifinde ise yeşil ayrı bir şekilde tecelli etmektedir.

Tasavvufta da yeşilin ayrı bir yeri vardır. Nefs-i Raziye makamını ifade eder. Bu merhale, adını *"Ey Allah'tan razı olan nefis!"* ayetinden alır. Allahu Teâla'nın her hükmünü her tecellisini büyük bir teslimiyet ve tevekkül ile karşılayan nefistir. O merhalenin zikri Hayy olup rengi yeşildir. Bilindiği üzere her nefis makamının bir rengi vardır.

Lakin tasavvufta kamil insan olma yolunda bu renklerin sonunda bekayı ifade eden bir

makam vardır. Artık bu makamda **"renksizlik alemi"** görülür. Buradaki asıl amaç nefsin bütün perdelerini aşarak Allah'ın razı olduğu kul olmak, bütün renkleri üzerinde taşıyarak, her bir renk perdesini yırtarak bekaya; **"renksizlik nuruna"** kavuşmaktır. Allah'ın lütfu neticesinde ölmeden önce ölmektir.

Renksizlik alemini sevgili Mevlana Hazretleri, Mesnevi'sinde nefsin kötü huylarından arınıp kalbi ayna gibi parlatarak ulaşabileceği bir makam olarak anlatmıştır:

**"Rum Ülkesi Ressamları ile Çinlilerin Ressamlıkta Bahse Girişmeleri:
Çinliler yüz renk boya isteyerek bütün renkleri kullanıp harika süslerle duvarlarını donattılar.**

Rumlar ise "Ne renk ne boya ister. Bunlar pası gidermeye yarar." dediler. Kendi duvarlarını sadece pürüzsüz hale getirmek için cilaladılar. Öyle ki duvarları yeryüzünün en parlak aynalarından daha parlak olmuştur.

Çinliler işlerini bitirdiler. Padişah gelip hayret etti. Sonra Rumlara yöneldi. Arada ki perdeyi kaldırdılar. Karşıdaki güzel resimler tamamen bu tarafa aksedip cilalı duvarı süsledi."

Bütün bunlardan sonra Hz. Mevlana asıl söyleyeceğini sona saklamıştır:

"İki yüz türlü renkten renksizliğe yol vardır. Renk bulut gibidir. Renksizlik ise aydır."

Bazı renkler yani boyalar vardır ki ikisi üçü bir araya gelince başka renk hasıl olur. Mesela sarı ile mavi karışınca yeşil bir renk meydana çıkar. Fakat iki yüz türlü renk birbirine karıştırılınca bir renksizlik görülür. Gündüzler ve geceleri bazı bulutlarda türlü türlü renkler müşahade edilir. Lakin o renkler onlarda zati değildir. Güneşin, ayın, yıldızların aksidir.

O halde renk, güneşe ve aya hicap olan bulut gibidir.

Buradan da anlıyoruz ki bütün renklerden sonra asıl amacımız renksizliğe kavuşarak gönül aynamızı tertemiz yapmaktır. Çünkü gönülleri temiz olanlar renkten ve kokudan kurtulmuştur. Daima Hakk'ın lütfuna gönül bağlamışlardır ve vahdete ermişlerdir.

Hz. Mevlana gibi Allah erlerinin gönlünde ta sekiz Cennet'in nakışı görülür. Çünkü onların gönül aynaları tertemizdir; suretsiz ve hudutsuzdur. Onlar renksizliğe kavuşmuşlardır. Gönül aynalarını cilâlamışlardır.

Sevgili Üstadımız Mustafa ÖZBAĞ Efendi de bir sohbetinde **"Renksizliğe doğru koş. Bir kimsenin başlangıcında bir renge koşması, bir renkten hoşlanması veya kendi üzerinde bir renk görmesi hoştur. Hakkıdır. Ama sufilik renksizliğe koşmaktır."** buyurmuşlardır.

Renksizliğe doğru koşmak ümidi ile
Esselamu Aleyküm.

Hazırlayan: İkra NUR

Kaynaklar:

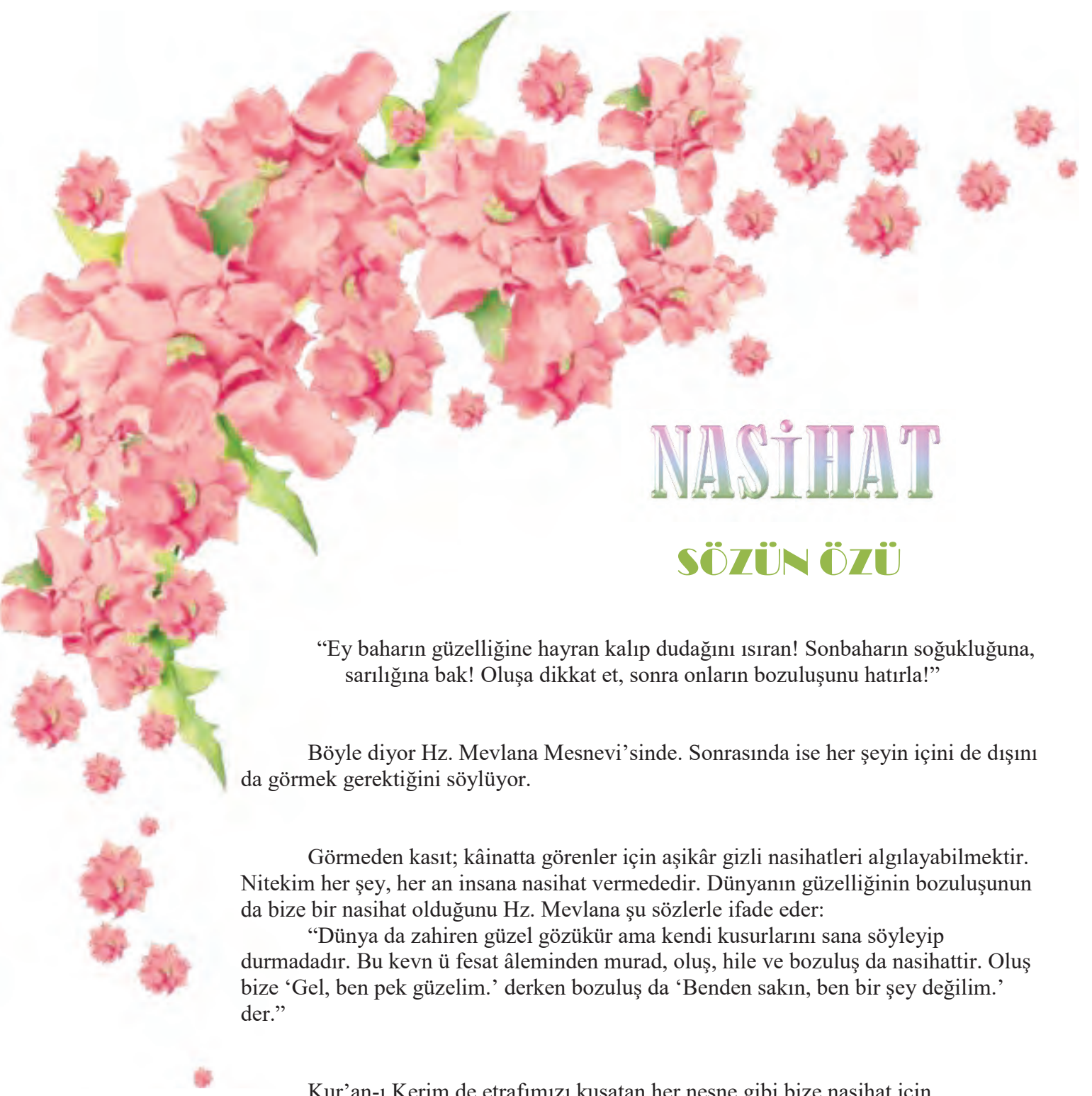
Mesnevi

Riyazus-Salihin (4. Cilt)

Ramuz El eHadis

Yedi.beyzehra.blogcu.com

Hz. Peygamber'in Hadislerinde Renklerin dili

NASİHAT

SÖZÜN ÖZÜ

“Ey baharın güzelliğine hayran kalıp dudağımı ısırın! Sonbaharın soğukluğuna, sarılığına bak! Oluşa dikkat et, sonra onların bozuluşunu hatırla!”

Böyle diyor Hz. Mevlana Mesnevi’inde. Sonrasında ise her şeyin içini de dışını da görmek gerektiğini söylüyor.

Görmeden kasıt; kâinatta görenler için aşikâr gizli nasihatleri algılayabilmektir. Nitekim her şey, her an insana nasihat vermededir. Dünyanın güzelliğinin bozuluşunun da bize bir nasihat olduğunu Hz. Mevlana şu sözlerle ifade eder:

“Dünya da zahiren güzel gözüktür ama kendi kusurlarını sana söyleyip durmadadır. Bu kevn ü fesat âleminden murad, oluş, hile ve bozuluş da nasihattir. Oluş bize ‘Gel, ben pek güzelim.’ derken bozuluş da ‘Benden sakın, ben bir şey değilim.’ der.”

Kur’an-ı Kerim de etrafımızı kuşatan her nesne gibi bize nasihat için gönderilmiş bir ummandır. Tıpkı âlemlere rahmet peygamberimiz Muhammet Mustafa sallallahu aleyhi ve sellem ve ondan sonra o gül-i rananın “Tutunun!” dediği ashop, pîrler, mürşid-i kamiller gibi.

“Din nasihattir.” Diyen peygamberimiz söz sırlarının hazinesidir. Ancak hazineye malik olabilmek için “kulak” olmak gerekir. Peygamberimizin Kuran-ı Kerim’de kulak olarak vâsfedilişi bundandır. Hz. Mevlana, Mesnevi’sine “Dinle!” diye başlayarak, çözülecek sırlara Rasul’ün izinden gidip kulak olanların dikkatini çekmek istemiştir.

Rasulullah “ Sizden biri kendinde kardeşine verebileceği bir nasihat bulursa onu hemen söylesin.” demiştir. “Allah erleri boş söz söylemezler.” Her zamanın, nasihat ve tebliğ ile sorumlu mürşidi kamilleri vardır. “Kitap ile arama neden aracı koyayım?” diyenlere Hz. Mevlana ta 13.yy’dan cevap verir:

“Zamanın kutbunun sözü varken nakli ilim ile amel etmek, su varken teyemmüm etmek gibidir.”

Üstadımız Mustafa Özbağ Beyefendi, “Nasihat, Müslüman olana ve isteyene edilir.” der. Yani biz bir gayrimüslime nasihat edemeyeceğimiz gibi ona tebliğ edilir nasihat dinlemek için iştiağı olmayan birine de edemeyiz. Aksi takdirde cevheri boş yere saçmış oluruz.

“Ol kişi kim sagır durur söyleme Hak sözün ana
Ger dirisen zâyi‘ olur nasîb yokdur sözden ana”

Faydalı söz, ziyan edilemeyecek kadar kıymetli olduğundan talibine emanet edilir. Kimileri vardır ki inciye koşan denizci gibi aşılmaz mesafeleri hiçe sayarak nefsiyle cenk eder, gününü gecesine katar. Tıpkı İbn-i Abbas gibi... O nasihat dinlemek için o kadar iştiaqlıymış ki Hz. Ömer’in hutbe okuyacağını duyduğu zaman Mekke’de ise 500 km.’lik yolu kateder ve bir gün öncesinden gelip minberin önüne oturmuş.¹

Nasihatleri can kulağıyla dinleyenler nice sırlara vakıf olarak handan iken, yüz çevirenler hüsrana boğulmuştur. Kenan “Dağa çıkar sığınırım, Nuh’a niçin minnete uğraşayım?” demişti. Ancak onu da kuvvetli olduğu zannı mağrur edip aldatmıştı. Oysa “Aşk, has erlerin gemisidir, onun afete uğraması nadirdir, kurtuluş ihtimali fazladır.”

Allah bizleri nasihatlere kulak, faydalı işlere ayak eylesin ki has erlerin gemisinde daim olup bu aldemiş yurdundan menzile selamete varalım.

Ömer NAZİF

1: Kütüb-i Sitte, Nasihat

HAZRETİ MEVLANA' NIN TÜRK VE MOĞOL TARİHİNE ETKİSİ

*Kak âşıkları bir elleriyle halis iman şarabı içer
Öbür elleriyle de kâfirin perçemini tutarlar.
Divan-ı Kebir*

“Cengiz Han” Moğol İmparatorluğu’nun kurucusu ve ilk hükümdarıdır. Türklerle akrabalığı mevcuttur; fakat Türk değildir. 1162 tarihinde eski Sibirya olarak nitelendirdiğimiz bölgede doğmuştur ve ilk olarak ona Temuçin ismi verilmiştir. Daha sonra başarıları nedeniyle ona Cengiz Han ismi verilmiştir. Cengiz Han ile ilgili bilgilere IV. ve VI. yy itibariyle Latin kaynaklardan ulaşabiliyoruz ve o dönem itibariyle devlet kurmazdan evvel Moğollar birer Türk Devleti olan Uygurlar ve Göktürklerin himayesinde yaşamaktaydılar. Cengiz Han daha sonra kurultayda başarılı olduğundan dolayı Moğolların lideri olarak seçilmiştir. Cengiz Han’ın başa geçmesiyle birlikte daha sistemli bir hale gelerek devlet oluşturan Moğollara bir kısım Uygurlar ve Karluklar da dahil olarak Türk kimliklerini kaybetmişlerdir^[1]. Cengiz Han’ın lider kimliği ve zekasıyla bütün dağınık halde olan boyları dini inanışlarını ayırt etmeksizin bir arada toplamayı başarmıştır. Bugün dünya ordularının askeri hiyerarşi olarak kullandığı “Onlu Sistem” ile ordusunu kurmuştur. O dönemin din anlayışına baktığımızda ise bölgede daha çok Budizm, Şamanizm ve Gök Tanrı dini yaygındır. Moğollarda ise daha çok Şamanlar mevcuttur. Her boyun ayrı Şaman’ı vardır ve Şamanlar boy beylerini etkilemişlerdir.

Moğol Hükümdarı kendisine tek gaye olarak cihan hâkimiyetini belirlemişti. Askerlerini son derece disiplinle yönetmiştir onların motivasyonlarını diri tutmak için istila edilen yerlerden askerlere de ganimet vermiştir. O dönem dünya haritasında dünyanın yarısını hakimiyeti altına almıştır. Moğol ordusunun bizim coğrafyamız olan Anadolu’ya gelişine baktığımızda ise Moğol Devleti ile aramızda tampon bölge olan Harzemşahlar Devleti’nin yıkılmasını gösterebiliriz. Harzemşahlar Devleti’ne Cengiz Han tarafından gönderilen ticaret elçisinin öldürülmesi üzerine Moğol ordusu akın halinde bölgeyi istila etmiştir. Direnen kadın, çocuk herkesi ayırt etmeden kılıçtan geçirmiştir. Onun döneminde kütüphaneler yakılmış önemli ilim yuvaları harabeye çevrilmiştir. Bu dönem için sokaklardan “kan ve mürekkep” aktı denilmiştir. Moğol ordusunun geçtiği yerler birer birer harabe haline

getirilmiştir. O dönemde Moğol ordusunun yaptıkları işkenceye şahit olan önemli tarihçilerden İbnü'l-Esîr (Ö. 1233) der ki: “ Moğol Tatarların İslâm diyarına girişleri hadisesini kaleme almaktan yıllarca çekinip durdum... Kim bu büyük felaketin yazılmasını ve anlatılmasını kolay bir iş gibi görebilir? Keşke annem beni doğurmasaydı; keşke bu büyük felaketten önce ölüp gitseydim!.. Biri çıkıp, ‘Adem Aleyhisselam’ın yaratıldığı günden bugüne kadar, alemde bu felaketin benzeri görülmemiş ve yaşanmamıştır.’ dese, mutlaka doğru söylemiş olur.”^[2]”

Moğolların egemenliği XIII. yüzyılın ve ortaçağın en önemli olayı olmuş ve hiçbir devlet bu olaya kayıtsız kalamamıştır. Hatta bazı devletler bugün bile bunun sonuçlarını yaşamaktadır. Uzakdoğu’da Çin, Kore, Japonya, Hindistan, Birmanya; Yakındoğu’da İran, Mezopotamya, Suriye, Anadolu, Kafkasya; Avrupa’da ise Rusya ve birçok ülke etkilenmiştir. O dönemde Türklerin XI. ve XIII. yüzyılda yaptıkları her şey Moğollar tarafından yıkıldı. Harzemşahlar ve Anadolu Selçukluları birer birer Moğol Devleti’ne yenik düştüler. Hatta şaşırtıcı olan ortada hiçbir şey yokken dönemin Anadolu Selçuklu hükümdarı Moğollara tabi olduğunu belirtmiştir ve ağır vergiler ödemiştir. Anadolu Selçuklu Devleti de Moğollar tarafından boyunduruk altına alındılar. Moğolların Cengiz Han’ın ölümünden sonra biraz daha gücünü kaybetmesiyle onlara karşı durabilen devlet Mısır, Memlük Türkleri olmuştur. Aynucalut Savaşı’yla ünlü Moğol ordusu durdurulmuştur. Eski Türk geleneklerine göre o dönemlerde devlet, baba ve oğullarının ortak malı olması nedeniyle hükümdar, devleti erkek çocuklarının arasında paylaşmıştır. Bu gelenek de Cengiz Han’ın kurduğu ve büyük ihtişamla yönettiği devletin sonunu getirmiştir.^[3] Memlükler bu zaferle büyük bir saygınlık kazanmışlardır. Türklerin adı artık yönetimde İslami esasların hakim olduğu ve yıllarca gelip geçtiği yerleri kan gölü haline getiren Moğollardan sıyrılmıştır. Hatta öyle ki Yavuz Sultan Selim’le birlikte Türkler ilerde İslam’ın temsilciliğini de üstlenecektir.^[4]

Moğolların Anadolu’ya girişini Köseadağ Savaşı’yla açıklayabiliriz. Bu savaşla Anadolu’yu yakıp yıkmışlardır, birçok âlimi öldürmüşlerdir. Moğol komutanı Baycu Noyan’ın yolu Konya’ya da varmıştır. Fakat birçok şehri yakıp yıkıp, yağmalamasına rağmen Konya’ya hiç dokunmamıştır. Bu konuda Hz. Mevlana ile ilgili ağza alınmayacak sözler söylenmiştir. Öyle ki Hz. Mevlana’nın bir Moğol ajanı olduğunu söyleyen tarihçiler bile mevcuttur. Ariflerin Menkıbeleri kitabında yazdığına göre Moğol Komutanı’na bir gün rüyasında “Ey Türk Konya’ya sakın girme burada büyük bir zat vardır.” denir ve bunun üzerine Konya’ya hiçbir şey yapılmaz. Bir diğer menkıbeye göre ise halk akın halinde Hz. Mevlana’dan yardım istemeye kapısına gelir. Hz. Mevlana da onlara

evlerine girmelerini ve kapılarını sürgülemelerini söyler. Daha sonra Hz. Mevlana da kuşluk namazına başlar. Bu haşmeti ve heybeti gören Noyan da Konya'ya saldırmaktan vazgeçer fakat her yeri yakıp yıkmaya söz verdiği için sadece Konya surlarının bir kısmını yıkar ve geri çekilir.^[5] Buradan da görüyoruz ki Hz. Mevlana'nın ajan olduğu düşüncesi tamamıyla yanlıştır ve akli delillerden yoksundur ki Hz Mevlana'nın babası bizatihi Moğol zulmünden dolayı yaşadığı yerden ayrılmak zorunda kalmıştır. Hz. Mevlana Divan-ı Kebir'de Moğol zulmünden şöyle bahsetmiştir: "Hak aşıkları bir elleriyle halis iman şarabı içerler, öbür elleriyle de kafirin perçemini tutarlar.

Burada Hazreti Mevlana yaşlı bir şeyh olduğu halde savaştan çekinmeyen Moğollarla savaşa giren ve şehit olan Hz. Mevlana'nın babasının şeyhi Necmettin Kübra Hazretleri kastedilmektedir. Hz. Mevlana Moğollar ile ilgili olarak "Biz Moğollardan yüz bin iman bayrağı yükselteceğiz." buyurmuştur. Moğolların ileride İslam olacaklarından ve İslam'a hizmet edeceklerinden bahsetmiştir. Başlangıçta Budist olan Moğollar zamanla Türkleştiler ve Cengiz Han'ın bazı torunlarının İslam olmasıyla İslam'a hizmet eder hale geldiler.^[6] Moğolların insanların yaptıklarına Allah'ın gönderdiği bir ceza olduğunun da söylediği vakidir.

Hz. Mevlana sadece uzlet ve inziva mutasavvıfı olmamıştır aynı zamanda siyasi gelişmeleri de yakından takip etmiştir. Dönemin Selçuklu baş veziri Pervane'ye akıl hocalığı yapan Hz. Mevlana böylelikle Selçuklu Devleti'nin yıkılmasının bir otuz beş yıl daha gecikmesini sağlamıştır.^[7] Emir Muinüddin Pervane sık sık Hz. Mevlana'nın sohbet ve zikir halkalarında bulunmuş bir kimsedir. Hz. Mevlana bu durumu da şu sözlerle açıklamıştır: " O bende başkalarında olmayan şeyler görmektedir."^[8] Hz. Mevlana arasını yönetimle iyi tutmak gayesinde değildi. Öyle olsaydı eğer her zaman Pervane'yi kapıda karşılardı. Fakat o, çoğu zaman Pervane'yi görüşme talebine rağmen geri çevirmiştir. Bu durumla ilgili de Pervane: "Hz. Mevlana beni bununla terbiye etti." demiştir. Pervane ve Hz. Mevlana, o denli yakınlık kurmuşlardır ki Fihi Mafih'te geçen bir çok bahiste Hz. Mevlana birlikte buldukları mekanlardan söz etmiştir. Eserin pek çok bölümü de -övgü amacı taşımaksızın- Pervane'ye hitaben kaleme alınmıştır. Moğolların bu denli vahşi ve insanlıktan çıkmış durumu sokaklardan akan kan ve mürekkep nedeniyle İslam Dünyası'nın gelişmesini bir hayli geciktirmiştir. Moğol hadisesinin Anadolu Türk Tarihi'ndeki tesirleri şüphesiz tarihçilerin işidir. Bizim buradaki amacımız ise Hz. Mevlana'nın bu hadiseye karşı takındığı tavrı siz değerli okuyuculara aktarmaktır.

Selam ve dua ile...

Dıhye IŞIK

KAYNAKLAR

1Yedikıta Tarih Postası; <http://www.tarihpostasi.com/175/cengiz-han-turk-mudur-mogol-mudur-musulman-midir-saman-midir-bu-konu-hakkında-bilgi-verebilir-misiniz-cunku-musulman-oldugunu-ve-hatta-mehdi-oldugunu-iddia-eden-makale-ve-kitaplar-bile-var-bu-id/>

2Semerkand Dergisi; Bir damla

3Roux, Jean-Paul; Türklerin Tarihi, Kabalıcı Yayınları, 2010, s. 267-268

4 S,295

5Mevlana'dan Düşünceler s. 64

6Mevlana'da Düşünceler, s.67

7Tefekkür Dergisi

8Uluslararası Düşünce ve Sanatta Hz. Mevlana Sempozyumu s. 76-77

SURELERİN İSİM ANLAMI

el-MÜMTEHİNE
Adını, 10. âyette geçen
"imtehînû" kelimesinden
alan bu sûde

es-SAFF
Adını, müminlerin saf tutarak
Allah yolunda savaştıklarını
bildiren 4. âyetinden almıştır;

el-CUM'A
Adını, 9. âyetinde geçen "cum'a"
kelimesinden alır..

et-TEĞÂBÜN
Adını, dokuzuncu
âyette geçen ve
aldanma, kâr-zarar
manasına gelen "teğâbün"
kelimesinden alır.

el-MÜNÂFİKÛN
Münafıkların
davranışlarından
söz ettiği için bu
adı almıştır.

et-TALÂK
"Talâk", boşama
anlamına gelir.
Sûre boşama konusunu
ihtiva ettiği için
bu ismi almıştır;

et-TAHRÎM
Adını Hz.
Peygamber'in bazı
yiyecekleri kendisine
yasakladığını anlatan
birinci âyetten alır.

el-MÛLK
Adını, birinci
âyetinde geçen
"el-mülk"
kelimesinden
almıştır.
Ayrıca Tebâreke,
Münciye, Mücâdele,
Mâni'a, Vâkiye adları
ile de anılır

el-KALEM
"Nûn" sûresi diye
de anılır. Adını ilk
âyetindeki "kalem"
kelimesinden alır.

69-el-HÂKKA
Adını, ilk âyetindeki "el-hâkka"
kelimesinden almıştır. "Hâkka"
ya değişik manalar verilmiştir.

HAYAL

GÖKYÜZÜNÜN DERİNLİKLERİ

UZAK YILDIZLAR YAKIN HAYALLER

“Eğer âlemin yeryüzüne ihtiyacı olmasaydı âlemlerin Rabbi, yeri yaratmazdı.

Bu titreyip duran yeryüzü, dağlara muhtaç olmasaydı Allah, o heybetli dağları halk etmezdi.

Göklere de ihtiyaç olmasaydı yedi kat göğü yoktan meydana getirmezdi.

Güneş, ay ve şu yıldızlar, ancak ihtiyaç yüzünden zuhura geldi.”

(Mesnevî, 2.cilt, b.3275-3279)

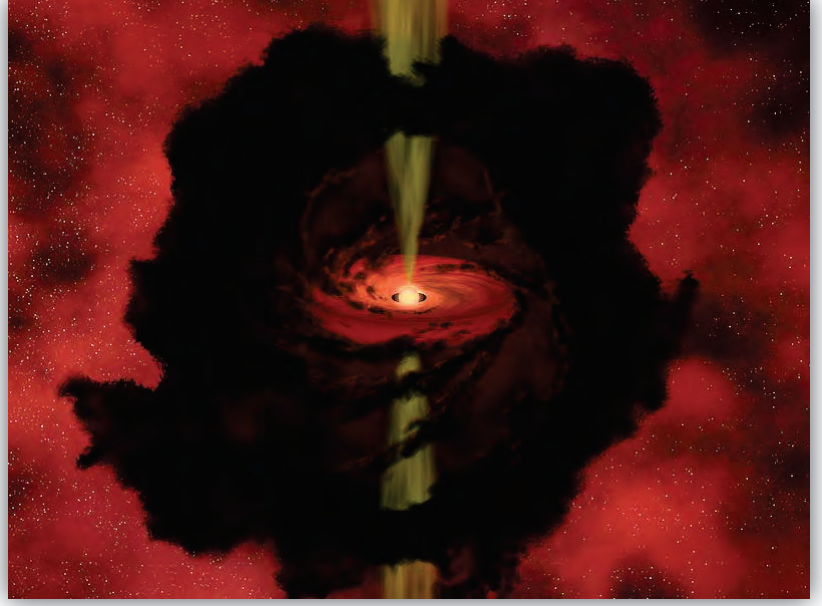
Hiçbir şey yok iken yani biz, diğer canlılar, dünya, gezegenler, galaksimiz ve diğer galaksiler, uzay, evren, aklımızın almadığı daha bilmediklerimiz... Hiç bir şey yok iken... O var idi... “Allah var idi ve Allah’tan başka bir şey mevcut değildi.” (Buhârî. Tecrid-i sarîh: 1317) Ama o dedi ki: “Ben gizli bir hazine idim; bilinmek istedim, mahlukatı yarattım.”(Acluni, Keşfü'l-Hafa, II/132)

Sonra alemlere yeryüzü yarattı, yeryüzü dağlara muhtaçtı; dağları yarattı. Göklere ihtiyaç vardı gökleri yarattı. Onları da güneş, ay ve yıldızlarla süsledi... Hepsine de ihtiyaç vardı ve Allah'ın yarattığı her şey onu bildi. Çünkü o, bilinmek istedi. “Göklere de eşsiz, örneksiz yaratan odur, yeryüzünü de. Bir işin olmasını diledi mi ona ancak “Ol!” der, o iş olur.”

Bir ressam tarafından çalışılmış, yıldızın doğuşu.
Kaynak nasa.gov.tr

“Güneş, ay ve şu yıldızlar, ancak ihtiyaç yüzünden zuhura geldi.” (Mesnevî, 2.cilt, b.3275-3279) diyen Hazreti Mevlana'nın Mesnevi’de aşk, sevgi, ahlak gibi tasavvufî konulardan bahsettiği beyitleri vardır. Bu beyitlerde iletmek istediği mesajları zaman zaman bilim üzerinden örneklerle süsleyerek aktardığını da görüyoruz.

Mevlana hazretleri, yıldızları güzellik unsuru olarak işleminin yanında bazı beyitleriyle onları insan yaşamına benzetiyor ve bazı beyitleriyle de onların oluşumlarını ve yaratılış sebeplerini hakikat penceresinden bizlere aktarıyor.

Hazretin bu beyitlerini okurken bilimsellikten bir anda çıkıyor ve kendinizi deryaya açılan bir pencereden aşağıya atlamış ve o deryanın içine düşmüş halde buluyorsunuz. Bu yazımızda yıldızların kimyasını ve özelliklerini Hazreti Mevlana'nın gönül penceresi, hakikat ışığı olan Mesnevi’inden bir kaç beyitiyle süsleyerek anlatacağımız inşallah.

Yaratılış sütunları. Diğer adıyla Kartal Bulutsusu Kaynak nasa.gov.tr

Gökbilimciler, içerideki gazın kütleçekimsel olarak büzülüp yıldız oluşturacak kadar yoğun olmasından dolayı bölgenin adeta bir ‘yıldız fabrikası’ olduğunu keşfetmiş, yeni doğan yıldızlardan ötürü de bu eşsiz güzellikteki yapıları ‘Yaratılış Sütunları’ adını vermişti.

Mesnevi’de gök cisimlerinin yaratılışından da bahseden Mevlana hazretleri yıldızların oluşumunu şu beyitiyle anlatıyor: “Allah, öyle bir kimyagerdir ki onun bir tesiriyle duman, yıldız haline gelmiştir...” (Mesnevi, 4.cilt, b.591) Bir yıldızın doğumu nebülöz (bulutsu) denilen toz ve gaz bulutlarından oluşan bir dumandan meydana geliyor. Yıldızlar arasındaki boşluklar gerçek manada boşluk değildir. Boş gibi görünen bu sahalar hatta bütün kainat molekül, atom, foton ve iyonize gaz parçacıkları ile doludur. Bu maddelerin yoğun olduğu yerlerde toz ve gaz bulutları oluşur. İşte bu toz ve gaz bulutlarına nebülöz ya da bulutsu denir. Nebülözler tüm gezegenlerin ve yıldızların hamuru ve yapı malzemesidir. Nebülözler dönme hareketi yaparlar ve kendi içlerindeki bir küçük astreoidin (gök taşı) merkezinde çekim kuvvetinin etkisiyle toplanmaya başlarlar. Böylece tüm atom ve parçacıklar merkezde iyice sıkışır ve sıkışan kütle ısınmaya başlar, bir takım nükleer reaksiyonlar meydana gelir. Yüksek basıncın da etkisiyle yıldız denge konumuna gelmeye başlar. Bu sayede yıldızın doğuşu gerçekleşmiş olur. İçindeki hidrojeni yakarak ışığını ve enerjisini uzaya salar ve gökyüzünün parlak bir süsü haline gelir.

Yıldızlar sadece gökyüzünün durgun süsleri midir? Hiç bir şey boşuna yaratılmamıştır ki... O zaman onun da bir faydası var elbet! Faydasını Mevlana hazretleri bakın ne güzel anlatmış: “...Kendine gel, sakın gökyüzünün nurundan ümit kesme... Allah dilerse o nur, bir anda sana erişir! Mesela yıldızların madenlere yüzlerce tesiri vardır... Allah kudreti onu, madenlere her an ulaştırmadadır.” (Mesnevi, 4.cilt, b.513-514)

Aslında altın, kobalt, demir, mangan, molibden, nikel, osmiyum, palladyum, platin, renyum, rodyum, rutheniyum ve tungsten gibi ekonomik ve teknolojik gelişimde önemli yer tutan ve yer kabuğundan çıkarılan elementler, dünyaya çarpan asteroit yağmurları ile gelmiş ve yer kabuğunun soğumasıyla oluşmuşlardır. 2006 yılında, Keck Gözlemevi’nde yapılan araştırmalarda (Hawaii’de bulunan iki teleskoplu bir gözlemevi.)

,Trojan asteroitlerden 617 Patroclus ve muhtemelen Jüpiter’in diğer Trojan asteroitlerinin sönük kuyruklu yıldız olduğunu ve çok fazla buz kütleleri içerdiklerini açıklamışlar. Benzer şekilde

Jüpiter ailesinden olan kuyruklu yıldızlar ile dünyaya yakın diğer asteroitlerin de su içerebildiklerini öne sürmüşlerdir. Görüldüğü gibi yıldızlar güzel oldukları kadar faydalılar da! Dünyamıza en yakın yıldız olan Güneş yaklaşık 150.000 milyon km uzakta ve Güneş ışığı, dünyamıza yaklaşık 8 dakikada ulaşıyor. Güneş'in üç günde yaymış olduğu enerji, Dünya'daki tüm petrol, ağaç, doğal gaz vb. yakıtı eşdeğerdir. Bize Güneş'ten sonra en yakın yıldız olan Proxima Centuri(Erboğa takım yıldızı içerisindeki bir kırmızı cüce) bizden 4.2 ışık yılı uzaklıktadır. Işık yılı bir uzaklık birimidir. Burada bir hesap yapmaya kalkarsak 1 ışık yılı yaklaşık olarak 9.460.730.472.581 km. (dokuz trilyon dört yüz altmış milyar yedi yüz otuz milyon dört yüz yetmiş iki bin beş yüz seksen bir) Bu rakamı 4 ile çarptığımızda 37.842.921.890.324 km eder. Bu bize Güneş'ten sonra en yakın mesafedeki yıldızın uzaklığıdır ki diğer yıldızlar bundan onlarca hatta yüzlerce ışık yılı uzaktadırlar. Görüldüğü gibi geceleri pencerelerimizin manzaralarını süsleyen, derin hayallere kapılıp seyrettiğimiz o küçük pırıltılar bizden akıl almaz derecede uzaktırlar. Buna rağmen bize bu derecedeki uzaklıktan bile ne büyük faydalar gelmekte. Hazreti Mevlana bakın bize nasıl bir ümit kapısı aralıyor: "Sakın gökyüzünün nurundan ümit kesme... Allah dilerse o nur, bir anda sana erişiverir!"

"Gökyüzünde bir yıldız olan Güneş, karanlıkları giderir... Allah güneşiyse Allah sıfatlarında daimidir. Ey yardım isteyen, Güneş'in tesiri, beş yüzyıllık yola olan gökten yeryüzüne geliverdi ya!

Zühal'e* üç yüz bin beş yüz yıllık, hatta daha da nice fazla bir yol var... Fakat tesiri, anbean görünüp durmada! Dilerse Allah, güneş doğunca gölgenin dürülüp kaybolduğu gibi onun da tesirini dürer kaybeder... Güneşe karşı gölgenin ne değeri olabilir? Yıldız gibi tertemiz ruhlar, gökyüzündeki yıldızlara feyiz verir, yardım eder!"

(Mesnevi, 4.cilt, b.510-514)

Yıldızlar uzaktır ama tesirleri üzerimizdedir. Kimi gerçekler de bize uzak görünebilirler ama hayalleri yakındır. Hayaller de yıldızların tesirleri kadar gerçektir. Öyleyse hayallerimizden vazgeçmeyelim. Hayaller yıldızlar gibidir. Uzak görünebilir ama gerçektirler. Üstelik hayallerin yıldızlardan üstün bir tarafı da var. Yıldızlar bir gün söner ama hayaller, ümit olduğu sürece parlar. Uzak görme hayalini! Bak kaç bin yıllık yoldan geliyor dünyanın hayali...

*Zuhal: Satürn gezegeninin diğer adıdır. Zâhilden türemiş olup geciken mânâsındadır. Rengi siyaha bakan koyu yeşildir.

Hazırlayan: Gülbahar AY

KAYNAKLAR:

1.Hazreti Mevlana Celaleddin- Rumi / Mesnevi

2.Yıldızların Esrarı, Hüseyin Demirkan, S.14

3.Science News , Geologists Point To Outer Space As Source Of The Earth's Mineral Riches, Toronto Üniversitesi, October 19. 2009, Sayfa

Linki: <http://www.sciencedaily.com/releases/2009/10/091018141608.htm>

4. Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, Cilt: 6 Sayı: 24, 2013, Nureşan KAPAL, Zâti Divan'ında Kozmik Unsurlar

SOHBET ÇAY SOHBETLERİ

Sohbet vardır keskin bir kılıca benzer; bostanı, ekini kış gibi biçer.

Sohbet vardır, ilkbahar gibidir her yapar, sayısız meyveler verir.(3/22/265-267Mesnevi)

Soğuk bir kış gününde dostla yapılan sohbet de bir bardak çay ile ısıtır içimizi. Kışın ortasında ilkbaharı yaşatır dostun gözleri.

-Derdî, açmazı olan çalar kapısını dostun. Kapısına kim gelse kucaklar onu geniş gönlü. Söyle ey dostum bu geniş gönlün hikmeti nedir?

-Aslında o kadar da geniş gönüllü olduğumu düşünmüyorum. Hatta yeterince performans sarfedemediğimi düşünüyorum. Karşılaştığım durumlarda efendimin söyledikleri ve tavsiyeleri geliyor aklıma. Her ne sıkıntı olursa olsun dinlerim. İyi bir dinleyici olduğumu düşünüyorum. Bunlardan örnek alarak kendime has bir tarz edindim.

-Çoğu zaman konuşmak gerekmez. Bir bakışı ile içindeki ateşe su serpiverir. Sanırsın içinde engin bir deniz vardır. Bu engin denizin hikmeti nedir cana can katan dostum?

-Bu bakış açısı beni gözlemleyen birinin düşüncesi. Herhangi bir sıkıntıda kişi bakışıyla veya davranışıyla bana halini belli ederse bende onun halini anladığımı hissettiririm ve elimden geldiğince yardımcı olmaya çalışırım.

-Bir de araya mesafelerin girdiği zamanlar vardır. İçinin yandığı ve o yangından anlayacak dostunla aranda kilometrelerin olduğu zamanlardır. Delirdiğini düşünenlere aldırmadan yanındaymışsın gibi yine O'na dökersin içini. Sanki O da cevap verir sana. Tutar elinden okşar başını. Çünkü bilirsin ki, başını göğe kaldırdığında aynı gök kubbenin altındadır. Dosta dost olan gönül, nedir gök kubbenin hikmeti?

-Farkında olmadığım zamanlarda bile gönülden inandığım şeydi kubbe. Dinlediğim sohbetlerde anladım ki gerçekten böyle bir şey varmış. Göz görmese de alıp karşısına konuşabilir insan. Kanıt hüküm aramaya gerek yok. Gönülden inanıyorum. Gönüller bir.

-Güneşin, toprağın veda ettiği bir gün, ayın salına salına kendini gösterdiği zamanlar vardır. Elin, ayağın ortalıktan çekildiği, etrafı sessizliğin kapladığı. Tenin, dudaklarının ağlamaktan titrediği ya da sevdiklerin için gizli gizli Allah'a yalvardığın zamanlar. Geceyi yararsın da sevdiğini kucaklırsın. Söyle dost kervanının yolcusu gecenin hikmeti nedir?

-El ayak çekilen zamanlar muhakkak ki kıymetli zamanlardır. Gece bütün ışıklar kapanır, insanlar yatağına girer ve sen istediğin dünyayı kendin için kurarsın. Mesela ben zihin olarak geceyi istediğim zaman yaşarım. İnsan geceyi ne zaman isterse yaşar.

Hikmetlerden sual ettik bu gece. Hz. Mevlana der ki "Duydum ki kapıma gelmiş, tokmak olmadığı için kapıya vurmaktan geri dönmüştün. Bilmez misin, kalp kapısının tokmağa ihtiyacı yoktur. O ancak içerden açılır." Nasıl ki bize gönlünün hikmetlerini açtın; Allah sana her kapıyı içerden açsın.

HİFA & HAVLE

İslam inancı önce Kur'an-ı Kerim, hadis-i şerifler ve imamların içtihatlarına bağlı kalarak yaşanmaktadır. Biz insanlar, bu yolu takip etmekle, öğrenmekle ve uygulamakla mükellefiz.

Allah Teala (c.c) "Eğer bilmiyorsanız zikir ehline sorunuz." Diyerek biz aciz kullarına bu yolun nasıl öğrenileceğini göstermektedir. Yine bu hususta Peygamber Efendimiz sallallahu aleyhi vesellem hadisi şeriflerinde "İlim öğrenmek her Müslümana farzdır." (Taberani) diyerek bizlere ilim öğrenilmesinin öneminden bahsetmektedir.

Hazreti Mevlana da Mesnevi'de bir padişahın dünyada meyvesi ab-ı hayatın özü olan bir ağacı araması ve bulamayınca gerçeğin ona şu şekilde anlatılmasıyla ilmi hayatın özü olarak nitelendirir:

"Bu ağaç bilgili kişideki ilim ağacıdır. O çok yüksek ve şaşırtıcı, çok geniş; okyanustan bir ab-ı hayattır."

Peygamber Efendimiz zamanından itibaren yaşanan bu inanç yolunun batılı haktan ayrılmış ve sağlam bir inanç yolu, Ehli sünnet vel cemaat yolu, bizlere kadar nakledilmiştir.

Hanefî mezhebinin kurucusu olan İmam-ı Azam Hazretleri Kufe'de doğup büyümüş ve hayatını bu şehirde devam ettirmiştir. İmam Azam Hazretleri küçük yaşta babası Sabit'i kaybetmiş, annesinin Cafer-i Sadık ile evlenmesi üzerine ilim hayatının kapılarını açmış ve ilk terbiyesini Cafer-i Sadık'tan almıştır. Kur'an-ı Kerim'i küçük yaşta ezberleyen Ebu Hanife kıraat ve hıfzını İmam Asım'dan tamamlamıştır.

İmam Azam Hz.'nin ailesi Kufe'de ticaretle meşgul idiler. Kendisinin de ticarete karşı ilgisi olmakla beraber üstün zekası onu ilme ve akli araştırmalara yönlendirmiş, ticaretten kalan zamanında

ilim adamlarının sohbetlerine devam etmiştir. Üstün zekası hocalarının dikkatini çekmiştir ve onu ilmi araştırmalara yönlendirmelerine sebep olmuştur. Hocalarının sözlerine riayet eden Ebu Hanife vaktinin çoğunu ilme adanmış, ticari faaliyetlerini ortağı üzerinden devam ettirerek geçimini de kimseye bırakmadan sağlamıştır.

İlk zamanlar kendini akaid meselelerine veren İmam Azam Hazretleri sonradan sahabe ve tabiini örnek alarak kendini kelim ilminde geliştirmiş, Arap edebiyatını öğrenerek hadis-i şerif ezberlemeye başlamış; büyük bir hazineye mazhar olmuştur. Yirmi sekiz yıl gibi bir süre hocası Hammad'a talebelik etmiş ve hocası vefat edince onun ders kürsüsündeki yerini doldurmuştur.

İmam Azam Hazretlerinin fıkhi meselelerde başarılı olmasında halkın içinde olması, ticaretle uğraşması ve bu sayede hükmedilecek konulara bizzat vakıf olması, halk ile yakın münasebette bulunması etkili olmuştur.

İmam Azam Hazretleri hayatta iken kitap yazmamıştır. Ancak yolunu devam ettirecek mantık ve zekada, terbiye sahibi talebeler yetiştirmiştir ki onlar da İmam Azam'dan dinledikleri Fıkhı Ekber'i yazmışlardır. Eseri Aliyyül Kari, İmam Azam'ın "El Vasiyye" kitabındaki düşüncelerinden ve Razi, Taftazani, Konevi gibi alimlerin düşüncelerinden yararlanarak şerh etmiştir.

Kitaptaki bazı konular:

İman Esasları

Kaza ile Kader Allah'ın Sıfatlarıdır

Dört Halife Gerçek Halifedir

Rüyada Allah'ı Görmek

Deccal, Yecüc- Mecüc'ün çıkması ve İsa (a.s.)'in İnmesi

Tevbeleri Kabul Etmek Allah'ın Lütfudur

Allah'ın Rahmetinden Ümit Kesmek Küfürdür.

Fıkhı Ekber, ehli sünnet yolunu anlayıp uygulayabilmemize yardımcı olacak bir kitap. Allah hepimize okuyabilmeyi ve okuduğumuzla amel edebilmeyi nasip etsin inşallah.

Hazırlayan: Talha Ali CÖMERT

İSLAM'A GÖRE TİCARET HUKUKU

Ticaret ya da alışveriş, tüccar olmasa bile, her insanın günlük hayatında karşılaştığı bir olgudur. Resulullah aleyhisselatu vesselam “Rızkın onda dokuzu ticarettedir.” diyerek insanları ticarete teşvik etmiştir. Ayrıca “Emin ve dürüst Müslüman tacirler, kıyamet günü peygamberler, siddikler, şehitler ve salihlerle beraberdir.” diye buyurduğunu düşünürsek, İslam’a göre ticaret hukukunu bilmenin ve ona göre davranmanın önemini bir kez daha anlamış oluruz.

Biz bu sayımızda Ticaret Hukuku hükümlerinden faiz ve alım satımı İslam Hukuku ve Türk Medeni Kanunu’na göre karşılaştırmalı olarak işlemeye çalışacağız.

Türkiye’de İslam Hukuku’nu esas alan kanunlardan Medeni Kanun’a ilk geçiş, 17 Şubat 1926 yılında İsviçre Medeni Kanunu örnek alınarak hazırlanan, Türkiye Büyük Millet Meclisi’nde (TBMM) kabul edilen ve 4 Ekim 1926 yılında yürürlüğe konulan 743 sayılı ‘Türk Kanunu Medenisi’ ile olmuştur. Salt İslam Hukuku’ndan Medeni Kanuna geçiş öyle birden olmamıştır. Arada ‘Mecelle’ dönemi olarak adlandırabileceğimiz Tanzimat ve Meşrutiyet dönemini de dikkate almak gerekir. Tanzimat’a kadar olan dönemde Hanefî İslam Hukuku uygulanmış, Tanzimat ve Meşrutiyet döneminde İslam Dünyası’nın ilk Medeni Kanunu ve Borçlar Kanunu olan Mecelle-i Ahkamı Adliye (1876) yürürlüğe girmiştir. Bu kanunla batı ile ilişkilerde ve günlük ticaret ilişkilerinde yetersiz kaldığı düşünülen İslam Hukuku’nu geliştirmek amaçlanmış, ama bir yandan da İslam Hukuku esaslarına bağlı kalınmıştır. Cumhuriyet döneminde ise daha önce belirttiğimiz gibi ‘Türk Kanunu Medenisi’ çıkarılmış ve İslam Hukuku tamamen terkedilmiştir. En son çıkarılan kanun ise, Türk Kanunu Medenisini yürürlükten kaldıran kanun olan, TBMM’de 22 Kasım 2001’de kabul edilen ve 1 Ocak 2002’de yürürlüğe giren 4271 sayılı ‘Türk Medeni Kanunu’dur. Genellikle bilinmektedir ki, İsviçre Medenî Kanunu, Alman Medenî Kanunu, Fransız Medenî Kanunu ve İtalyan Medenî Kanunu ve kıta Avrupası’ndaki pek çok medenî kanun, temelde aynı ilkelere, Ius Commune’ye (umumi hukuk) dayanırlar. İsviçre Medenî Kanunu’nun iktibasıyla, Türk özel hukuku, Avrupa hukuk ailesine, daha dar kapsamda Alman hukuk çevresine dahil olmuştur. Yeni Türk Medenî Kanunu da, Avrupa hukuklarında medenî hukuk alanındaki son gelişmelerin izlenmesi amacıyla hazırlanmıştır.

İş hayatında önemli yer tutan faize değinecek olursak, Allahu Teala Kuran-ı Kerimi’nde: “Allah, alışverişini helal; faizi haram kıldı.” (Bakara Suresi, 275. Ayet) buyurarak, faizi yasaklamıştır.

Faiz, belirli bir müddet için ödünç alarak verilen nakit sermaye karşılığında aylık veya yıllık kazanç sağlamaktır. Faiz sisteminde sermayeyi alan zarar da etse faiz yine ödenir. Türk Medeni Kanunu'nun 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 8. maddesi 1. fıkrasında "Ticari işlerde faiz oranı serbestçe belirlenir." denilir. 2. fıkrasında ise şöyle devam eder: "Üç aydan aşağı olmamak üzere, faizin anaparaya eklenerek birlikte tekrar faiz yürütülmesi şartı, yalnız cari hesaplarla her iki taraf bakımından da ticari iş niteliğinde olan ödünç sözleşmelerinde geçerlidir. Şu şartla ki, bu fıkra, sözleşenleri tacir olmayanlara uygulanmaz."

MADDE 10- (1) Aksine sözleşme yoksa ticari bir borcun faizi, vadenin bitiminden ve belli bir vade yoksa ihtar gününden itibaren işlemeye başlar.

Görüldüğü üzere ticari ilişkilerde faiz, Türk Ticaret Kanunu'nda İslam Hukuku'nun tersine teminat altına alınmıştır.

İslam Hukuku'nda ise faiz yoktur ve işletmeler 'mudarebe ortaklığı' adı altında yürütülür. Mudarebenin kelime anlamı, emek-sermaye ortaklığıdır. Bu ortaklık uzun veya kısa vadeli her çeşit krediyi sağlamak için elverişli bir yöntemdir. Mudarebe, elinde büyük meblağlarda nakit parası olan, bunu işletmek isteyen, ama ticaret bilgisi, tecrübesi olmayan sermaye sahibi ile bilgili, yetenekli ve ticaret işine yatkın ama sermayesi olmayan insanları bir araya getirir ve iki taraf da bundan karlı çıkar.

Teşebbüs ve yatırım sermayesi yapılacak kredi konusunda faizin yerine mudarebeyi getiren İslam Hukuku, ihtiyaç yani tüketim için mecbur kalınacak istikraz (borçlanma) konusunda borç yerine zekat müessesini getirmiştir.

"Şu sermayeyi al, mudarebe yoluyla işlet, karı aramızda şu şekilde paylaşıyoruz." teklifini, mudaribin (işletmeci) kabul etmesiyle akit oluşur. Sermaye mudaribin elinde nakit para buldukça emanet sayılır. Mala yatırım yapılıncaya kadar mudaribin sermaye sahibi (rabbul-mal) arasında vekalet ilişkisi doğar; kar meydana gelince de kar üzerinde ortaklık söz konusu olur.

Faiz sisteminde daha önce belirttiğimiz gibi sermayeyi alan zarar da etse faizin yine de ödenmesi zorunlu olduğu halde, mudarebe ortaklığında işletme kar etmezse sadece çalışanın emeği boşa gidecek, sermaye kar etmemiş olacaktır.

Mudarebe ortaklığı güvene dayanırken, ticari sözleşmeler Türk Medeni Kanunu'na göre yazılı olarak yapılır ve ticaret siciline tescil ve ilan edilir.

Faizle ilgili diğer ayetler şunlardır:

Bakara, 276: "Allah, ribayı (faizi) eksiltir (onun bereketini giderir) ve sadakayı artırır (onu bereketlendirir). Ve Allah günahkâr kâfirlerin hiçbirini sevmez."

Bakara, 278: "Ey iman edenler! Allah'a karşı takva sahibi olun. Eğer (gerçek) mü'minlerseniz, ribadan (faizden) arta kalan şeyi (faizin bakiyesini) bırakın (bakiyeyi almayın)."

Bakara, 279: "Bundan sonra eğer (bunu) yapmazsanız, o zaman Allah ve O'nun Resûlü tarafından savaşa maruz kalacağınızı bilin (savaşa hazır olun). Ve şâyet tövbe ederseniz o taktirde ana malınız (sermayeniz) sizindir. Ne haksızlık etmiş, ne de haksızlığa uğramış olursunuz."

Al-i İmran, 130: “Ey iman edenler! Kat kat artırılmış olarak faiz yemeyin ve Allah’ tan korkun ki arzunuza ulaşsınız.”

Ticaret hayatında önemli bir yer tutan diğer konu olan alışverişe gelecek olursak Allahu Teala Nisa Suresi 29. Ayeti’nde şöyle buyurur: “Ey iman edenler, birbirinizin mallarınızı haram sebeplerle yemeyin. Ancak kendiliğinizden karşılıklı olarak yaptığınız alışveriş bunun dışındadır.”

Alışverişlerimizin İslam’a göre olması için birinci şart bilgidir. Hz. Ömer (r.a.)’ ın: “Bizim çarşımızda dini bilen kimseler satıcılık yapsın.” dediği bilinmektedir. (Tirmizi, Vitir, 21) En azından nelerin haram veya helal olduğunu, alışverişini haram veya helal kılan şartları, sebepleri bilmemiz gerekir.

İslam Hukuku’na göre alışverişin belli başlı şartlarını şöyle sıralayabiliriz:

Satılan eşyanın ve ödenecek paranın miktar ve cinsinin bilinmesi şarttır.

Ölçülen ve tartılan malın ölçerek, tartarak ve toptan satışları caizdir.

Verisiye olmadıkça, para, mal tesliminden önce ödenir.

Terbiye edilmiş olsun olmasın yırtıcı hayvanların, pars ve köpeklerin satışı helaldir.

İçki, ölmüş hayvan, domuz ve putun alım-satımı yasaktır.

Zimmiler (Müslümanların idaresi altındaki gayrimüslimler) alışverişte Müslümanlar gibidir.

Ama onlara fazla olarak, içki ve domuz satmak da serbesttir.

Satış her iki tarafın rızasıyla olur.

Alışveriş akdi, karşılıklı olarak feshedilebilir.

Bir kimse bir malı görmeden alabilir ve malı görünce seçme hakkı vardır.

Satılan mal kusursuz olmalıdır. Tüccar dürüst davranmalı, mal kusurlu ise bunu belirtmelidir.

Müşteri dilerse onu kabul eder, dilerse reddeder.

Hayvanın karnındaki yavruyu, daha henüz sağılmamış sütü, hayvanın sırtındaki yünü, koyundaki eti, iki elbiseden herhangi birini belirtmeden satmak caiz değildir.

Cuma’nın ilk ezanı okunurken alışveriş yapmak mekruhtur.

Güneş doğmadan önce alışveriş pazarlığı yapmak yasaktır.

Pazarlıkta alıcının düşündüğü fiyatı söylemesi yani istediği fiyata getirebilmek amacıyla fiyatı düşük söylememesi; satıcının ise direkt satmak istediği fiyat neyse onu söylemesi, fiyatı daha yüksek söylememesi gerekir.

Bir fiyat üzerinden alışverişini bitiren iki kimsenin, fazla fiyat vererek aralarına girmek mekruhtur.

Alıcısı olmadığı halde, alıcı gibi görünerek başkasını teşvik için malın değerini artırmak yani fiyat kızıştırmak mekruhtur.

Yanında mevcut olmayan mal satılmaz.

Meyveler olgunlaşmıncaya kadar satılmaz.

Şarkıcı cariyeleri satmak, satın almak yasaktır.

Taksimden önce ganimetin satılması yasaktır.

Rasulullah aleyhisselatu vessalam:
“Kim sabah namazına giderse iman bayrağıyla gitmiş olur. Kim de çarşıya giderse o da iblis bayrağıyla gitmiş olur.” buyurur. Bu yüzden alışveriş yaparken hem alıcı hem satıcı olarak çok dikkat etmemiz, dürüstlükten, kolaylaştırıcılıktan ayrılmamız ve alışveriş yerlerine girerken çıkarken sevgili Üstadımız Mustafa Özbağ’ın tavsiye ettiği “ LÂ İLÂHE İLLALLÂHU VAHDEHU LA-ŞERİKE LEH, LEHU'L MÜLKÜ VE LEHU'L-HAMDÜ VE HÜVE ALÂ KÜLLİ ŞEY'İN KADİR ”

zikrini mümkün olduğunca çok söylememiz gerekir ki şeytan bizi aldatmasın.

Türk Ticaret Kanunu'nda İslam Hukuku'ndaki gibi ahlakı ön planda tutan hükümler yoktur. İşin teknik kısmı ile ilgilenilmiştir. Dürüstlük sadece haksız rekabet yapmamayı anlatan hükümlerinde geçer.

Alışverişle alakalı diğer ayet ve hadis-i şerifler ise şunlardır:

Bakara, 198: “Hac mevsiminde Rabbinizin fazlından ticaret istemeniz (alışveriş etmeniz) size günah değildir. Arafat'tan dönüşünüzde Meş'ari Haram nâmındaki yerde Allah'ı zikredin. O, size nasıl hidayet etti ise, siz de onu öylece anın. Doğrusu siz bundan önce (Allah'ın hidayetinden evvel) cidden sapıklardandınız.”

Cuma, 10,11: “Namaz kılınınca artık yeryüzüne dağılın ve Allah'ın lütfundan nasibinizi arayın. Allah'ı çok zikredin ki kurtuluşa eresiniz. (Durum böyle iken) Onlar bir ticaret veya bir oyun, eğlence gördükleri zaman hemen dağılıp ona koştu ve seni ayakta bıraktılar. De ki: “Allah'ın yanında bulunan, eğlence ve ticaretten daha hayırlıdır. Allah, rızık verenlerin en hayırlısıdır.”

Mutaffifin 1-4: “Eksik ölçüp tartanların vay haline ki onlar, insanlardan ölçerek aldıklarında noksansız alırlar. Kendileri onlara ölçtüklerinde veya tarttıklarında eksiltirler. Yoksa onlar, diriltileceklerini sanmıyor mu?”

Nur, 37: “Bir kısım erler vardır ki, alışverişleri onları Allah'ı zikretmekten, namazlarını kılmaktan, zekâtlarını vermekten mahrum etmez.”

İktisab/kazanç; helal olan yollarla mal elde etmektir. Kazancı araştırıp elde etmek, ilim öğrenmenin farz olduğu gibi her Müslümana farzdır. Çünkü Rasulullah (s.a.v.) “Kazancı aramak her Müslümana farzdır.” buyururlar. (Suyuti, Camiu's Sağır, 4/270; Hindi, Kenzu'l Ummal, 4/9)

Rasûlullah (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: “Kim bir gıda maddesini satın alır ve günün rayiç bedeli üzerinden satarsa, sanki onu yoksullara sadaka olarak dağıtmış gibi sevap alır.” (İbn Mace, Ruhûn, 16)

“Gönül hoşnutluğu ile ve elindeki büyük paraları emanet bilerek yerinde sarfeden/harcayan veznedar, emanetçi veya muhasebeci, Allah rızası için sadaka vermiş gibi mükâfat kazanır.” (Buhari, Zekat, 25)

Bir işe girişmeden önce nasıl onun hukukunu bilmemiz gerekiyorsa ticarete girişmeden önce de onun hukukunu bilmemiz gerekir. Ticaret hayatına atılacakların İslam' a göre alışverişini bilmeleri ve bu bilgileri öğrenmeleri farzdır. Helal haram inancına bağlı olarak alışveriş yapan bir tüccarın işin başında geçirdiği ve geçireceği dakikalar da ibadet sayılır.

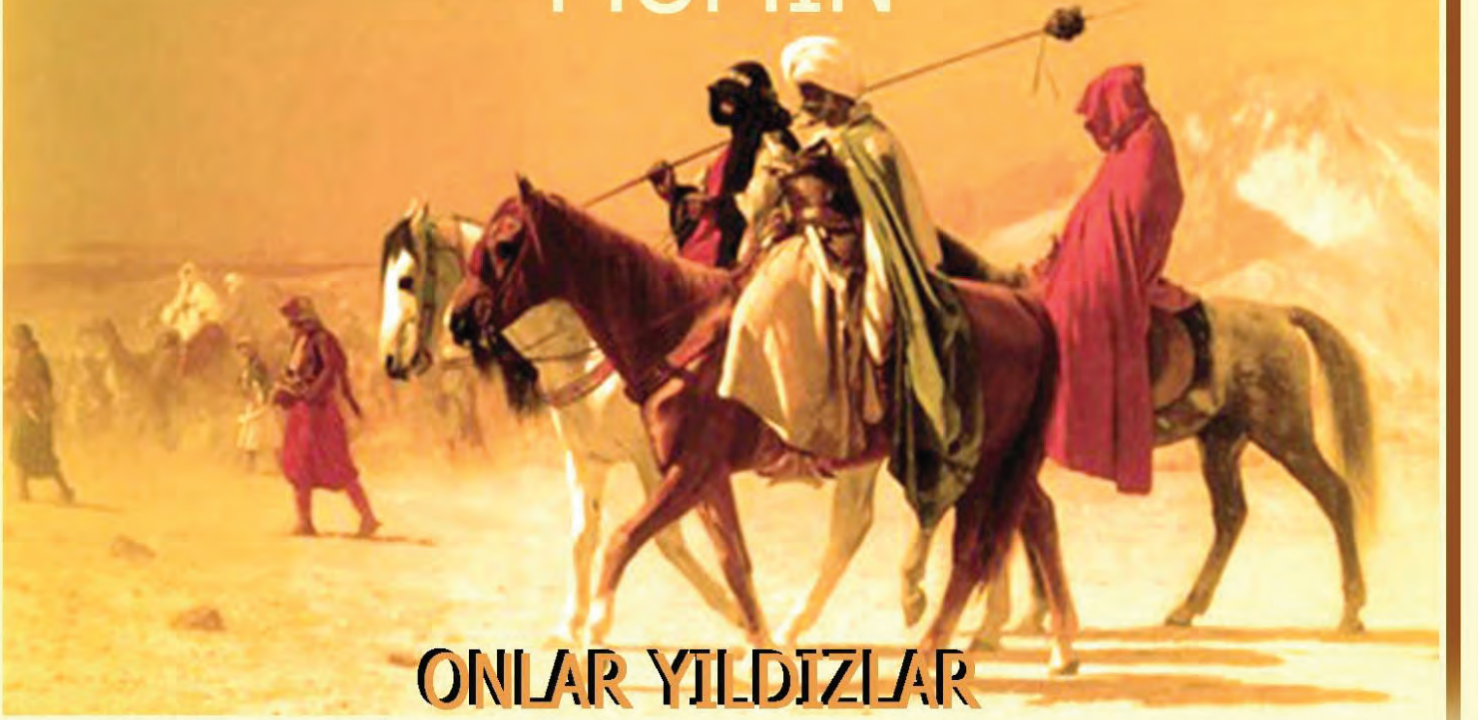
Selam ve dua ile kalın.

Hazırlayan: Yağmur DAMLA

Kaynaklar:

- 1) ‘Mecelle’de İş Hukuku Düzeni’, Banu Alkan, Anadolu Üniversitesi, İ.İ.B.F. Araştırma Görevlisi
- 2) ‘Türk Medeni Hukuku’nun Gelişim Çizgisi ve Karşılaştırmalı Hukukun Rolü’, Prof. Dr. Arzu Oğuz
- 3) es-Serahsi, a.g.e.,XXI,19, el-Mevsili, el-İhtiyar, III, 19,20, el-Kasani, a.g.e. VI, 87; Mecelle, mad. 1405,1413;
- 4) veyis3.blogcu.com/İslam-ticaret-hukuku-konular/348385;
- 5)fikih.ihya.org/İslam-fikhi/mudarebe-emek-sermaye-ortaklığı-html
- 6)veyis3.blogcu.com/İslam-ticaret-hukuku-konular/348385;
- 7)Kütüb-i Sitte
- 8)‘Ticaret Ahlakımız nasıl olmalı?’, Abdullah Büyük, Yeni Akit
- 9) Peygamber Efendimizin sünnetine göre ticaret Esasları’, www.yeniumit.com.tr

MÜMİN

ONLAR YILDIZLAR ZEYD BİN HARİSE (Radiyallahu anh)

Peygamberimiz Zeyd'e "Ey temiz ve saf arkadaş, sabahı nasıl ettin?" diye sordu.

Zeyd: "Mümin bir kul olarak." deyince "İman bağı yeşermiş, çiçekler açmışsa nişanesi nerede?" dedi.

Zeyd dedi ki: "Gündüzleri susuz geçirdim; geceleri aşktan, yanıp yakılmadan uyumadım.

Mızrak kalkandan nasıl geçerse ben de gündüzlerden, gecelerden öyle geçtim.

(Onlar beni tutamadıkları gibi onlardan bana bir şey de bulaşmadı.)

Ondan dolayı bence bütün şeriat, bütün dinler birdir. Bence yüz binlerce yılla bir saat aynı."

(Mesnevi 1.cilt 3610)

Sahabenin büyüklerinden ve Peygamber Efendimiz sallallahu aleyhi vesellem'in azatlı kölesi olan Zeyd, miladi 575 yılında Yemen'de doğmuş olup, annesi Su'da binti Salebe'dir.

Peygamber Efendimiz Zeyd'i Mekke'de onu kendi evlatlarının mürebbiyesi Ümmü Eymen r.anha ile evlendirdi ve ahabın büyüklerinden Hazreti Üsame doğdu.

Peygamber Efendimiz daha sonra Zeyd'i kendi halasının kızı Zeyneb binti Cahş'la evlendirdi. Bu evlilikleri kısa sürdü ve ayrıldılar.

Hazreti Hatice'nin yeğeni Hakim bin Hizam, Zeyd'i 400 dirheme satın aldı. Hakim bin Hizam da Zeyd bin Harise'yi halası Hazreti Hatice'ye hediye etti. O da Peygamber Efendimiz sallallahu aleyhi vesellem'e hediye etti.

Peygamberimizin hizmetini severek yerine getirirken babası ve amcası yıllar sonra çıkıp geldiğinde Hz. Peygamber kendisini serbest bıraktığı halde o, "Ben insanların en hayırlısının yanında ve mukaddes beldede bulunmaktan dolayı memnunum." diyerek onlarla birlikte gitmeyi reddetmiş ve anasından babasından çok sevdiği Allah Rasulü ile birlikte kalmıştır. Peygamberimiz de onu azat etmiş ve kendisine evlat edinmiştir.

Peygamber Efendimiz sallallahu aleyhi vesellem Zeyd'i çok sever, onun da kendisine olan bağlılığını ve sevgisini görünce onu Ka'be-i Muazzama'nın duvarında bulunan Hacer-i Esved taşının yanına götürüp oradakilere hitap ederek "Şahit olunuz, Zeyd benim oğlumdur. O bana varis, ben ona varisim." buyurmuştur. Ashab-ı Kiram bundan sonra Zeyd'e, Zeyd bin Muhammed (Muhammed'in oğlu Zeyd) demeye başladıklarında henüz İslamiyet gelmemişti. Daha sonra Allahü Teala'nın Ahzab Suresi'nin 5. ve 40. ayetlerindeki "Evlatlarınızı babalarının ismiyle çağırın, böylesi Allah katında daha doğrudur." emriyle Hazreti Zeyd babasının ismiyle yani "Harise'nin oğlu Zeyd" (Zeyd bin Harise) diye çağrılmaya başlandı.

Zeyd, Taif'te zalim müşrikler Hz. Peygamber'i taşa tutarken mübarek vücuduna zarar vermesin diye kendi vücudunu taşlara siper etmiş, ama yine de ayaklarından kanlar akmasına, vücudunda birçok yara açılmasına mani olamamıştır. Onun mertliği, fedakarlığı ve kahramanlığı, sahabeler arasında meşhurdur.

Hz. Zeyd bin Harise radiyallahu anı ilk iman edenlerdendir. Hazreti Hatice, Hazreti Ebu Bekir ve Hazreti Ali'den sonra dördüncü, azat olmuş köleler içinde ise ilk Müslüman olmakla şereflenen mümin kimsedir.

Hz. Hamza, Müslüman olduğunda Hz. Peygamber ikisini kardeş yapmıştır. Ashabın içinde Kuran'da adı geçen ilk sahabe Zeyd'dir. Bu, onun için büyük şeref olmuştur.

Hz. Zeyd, başta Bedir olmak üzere şehit olduğu (m. 629) Mute Savaşı'na kadar bütün gaza ve muharebelerde bulunmuştur.

Kumandanlığını yaptığı Mute Muharebesi'nde üç bin İslam askeri, yüz binden çok Rum ordusu ile savaşmıştır.

Elinden, dilinden emin olunan mümin kimse olmayı Allah bizlere nasip etsin.

Hazırlayan: Erva YAREN

ARAYIŞ

İBRAHİM ETHEM HAZRETLERİ

“Hakkın gölgesi, kula yardımcı olur.
Akıbet arayan, aradığını bulur.”

Hazreti Peygamber (sallallahu aleyhi vessellem) buyurmuştur ki **“Kim kapıyı çalarsa sonunda kapının açılmasına nail olur.”**

İbrahim bin Ethem şehzade iken avlanmayı severdi. Her türlü imkâna sahipti her istediğini giyerdi. Bir yola çıktığı zaman, kırk altın kalkanlı asker önünden, kırk altın güzrlü asker arkasından yürürdü. Bir gece tahtı üzerinde uyumuştur. Bir ses duyup uyandı. Tavan sallanıyordu. Damda biri vardı: **“Damdaki kimdir?”** diye seslendi. **“Tanıdık biriyim, devemi kaybettim de onu arıyorum.”** dedi. **“Hey şaşkın damda deve olur mu?”** deyince, damdaki zat; **“Ey gafil! Sen Allahu Teâlâ’yı altın taht ve süslü elbiseler içinde olduğun halde arıyorsun! Damda deve aramak bundan daha mı acayip?”** dedi. İbrahim Ethem hazretleri bu sözlerden çok etkilendi.

İbrahim Ethem hazretlerinin künyesi Ebu İshak'tır. Nesebi Hazreti Ömer'e dayanır. Babası Ethem, Belh şehrinin hükümdarıydı. 714 (H.96)' te Belh şehrinde doğdu. Burada türbesi, camii ve pek çok vakfı vardır. Fudayl bin İyad'dan feyiz aldı. İmran bin Musa bin Zeyd Rai ve Şeyh Mansur Selami'nin sohbetinde bulunmuş, Veysel Karani Hazretleri'nin ruhaniyetinden istifade etmiştir. Bağdat, Şam ve Hicaz'da meşhur oldu. Üç kıtanın âlimlerinin çoğundan ilim öğrendi. İmamı Azam'ın sohbetleriyle olgunlaştı. İmamı Azam hazretleri onu met edip; **“İbrahim bin Ethem seyidimiz ve sevdiğimizdir.”** buyurmuştur. Arap lisanını çok açık konuşurdu. Allah aşkıyla yanmaya başladı. O zamana kadar bilip bilmediği bütün günahlarına, hata ve kusurlarına tövbe etti. Her şeyi bırakıp hak yola girdi. Her an Allahu Teâla'ya ibadette bulunmak için kendisine dünya meşgalelerinden uzak, sakin bir yer aradı. Nişabur civarında dokuz sene kaldı. Sonra Mekke'ye doğru yola çıktı. Sahrada giderken bir zat ile karşılaştı. O zat kendisine İsm-i Azamı öğretti. Bununla Allahu Teâla'ya dua etti. Hızır Aleyhisselam ile görüştü. O, kendisine **“Sana, İsm-i Azam'ı öğreten kimse İlyas Aleyhisselam'dı.”** dedi ve çok sohbet ettiler. Büyük bir zatın geldiğini haber alan Mekke âlimleri onu karşılayıp, iltifatlarda bulundular. Mekke'de kalıp ilim ve ibadetle meşgul oldu. Orada da tanındı. O zamanın büyük âlimlerinden Süfyan-ı Sevri ve Fudayl bin İyad ile karşılaşıp onların sohbetlerinde ve ilim meclislerinde bulundu.

İbrahim Ethem hazretleri helal lokma yemeye çok dikkat ederdi. Helal kazanmak için zaman zaman da sırtında odun taşırdı. Yine odun taşıdığı bir günde İmam Evzai, sırtındaki odunları görüp niçin bu kadar sıkıntı çektiğini sordu. İbrahim bin Ethem **“Öyle söyleme, hadis-i şerifte “Helal kazanmak için sıkıntı çekenlere Cennet vacip olur.”** buyruldu.” cevabını verdi.

Bir gün İbrahim Ethem hazretlerine sohbette **“Allahu Teala “Ey kullarım, benden isteyiniz, kabul ederim, veririm.”** (Mü'min suresi: 60) buyuruyor. **“Hâldeki istiyoruz vermiyor?”** diye sorduklarında, cevabı **“Allahu Teâla'yı çağırırsınız, O'na itaat etmezsiniz. Kur'an-ı Kerim'i okursunuz, gösterdiği yolda gitmezsiniz. Cenab-ı Hakk'ın nimetlerinden faydalanırsınız, O'na şükretmezsiniz. Cennet'in ibadet edenler için olduğunu bilirsiniz, hazırlıkta bulunmazsınız. Cehennem'i asiler için yarattığını bilirsiniz, ondan sakınmazsınız. Babalarınızın, dedelerinizin ne olduklarını görür, ibret almazsınız. Ayıbınıza bakmayıp başkalarının ayıplarını araştırırsınız. Böyle olan kimseler, üzerlerine taş yağmadığına, yere batmadıklarına, gökten ateş yağmadığına şükretsiner. Daha ne isterler? Dualarının neticesi, yalnız bu olursa yetmez mi?”** buyurdu.

İbrahim Ethem yol üstü deniz kenarlarını yurt edinmişti. Bir yerde deniz kıyısında oturmuş, o can sultanı, hırkasını dikmeğe koyulmuştu. Ansızın oraya bir emir geldi. O emir, şeyhin kullarındandı. Şeyhi tanıyıp hemen secde etti. Şeyhin hırka dikmekte olduğunu görüp şaşırıldı. Şekli de değişmişti, huyu da! Emir, kendi kendisine **“Öyle bir ulu sultanlığı terk etti de şu yoksulluğu ihtiyar etti. Bu ne acayip iş! Yedi iklim padişahlığını kaybetsin de yoksullar gibi kendi hırkasını diksin.”** diyordu. Şeyh onun düşüncesini anladı. Çünkü şeyh aslana benzer, gönüller de ormana. Korku ve ümit gönüllerde yürüyüp yayılırsa, bu gizli sırlar ona saklı kalmaz. Ey sermayesizler, gönül sahiplerinin huzurunda gönüllerinizi koruyun! Ten ehlinin yanında edep, zahiri muameleden ibarettir. Kemal sahibi olanlar için edep, kalbi muhafaza etmektir. Onlar gönüllerde olanları bilirler. Sen ise aksi makamda mevkiye düşkünsün. Halka toprak olur açılırsın. Kemal sahipleri önünde edebi terk edersen vücudun şehvet ateşine odun olur. Hakkın nuru seni aydınlattığı için güzelliğini körlere arz edersin. Şeyh (İbrahim Ethem) hemen iğnesini denize atıp dedi ki, **“Ey balıklar! İğnem nerede?”** O anda Rabbin binlerce balığı, her biri ağzında bir altın iğne ile suyun içinden başını çıkartıp, **“Ey şeyh al iğneni.”** dedi. O zaman ona dönerek dedi ki **“Ey emir! Bu saltanat mı daha iyidir, yoksa o hakir saltanat mı? “ Bu sana zahiri bir işarettir. Eğer iç yüzünü görseydin kendinden geçerdin.”** (Mesnevî, 2. Cilt, 3240)

Allah, aldaticı dünya saltanatından yüz çevirip hak yolda aradığını bulanlardan eylesin cümlemizi.

Esmâ YOLCU

MUHABBET İSLAMDA EVLİLİK

SEN BENİM SONSUZ SADAKATIM, HISSİYATUMSEN.

Bismillahirrahmanirrahim.

Cenabı Hakk'ın, "Kendileriyle huzura kavuşmanız için size kendi nefislerinizden eşler yaratıp aranızda sevgi ve merhamet var etmesi de onun ayetlerindedir."¹ hitabı ile yazıma başlamak istiyorum.

Ayeti kerimeden de anlaşılacağı üzere kadının da erkeğin de evliliği arzu etmelerinin fitri olduğu ortadadır. Yine Allah (c.c.)'nun Rum Suresi 49. Ayeti kerimesindeki " Biz sizi çift olarak yarattık" hitabı da bunun delillerindedir.

Günümüz evliliklerinin ne yazık ki büyük çoğunluğu sevgi ve muhabbet üzerine değil; maddi beklentiler, erkek ve kadının yaşlarının ilerlemeleri, aile baskısı vs. gibi sebepler üzerine kuruluyor. Farklı bakış açıları ve farklı hayat standartları yüzünden, evlilik yaşı oldukça ilerliyor. Oysaki pirimiz Hz. Mevlana "Kavun karpuz olgunlaşıp sulandı mı, yarmazsan telef olup gider."² demiştir. "Evlenen dininin yarısını tamamlamıştır."³ buyuran Peygamber Efendimiz (s.a.v.) evlenen erkeklere de "Sizin en hayırlınız, kadınlara karşı en hayırhah olanınızdır."⁴ şeklinde tavsiyede bulunmuştur. Bu noktada Allah (c.c.)'nun "Onlarla iyi geçinin."⁵ emrini hatırlatmakta fayda görüyorum.

İslam dini, evlilik ibadetine son derece ehemmiyet göstermiştir. Eşlerin birbirlerinden razı olmalarını, cennet hayatına vesile, razı olmamalarını da cehennem ateşine sebep görmüştür. Elbette evliliğe, öncelikle sevgi ve muhabbet çerçevesinde bakılmasını da öğütlemiştir. Zira Peygamber Efendimiz (s.a.v.) "Allah bir evin rızkını ve bereketini, karı kocanın (birbirlerine karşı) muhabbetine gizlemiştir."⁶ buyurmaktadır. Bir başka hadisi şerifte de "Seven, sevdiğine sevdiğini söylesin ." ⁷ buyrulmaktadır.

Pirimiz Hz. Mevlana'nın hanımı Gevher Hatun'a, "Sen benim yaratandan ötürü yaratılanı sevişimsin... Sen benim kapanmayan avuç içimsin..." sözleri de gelecek nesillere muhteşem bir örnektir. Yine Pirimiz Hz. Mevlana, Mesnevi Şerif'te şöyle demiştir, "Sevgi acıları tatlıya çeker, tatlılaştırır; çünkü sevgilerin aslı doğru yola götürmektir."⁸

Yazıma Mevlevi Üstadı Mustafa Özbağ Efendinin sözleriyle son vermek istiyorum.

"Sufiler ancak sevdiği ve istediği bir evlilik yaparsa manevi olarak kulaç atmaya başlar. Bir evlilikte huzur yoksa o evlilik cehennemden bir oda olur. Erkek, eşlerinize iyi geçinin, eşiniz ve çocuklarınız sizden razı olsun. Eve girdiğinizde aile efradınız kaçacak yer aramasın. Siz eve girdiğinizde eşleriniz, "Evimin erkeği, evimin güneşi geldi." desin.

Kadınlara da erkeklere de söylüyorum, eşleriniz sizden şikayetçi olmayacak. Bu işin bir de manevi boyutu var. Erkek, karısına ve çocuklarına sevgisini göstermek zorunda. Onlar sevildiğini anlayacak, ruhi ve manevi olarak boşluk yaşamayacaklar. Erkek de aynı şekilde sevildiğini, muhabbet beslendiğini, kendisine hürmet edildiğini hissedecek, anlayacak. Bu da onun hakkıdır. Rasulullah (s.a.v.) Efendimiz, "Kocasını kendisinden razı olduğu halde ölen kadın cennettedir."⁹ buyuruyor, kadınlar bunu unutmayacak."

Hayatımız boyunca "Bir kulu sırf Allah rızası için seven, imanının tadını duyar."¹⁰ hadisi şerifini düstur edinebilmek ümidiyle.

Hazırlayan: Sıddıka AMİNE

1-Rum s.21

2-Mesnevi 3718

3-Beyhaki

4-Müslim

5-Nisa s.19

6-Camiüs Sağır

7-Buhari

8-Mesnevi 2580

9-Tirmizi

10-Ramuzel Hadis

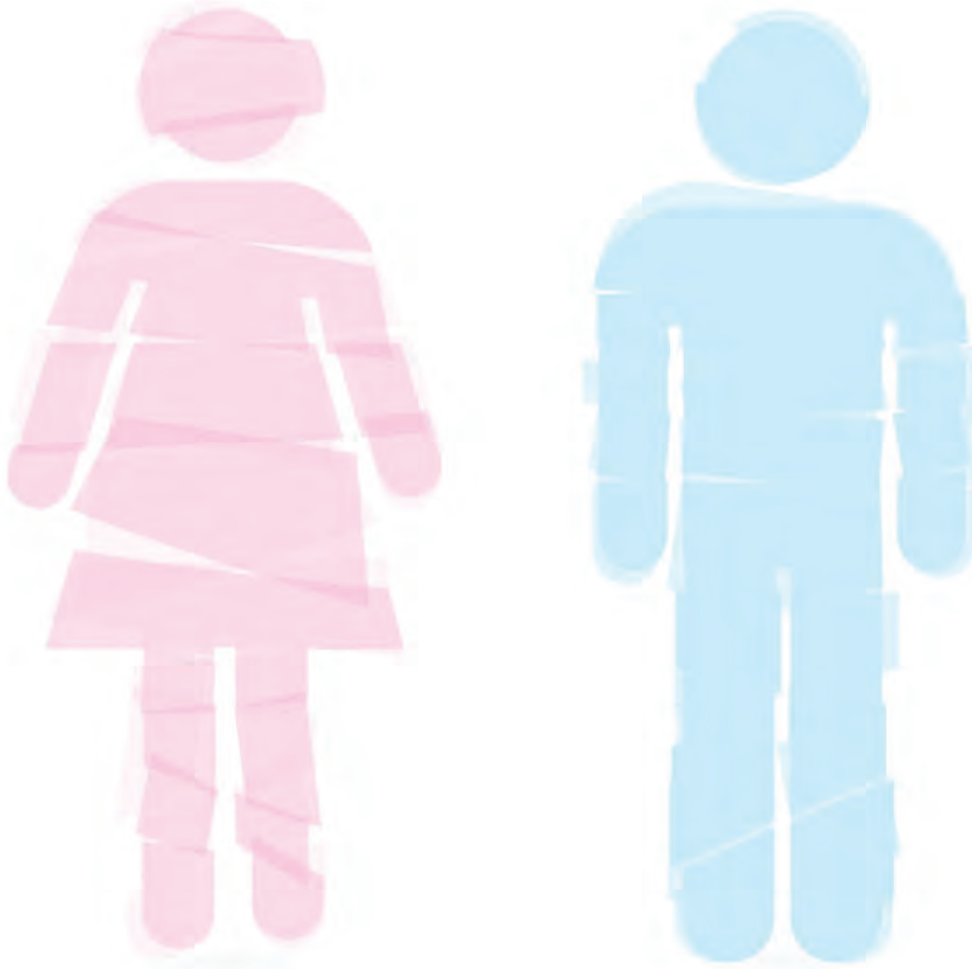
Mustafa Özbağ, Namazgah Tasavvuf Vakfı, Ekim 2015 sohbetlerinden alıntı.

EĞİTİM

E r g e n l e r d e K i m l i k G e l i Ő i m i

Çocukluktan yetişkinliğe geçerken sağlıklı bir birey olmamızı sağlayan en önemli gelişim aşamalarından biri kimlik gelişimidir. Kimlik gelişimi ve kişinin benlik algısı bir seferde gelişmez. Bu kavramlar insanın olgunlaşmasına katkı sağlar ve dinamiktir, yaşam boyu değişim gösterir. Hz. Mevlana da insanın olgunlaşmak için belli aşamalardan geçeceğini şöyle ifade eder:

“Bir müddet ateş oldun, yel oldun, su kesildin toprak oldun; bir müddet de hayvan oldun, hayvanlık âleminde yeldin yorttun. Mademki can haline geldin, bari sevgiliye layık bir can ol, sevgiliye layık bir can.”

“Bal arısına dön, onun hurma ağacına sarıl ve kendini salkım salkım geliştir. Onun yüce geniş bir ülkesi var, aşka misafir ol. O aşk denizinden iç, balıklar gibi orada yüz.”

Ergenler de bu dönemde “Ben kimim?” sorusunun cevabını ararlar. Bu süreçte kimi zaman bir çocuk kimi zamanda bir yetişkin gibi davranırlar. Fakat ergen her ikisi de değildir. Bazen toplumun isteklerine uyar bazen de kendi istediklerine uyup içlerinden geldikleri gibi davranırlar. Hatta öyle olur ki, ergen bu karmaşada kendi kimliğini bulmaya çalışırken davranışlarında tutarsızlıklar sergiler. Çocukken kullandıkları bir takım tutum ve davranışları yavaş yavaş değiştirerek yetişkin olmaya doğru yol alırlar. Bu sebeple bu dönemde yaşanan tutum ve davranışlardaki tutarsızlıklar normal görülebilir. Gencin yaşadığı bu değişim sırasında anne ve babanın ona yardımcı olması; yargılayıcı, eleştirel ve küçümseyici davranmaması gerekir. Anne ve babalar ergenin konuşmak istedikleri tutum ve davranışları hakkında güzel bir dille, onu suçlamadan ve nasihat ederek konuşabilirler. Mevlana da özellikle sohbet yoluyla, güzellikle çağırma, sevdirme, müjdeleme, korkutmama ve nefret ettirmeme yolunu kullanmıştır.

Gencin bu dönemi sağlıklı bir şekilde atlatabilmesi için belli gelişim görevlerini yerine getirmesi gerekir.

§ Kendi cinsiyetine uygun rolü kabullenmeli ve buna uygun davranış gösterebilmelidir.

§ Duygusal açıdan bir başkasına bağlı kalmadan özgür olabilmeli, kendisiyle alakalı kararlar alabilmelidir.

§ Bu dönemde kafasında çatışan zıt değerleri uzlaştırarak kendine özgü bir hayat felsefesi geliştirebilmelidir.

§ Kendine bir hedef seçip ona doğru ilerleyebilmelidir.

Ergen tüm bu görevleri yerine getirebilmeli ve son olarak kendine özgü bir kimlik geliştirip bunu kabullenmelidir. Bu görevlerde başarısız olan gençler kimlik bunalımına girer, kendi kimliğini oluşturamadığı için insanlarla iletişim kurmada güçlük yaşarlar.

Kimlik bunalımı yaşayan bir genç: “Kafam karmakarışık, kaygılı, sinirli ve tedirginim. Yakınlarıma düşmanca hisler besliyorum. Kendimden bile nefret ediyorum. Bazen yaşamak çok anlamsız geliyor.”

Özetle ergenin çocukluktan yetişkinliğe geçişte kendine özgü bir kimlik geliştirmeye çalıştığı bu dönemde ergende bir takım değişimler olacaktır ve doğal olarak tutarsızlıklar meydana gelecektir. Bu süreçte onu yargılamamalı, eleştirmemeliyiz. Ayeti kerimede yumuşak davranmanın önemi şöyle belirtilmiştir: “Sen onlara kaba ve katı yürekli olsaydın, etrafından dağılıp giderlerdi.” [Âl-i İmrân Sûresi (3), 159]. Sonuç olarak onlara karşı yumuşak bir şekilde iletişim kurmalı, süreci sağlıklı şekilde atlattırmasında yardımcı olmalıyız. Aksi takdirde gençte kimlik bunalımı oluşabilir ve insanlarla iletişim kurmada sıkıntılar yaşayabilir.

Hazırlayan: Aişe YEŞİL

Kaynakça

Mustafa ERGÜN, Mevlana'nın Eğitim Görüşleri (www.egitim.aku.edu.tr/Mevlana.pdf(e.t. 5.10.2015))

Süleyman DOĞAN, Mesnevi'de Eğitim Yöntemi ve Pedagojik Yaklaşımlar, Yıldız Teknik Üniversitesi, Fen Edebiyat

Fakültesi(www.bilgelerzirvesi.org/bildiri/pdf/docdrsuleyman-dogan.pdf(e.t. 5.10.2015))

Şerife TORTOP, Ve Çocuğum Büyüdü Ergenlik Rehberi, İstanbul: Yasin Yayınevi, 2014

Mary J. GANDER, Harry W. GARDINER, Çocuk ve Ergen Gelişimi, Ankara: İmge Kitapevi, 2007

EVHAM

ÇOCUK GELİŞİMİ VE AİLE

Annelik sürekli bir endişe halidir. Çocuğunuzu korumak istemeniz en doğal hakkınızdır. Ancak bu endişe halinin ileriki boyutu evhamdır ki bu konuda dikkatli olmak gerekir. Ayet i Kerime’de “(Şeytan) *Onlara vaatler ediyor, onları en olmadık kuruntulara düşürüyor. Oysa şeytan onlara bir aldaniştan başka bir şey vadedemez.*” buyrulur. Evham şeytanın bize bir oyunudur ve bu oyuna bizi bile inandırır. Mesnevi’de bizler için çocukların hocalarını vehme (vesveseye) düşürmeleri ile alakalı güzel örnek vardır:

(Çocuklar, dersten kurtulmak için hocalarına hasta gözüktüğünü söylerler.)

Hoca: "Benim rahatsızlığım yok sen git otur. Saçmalama, sakın!" dedi.

Reddetti, ama kötü vehim tozu, ansızın biraz gönlüne kondu.

Başka biri girdi, böylece dedi. Bununla o vehim biraz arttı.

Aynı şekilde onun vehmi güçlenince kendi haline şaştı kaldı.

(Hoca, sonrasında hasta olduğunu düşünerek eve gidip yatak döşek yatar.)

(Mesnevi, 3. Cilt, 1550. beyit ve devamı.)

Hepimizin çocuğu özeldir, kendi anne babasının canı, ciğeri, göz bebeğidir. Ne kadar büyürlerse büyüsünler onlar sizin hep minik yavrularınız olarak kalmaya devam edecekler tabi ki ama nihayetinde zor gelse de büyüdüklerini kabullenmek gerekir. Özellikle anneler için bunu kabullenmek çok zordur. Annelik adeta “sürekli bir endişe hali” demektir. Fakat endişeyi çocuğa yansıtmamak gerekir. Çocuk parkta düşer, annesine bakar; anne onu umursamazsa çocuk oyununa devam eder. Ancak anne panik olup “Aman düştü, vah vah...” gibi şeyler söylerse çocuk ağlar. Bu durumun sebebi basittir: Kaygı ve evham.

Bir peçete markasının “Evham Yapan Anneler Tuvalet Eğitimi” seminerinde Bengi Semerci hepimizin içinde bu kaygıların olduğunu, asıl meselenin ise bunu çocuğa yansıtmamak ya da minimum seviyede yansıtmak olduğunu söylüyor. Çünkü Hazreti Mevlana'nın yukarıda bahsettiğimiz hikayesinde de görüldüğü üzere vehim, bulaşıcı bir hastalık gibidir; sağlam insanı hasta eder.

Bizler ebeveyn olarak bağıllık ve bağımlılık arasındaki farkı keşfetmeliyiz. Bağıllık, olması gereken bir olgudur ve 3 yaşında bitmesi gerekir.

Annelerin evhamına ve yapılan yanlışlara örnek olarak, yeni yürümeye başlayan çocukların düştüklerinde anne ve babanın yüzüne bakmaları verilebilir ki bu durumda korkan, tepki veren ebeveynler çocuğun da korkmasına sebep olarak çocuğun yürümesini geciktirebilirler.

Aynı zamanda tuvalet alışkanlığında da bu durum geçerlidir; aşırı tepkiler, fazla heyecan yahut evham çocuğun tuvalet alışkanlığı davranışının geri çekilmesine sebep olabilir.

Bir başka yapılan yanlış; yemek yemeyen çocuklara hiç yemeyecek ve zayıflayıp ölecek korkusuyla ya da başkaları “Bu çocuğa hiç bakamamışlar!” diyecek endişesiyle yemek yemesi için ödülleri koymaktır. Çünkü çocuk, bunu istediği şeyleri elde etmek için kullanacaktır.

Bütün endişeleri bir kenara koyup yemeği normalize ederek ilişki biçimi haline getirmek gerekir.

Anne ve babalık dünyanın en zor işidir. Geri dönme, iade etme, değiştirme gibi bir şans yoktur. Ancak buna rağmen dünyanın en güzel işidir. Önemli olan ebeveyn olarak hata yapabileceğimizi kabullenmek ve yanlış yaptığımızda bunu en iyi şekilde telafi etmeye çalışmaktır.

Bütün endişeyi, vesveseyi bir kenara koyup bu güzel meslekten tat alabilen ebeveynler olabilmemiz temennisiyle...

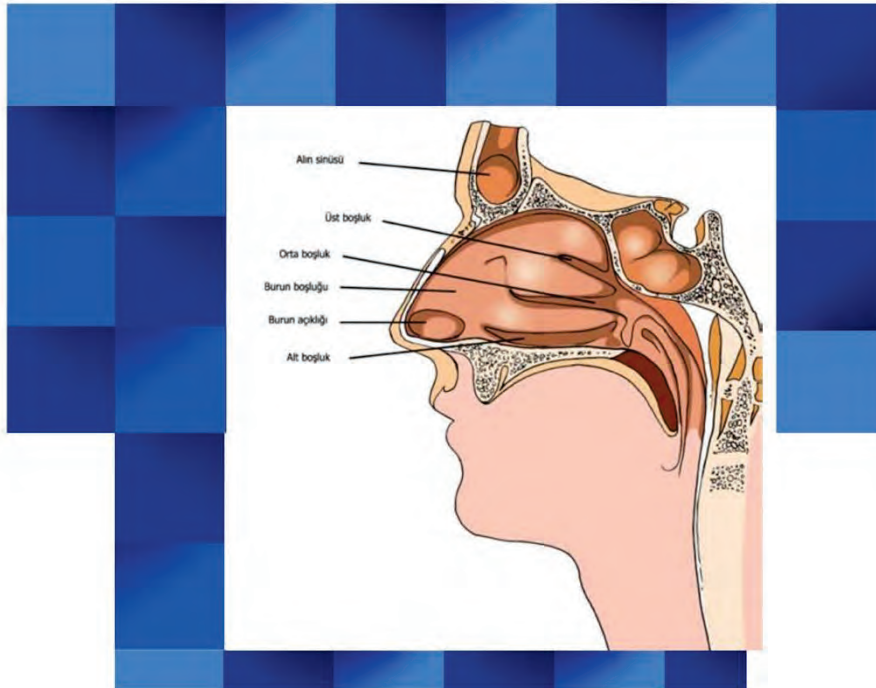
Bengisu Umman

SAĞLIK

BURUN

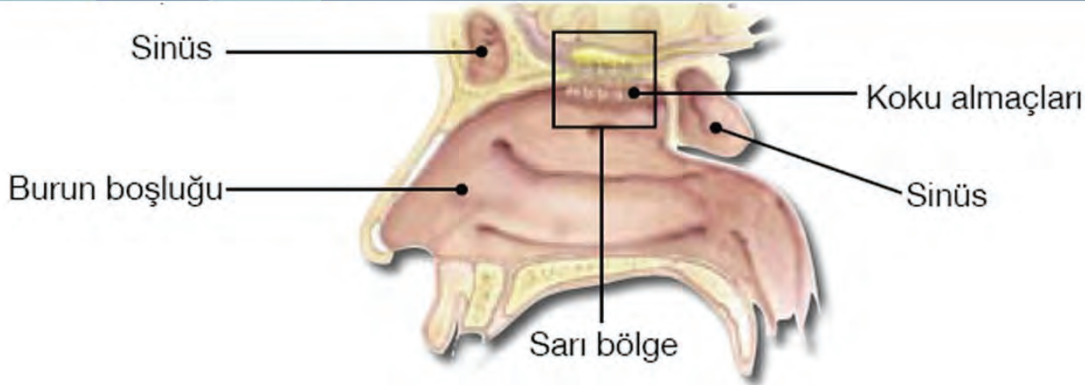
Vücudumuzda bulunan bu açıklık anatomik olarak burun sırtı ve burun içinden oluşmaktadır. Burun sırtının kemik iskeletini ikişer adet; os nazale, processus frontalis maxilla kemikleri; kırıldak iskeletini ise üst lateral kartilaj, alar kartilaj, aksesuar kartilaj oluşturur. Burun içi ise septum nasi ile ikiye ayrılır. Bu bölme önde vestibulum nasi adını alır. Bu kısımda normal cilt dokusu bulunur ve kıl kökü hastalıkları, erizipel, fronkül, egzama, cilt tümörleri vs. görülür. Burun içinin orta kısmı septum nasi ile devam ederken dış duvarını maxillar sinüs iç duvarı ve alt, üst, orta konkalar oluşturur. Her konka arasında bir meya bulunur. Bu mealar kafa içindeki çeşitli kanal ve sinüslerle bağlantı kurar. Üst meaya sphenoid sinüs; orta meaya maxillar sinüs, frontal sinüs ve ethmoid ön hücreler; alt meaya ise nazolacrimal kanal açılır. Bu son bağlantı sebebiyle ağlarken aynı zamanda burnumuz akar.

Anatomik yapısına kısaca değindiğimiz burnun işlevleri ise temelde; solunum, solunum havasının şartlandırılması, olfaksiyon (koklama), rezonasyon (sesin karakterinin ayarlanması ki bunu burun ve sinüsler birlikte gerçekleştirir. Bu sebeple sinüslerdeki tıkanıklıklar sesin karakteri üzerinde etkili olurlar), orta kulağın havalandırılması, paranasal sinüslerin boşaltılması, reflexler (hapşırık,nazopulmoner reflex), tat duyusunun iyi algılanması, bakterisit etki (solunum yolları ve akciğerleri enfeksiyonlara karşı korumak) olarak sınıflandırılabilir.

Başlıca burun rahatsızlıklarına bakacak olursak burun ve paranasal sinüs neoplazmaları (kanseri) erken tanı sinonazal semptomlar tedaviye rağmen düzelmezse kötü huylu tümöral oluşumlar akla gelmektedir. İleri evrede ise 3 temel bulgu vardır; yüzde asimetri, ağız boşluğunda gözle görülebilir ve ele gelen kitle, rinoskobide kitle görülmesi. Kesin tanı ise bir “Kulak Burun Boğaz” uzmanı tarafından yapılacak olan fizik muayene ardından anestezi ve nazal endoskopi ile saptanan tüm kitlelere biyopsi yapılarak koyulur. Teşhis koyulmasının ardından var olan kanser (tümör) evrelendirilir. Sonrasında yapılan tedavi sıklıkla cerrahi sonrasında radyoterapidir.

Bahsedeceğimiz diğer rahatsızlık ise rinitlerdir. Rinit tiplerine kısaca değinecek olursak; viral (virüs) enfeksiyon kaynaklı akut rinitin başlıca belirtileri titreme, üşüme, terleme, baş ağrısı, yorgunluk, iştahsızlık, çocuklarda ateş, burun ve boğazda kuruma, kaşıntı, yanmadır. İleri dönemde burun salgılarında artma, burunda tıkanıklıklar görülür. Tanı ise tamamen nazal (burun) muayene bulguları ile konulur. Tedavi genellikle esas etkene karşı değil de semptomatiktir. Buhar inhalasyonu (soluma) ve çeşitli ilaçlarla olur tedavi. Kronik rinit ise benzer bulgular vermesine rağmen altta yatan sebep menstruasyon (adet kanaması), menopoz, endokrin bozukluklar, kalp ve dolaşım sistemi bozuklukları gibi ana sebeplere bağlı mukozal hipertrofidir. Tedavi ise başta konservatif (koruyucu) tedavi sonrasında medikal veya cerrahi tedavidir. Diğer bir rinit tipi ise alerjik rinit. Bu rinit türünün diğerlerinden farkı burun akıntısı ve tıkanıklığının yanı sıra göz ve vücudun diğer mukozal alanlarında da akıntı olmasıdır. Etkilenilen alerjene bağlı olarak bu akıntılar mevsimsel, ortamsal görülebilir. Mantar, hayvan tüyü, toz, balık, yumurta, kahve, limon, portakal, kömür, benzen, bazı ilaçlar, polenler, psikik faktörler gibi pek çok alerjen ortamsal akıntıya sebep gösterilebilir. Başlıca belirtileri burunda kaşıntı, tıkanıklık, hapşırma isteği, temiz ve sulu bir burun akıntısı, genizde veya boğazda kaşıntı hissi, konjunktivit, halsizlik, geçici ateş, iştahsızlık veya nefes alamama (burun tıkanıklığı).

Tanı ise laboratuvarında burun akıntısı içeriğinde eozinofilik hücre bakılması, cilt alerji testi, kanda igE ile konulur ayrıca rinoskobide de mor ve soluk nazal mukoza görülür. Tedavi öncelikle alerjenin tespiti ile başlar. Alerjenden uzak durulmasına ek olarak ilaç verilir. İlaça yanıt alınamayan ve alerjenden uzak duramayan genç olgularda tabloya bronşial astım da eklenebilir.

Sonuç olarak burun özellikle solunum sistemi açısından çok önemli bir organdır. Rahatsızlıkları konusunda vakit kaybedilmeden uzman bir hekimden yardım alınmalıdır.

Hazırlayan: Beyza ÇELİK

ÖZLEMİNİ DUYDUĞUNUZ LEZZETLER HAFSA KEVSER

YİYECEKLERİ SAKLAMA YÖNTEMLERİ

Yiyeceklerimizin uzun süre dayanmalarını sağlayan pek çok yöntem vardır. Bunlar; dondurarak saklama, soğukta saklama, konserve yaparak saklama, kurutarak saklama, tuzlayarak ve ekşiliğini arttırarak saklama, şekerle saklama, uzun süre kaynatarak saklama, baharat ilave ederek saklamadır.

Dondurarak saklama yöntemi: Et, balık, sebze ve meyve gibi besin maddelerini ve önceden hazırladığımız yemek malzemelerini dondurarak 3-6 ay hatta gıdanın cinsine göre 1 yıla kadar saklayabiliriz. Soğukta saklama yöntemi: Meyve ve sebzeler soğukta, yani buzdolabında saklanırsa, mikroorganizmalar uyuşur. Böylece yediklerimiz bozulmadan 1 hafta, 10 gün dayanabilir.

Konserve yaparak saklama yöntemi: Sebze ve meyveleri konserve yaparak da saklayabiliriz. Bu yöntemle sebze ve meyvelerdeki mikroorganizmalar ısının etkisiyle ölür. En çok bilineni ısıtma yoluyla yapılan konservedir. Hava alınıp kavanozlara konulup ağzı sıkıca kapatılan meyve ve sebzeler, düdüklü tencere veya bu iş için kullanılan özel tencerelerde, meyve ve sebzelerin özelliğine göre sıcak su içerisinde belli bir süre ısıtılır. Böylece ısınma yoluyla yiyecekler uzun süre dayanır.

Kurutarak saklama yöntemi: Çok eskiden beri kullanılan ve bilinen bir yöntemdir. Kurutmanın özelliği; yiyeceğin bünyesinde bulunan suyun, ısının etkisiyle uçmasıdır. Isıtma aracı olarak güneş ya da fırın kullanılır. Kurutmada en iyi mevsim Temmuz ve Ağustos ayıdır. Sebze ve meyveler bu yöntemle uzun süre saklanabilir.

Tuzlayarak ve ekşiliğini arttırarak saklama yöntemi: Bu yöntemle her iki şekilde de tuz kullanılır. Yiyecekler tuzla saklandığı zaman uzun süre dayanıklılığını korur. Peynir ve zeytini de tuzlayarak muhafaza ederiz. Yaprak ve sebze salamuraları ile turşular bu çeşit saklama yöntemine örnektir.

Uzun süre kaynatarak saklama yöntemi: Kaynatma yöntemiyle pekmez ve pestiller yapılır. Bu yöntemle üzüm pekmezinin yapılışını örnek verebiliriz. Üzüm ezilip şıra haline getirildikten sonra kaynatılır ve şeker miktarı arttırılır. Bu şekilde elde edilen yiyecekler de uzun süre dayanabilecek hale gelmiş olur.

Şekerle saklama yöntemi: Meyvelere ve bazı sebzelere fazla miktarda şeker eklenerek kaynatılır. Reçel, marmelat ve jöle bu şekilde yapılır.

Baharatla saklama yöntemi: Etlere çok çeşitli baharatlar ilave ederek sucuk, pastırma, salam, sosis vb. elde edilir. Böylece etteki mikroorganizmalar baharat ve ısı yoluyla öldürülmüş ve et de uzun süre dayanabilir hale gelmiş olur.

SALATALIK TURŞUSU

Malzemeler:

5 kg salatalık, 5 yemek kaşığı tuz, 5 çay bardağı sirke, 1 tatlı kaşığı tozşeker, sarımsak ve kaynamış su.

Yapılışı:

Salatalıklar güzelce yıkanır. 5 litrelik kavanoza doldurulur. İçine soyulan sarımsaklar serpilir. Sırasıyla tuzu, sirkesi, şekeri eklenir. Kaynayan su ağzına kadar doldurulur. Kapakları sıkıca kapanır. Ters çevrilir. Yaklaşık 15-20 günde olur.

EV YAPIMI DOĞAL SİRKE

Malzemeler:

5 kg. siyah üzüm, 1 tatlı kaşığı tuz, yarım çay bardağı nohut, 1 parça ekmek.

Yapılışı:

Üzümleri sıkın, suyunu çıkartın. 5 litrelik kaba bırakın. Üzerine nohut ve ekmeği ekleyin. 40 gün bekletin. Malum sirke ne kadar beklerse o kadar iyidir.

KIŞLIK DOMATES YAPIMI

Malzemeler:

20 kg. domates, tuz ve biraz toz şeker.

Yapılışı:

Domatesler soyulur, robottan çekilir. Tencereye alınır, pişirilir. Tuzu ve şekeri ilave edilir. Bir kaç saat piştikten sonra temiz cam kavanozlara sıcak sıcak doldurulur.

Ağızları sıkıca kapatılır. Ters çevrilir.

MAYDANOZ

Maydanozgiller familyasından olan bitki; damarlı, yaprakları saplı ve çok dallı, tüysüz, koyu yeşil renktedir. Ilıman iklime sahip her ortamda, bahçelerde yetiştirilir. İçeriğinde B1 ve B2 vitaminleri, kalsiyum, demir, apiin adlı bir glikozit ve bol miktarda C vitamini bulunur.

Sağlık açısından oldukça faydalıdır. Çiğ, kurutulmuş, çayı demlenerek, pişirilerek ve suyu sıkılarak tüketilebilir. Güzel kokulu olan yaprakları baharat olarak da kullanılır.

Maydanoz özellikle saplarıyla tüketildiğinde iyi bir idrar söktürücüdür. Yüksek tansiyonu düşürür. Görme gücünü artırır. Kalbin yorulmasını önler. Kansızlığı giderir ve kansere karşı korur. Adet sancılarını keser. Terletici etkiye sahiptir ve vücuttaki zehirli maddeleri boşaltır. Karaciğer yağlanmasını azaltır, şişliğini indirir ve sağlıklı çalışmasını sağlar. Hepatit B ve C'ye karşı etkilidir. Böbrek taşlarının ve bağırsak solucanlarının düşürülmesine yardımcı olur. Safra akışını kolaylaştırır. Mide ve bağırsaklardaki gazı önler. Romatizmaya karşı faydalıdır. Kan şekerini normal seviyede tutar. Bolca tüketildiğinde gripin çabuk geçmesini sağlar. Güçlü bir nefes tazeleyicidir; ağız kokusunun giderilmesini sağlar. Her gün düzenli tüketildiğinde şişmanlamayı önler. Maydanozun cilt güzelliği üzerinde de olumlu etkileri vardır.

*İltihaplanmalarda 1 bardak suya 100 gram maydanoz tohumu konularak 5 dakika kaynatılır. Daha sonra 10 dakika bekletilen çaydan günde 2-3 bardak içilir.

*1 tatlı kaşığı maydanoz, 1 bardak suda kaynatılır. Sabahları aç karna içilen bu çay vücuda fayda verir.

*Diş ağrısına şifa için maydanoz ezilerek diş sürülür.

*Maydanoz ebegümeceyle beraber haşlanır. Bu suyun buharı teneffüs edildiğinde sinüzite iyi gelir.

*Gut hastalığına şifa için 1 bardak suda 10 gram ince kıyılmış maydanoz, 5-6 gram ebegümece 5 dakika kaynatılıp 10 dakika bekletilir. Gün içerisinde 3-4 bardak tüketilir.

*Böbrek taşları için pırasa, maydanoz ve kereviz suları sıkılır veya 5 dakika haşlanır. Sabahları aç karna 1 su bardağı içilir. Bu küre 3 hafta tüketilip 1 hafta ara verilerek 3 ay boyunca devam edilir.

*1 bardak kaynar suya 1 tutam ince kıyılmış maydanoz konulup 20 dakika bekletilir. Basurda hasta kısımlar bu suyla pamuk yardımıyla bolca ıslatılır.

*Kansere şifa olması için 1 bardak kaynar suya 4-10 gram maydanoz tohumu ya da kuru maydanoz konulur. 10 dakika bekletilip 2-3 bardak içilir.

*1 bardak suya 10 gram maydanoz konulup 5 dakika kaynatılır. 10 dakika daha bekletilerek suyuna bal ve limon ilave edilir. 2-3 bardak tüketildiğinde nezle karşı şifalıdır.

*Karaciğer yağlanmasına şifa olması için maydanoz suyu çiğden sıkılır. İçerisine limon ve su eklenerek sabahları aç karna kür olarak tüketilir.

*Hepatite şifa olması için maydanoz saplarıyla 2-3 taşım kaynatılır. Günde 3 defa aç karna içilir. Bu küre en az 3 hafta devam edilmesi önerilir.

Hazırlayan: Sare Şüheda BAŞAK

Kaynaklar:

Prof. Dr. Ahmet ve Elmas MARANKİ, Kozmik Bilim Işığında Şifalı Bitkiler

www.wikipedia.org

GÜNLÜK VİRD

Ya Rabbi niyet ettim günlük virdimi çekmeye

Üç İhlas bir Fatiha

“Ya Rabbi, Peygamber Efendimiz’in (s.a.v) ruhuna ve bütün geçmiş Peygamber Efendilerimizin ruhlarına, Cihar-i yâri Güzin efendilerimiz, Ebubekir-i Sıddık, Ömer-ül Faruk, Osman-ı Zinnureyn ve Ali-el Murteza’nın (r.a) ruhlarına, aşereyi mübeşşerenin, evladı Rasulullah, zevce-i Rasulullah, İmam-ı Hasan, İmam-ı Hüseyin yetmişiki şühedanın ve bütün şühedanın ruhlarına, tüm ashab-ı Rasulullah hz.lerinin İmamımız İmam-ı Azam Ebu Hanefi, İmam-ı Şafii, İmam-ı Malik, İmam-ı Hanbeli ve bütün mezhep imamlarının ruhlarına hediye eyledim vasıl ve hissedar eyle ya Rabbi.”

Üç İhlas bir Fatiha

“Ya Rabbi Pirimiz Seyyid Abdülkadir Geylani, Seyyid Ahmed-er Rufai, Seyyid Ahmed-el Bedevi, Seyyid İbrahim Dusuki, Şeyh Ebu’l Hasan el Şazeli, Şah*1 Nakşibendi Muhammed Bahaddşni Şah-ı Mevlana Celaleddin-i Rum-i, Şah-ı Hacı Bektaşî Veli, Hacı Bayram-ı Veli, Mehmet Muhyiddin Üftade hz. Ve tüm Pir Efendilerimizin ruhlarına hediye eyledim vasıl ve hissedar eyle ya Rabbi.”

Üç İhlas bir Fatiha

“Ya Rabbi, bütün geçmiş Mürşî-i Kamillerin, velilerin, evliyaların, dervişlerin, müminlerin ruhlarına, Üstadımız Bayındırlı Hacı Mustafa Özbağ Efendinin ruhaniyetine ve yaşayan bütün Mürşid-i Kamillerin, velilerin, evliyaların ruhaniyetlerine, bütün derviş kardeşlerimizin ve ümmeti Muhammedin ruhaniyetlerine, turuk-i aliyeden ve akrabayı taallukatımızdan geçenlerin ruhlarına hediye eyledim vasıl ve hissedar eyle ya Rabbi.”

100 defa “Sübhanallahi ve bihamdihi, sübhanallahi“l azim ve bihamdihi estağfirullah el azim.”

100 defa “La ilahe illallahu vahdehu la şerike leh, Lehu“l mülkü ve lehu“l hamdü ve hüve ala külli şey“in kadir.”

100 defa “Allahümme salli ala seyidine Muhammedin ve ala âli seyidine Muhammedin ve sahbihi ve sellim.”

100 defa “Kul hüvallahu ehad. Allahüs samed. Lem yelid ve lem yüled ve lem yeküllehu küfüfen ehad.”

100 defa “La ilahe illallah” (Tevhid en az yüz defa, yetmiş bine kadar çoğaltılabilir.) Okunabildiği kadar Kuran-ı Kerim okunur. Dua edilir.)

Yukarıdaki tarif edilen dersi günde en az 1 defa yapmak gerekir .Eğer daha fazla yapmak isterse sabah ve akşam yapılabilir. Daha fazla yapmak isterse istediği kadar yapılabilir. Efdal olanı azda olsa devamlı olanıdır.

Her sabah ve akşam namazından sonra dünya kelamı konuşmadan yedi kez “Allahümme ecirni min’ en nar” ve yine yedi defa “Hasbinallahu ve nimel vekil” Her namazdan sonra normal namaz tespihati, 33 defa “Sübhanalla”, 33 defa “Elhamdülillah”, 33 defa “Allahu Ekber”. 1 defa “La ilahe illallahu vahdehu la şerike leh, Lehu“l mülkü ve lehu“l hamdü ve hüve ala külli şey“in kadir.” 300 defa “La ilahe illallah” (Tevhid en az üç yüz defa, beş bine kadar çoğaltılabilir.) Dua edilir.

“Kim günde yüz defa “Sübhanallahi ve bihamdihi” derse günahları deniz köpüğü kadar da olsa başışlanır.” Buhari, Müslim, Muvatta, Tirmizi

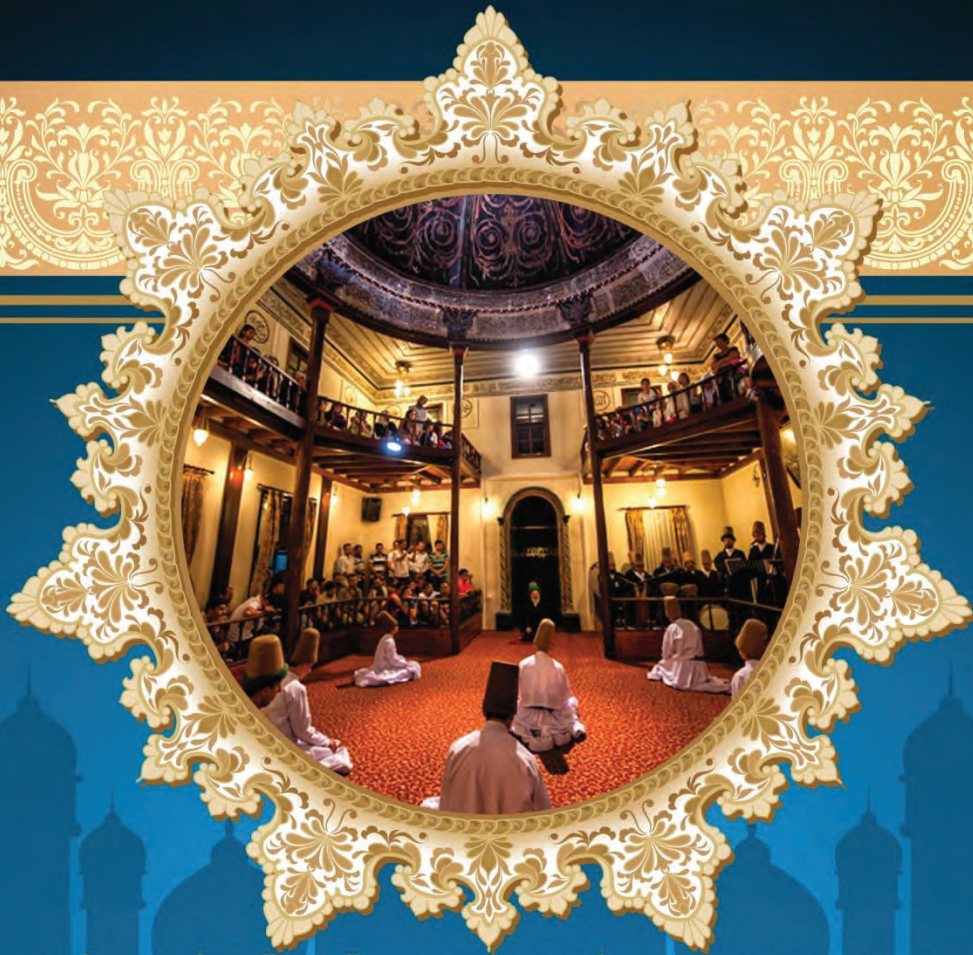
Abdullah bin Amr (r.a) Rasulullah’ın (s.a.v) şöyle buyurduğunu rivayet etti. “Kim günde iki yüz defa “La ilahe illallahu vahdehu la şerike leh, mülkü ve lehu“l hamdü ve hüve ala külli şey“in kadir” derse onun amelinden daha faziletlisini yapan hariç, kendisinden öncekilerden hiçbiri onu geçemez ve sonrakilerden hiçbiri de ona yetişemez. Onun aldığı kadar çok sevap alamaz. İmam Ahmed, Taberani

İbn-u Mesud (r.a) anlatıyor: “Rasulullah (s.a.v) buyurdular ki: “Kim bana bir kere salat okursa Allah da ona salat okur ve on günahını affeder, mertebesini on derece yükseltir.” Nesai

Enes (r.a) anlatıyor: “Kim Kul hüvallahü ahad suresini günde iki yüz defa okursa üzerindeki kul borcu hariç elli yıllık günah silinir.” Tirmizi

Ebu’d Derda’dan (r.a) Rasulullah’ın (s.a.v) şöyle buyurduğu rivayet edildi: “Herhangi bir kul yüz defa La ilahe illallah” derse (Allah’tan başka hiçbir ilah yoktur) Allah Teala kıyamet gününde onu, yüzü ayın on dördü gibi olarak diriltir, o gün onun amelinden daha faziletli hiçbir kimsenin ameli Allah’a yükseltilmez.Ancak onun söylediğinin benzerini veya daha fazlasını söyleyen hariç.Taberi

**KARABAŞ-İ VELİ KÜLTÜR MERKEZİ VE TASAVVUF VAKFININ
BAY VE BAYANLARA YÖNELİK ÜCRETSİZ KURSLARININ
GÜN SAAT VE YERLERİ**

SEMA

Salı günü saat 17.30 – 18.30,

Cumartesi günü 11.30 - 12.30 arasında Tasavvuf vakfında ders verilmektedir.

NEY

Perşembe günü 16.00-18.00 saatleri arasında Karabaş-i Veli kültür merkezinde ders verilmektedir.

İLÂHÎ

Çarşamba günü saat 13.30 – 17.00,

Çarşamba akşamı saat 18.30 – 20.00 (çalışanlara),

Cumartesi günü saat 10,30 – 11,30 arasında (gençlere) Tasavvuf vakfında ders verilmektedir.

BENDİR

Cumartesi günü 12.30 – 13.30 saatleri arasında Tasavvuf vakfında ders verilmektedir.

KARABAŞ-İ VELİ KÜLTÜR MERKEZİ

ADRES: İbrahim Paşa Mah. Çardak Sk. No:2 (Heykel kız lisesi üstü) Osmangazi / BURSA

Tel: 0(224) 222 03 85 / www.mevlana.org.tr

NAMAZGÂH TASAVVUF VAKFI TEMSİLCİLİĞİ

ADRES: Kurtoğlu Mah. Namazgâh Cad. Yıldırım / BURSA